

TÄHTISEURA

LAJILIITOT
LAPSET JA NUORET
AIKUISET
HUIPPU-URHEILU

TÄHTISEURA-OHJELMAN ARVIOINTI: STARTTIVAIHE 2017–2019

Sanna Pusa, Outi Aarresola &
Tuomas Vihinen

KIHUn julkaisusarja, nro 73
ISBN 978-952-7290-15-6
ISSN 2489-8317

KIHUn julkaisusarja, nro 73

Copyright © Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU, 2020

ISBN 978-952-7290-14-9 (painettu)

ISBN 978-952-7290-15-6 (verkkojulkaisu)

ISSN 2489-8309 (painettu)

ISSN 2489-8317 (verkkojulkaisu)

Kaikki oikeudet pidätetään. Tämän julkaisun tai sen osan jäljentäminen ilman tekijän kirjallista lupaa painamalla, monistamalla, äänittämällä tai muulla tavoin on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty.

Jyväskylä 2020

Sanna Pusa, Outi Aarresola & Tuomas Vihinen

TÄHTISEURA-OHJELMAN ARVIOINTI: STARTTIVAIHE 2017–2019

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
1 JOHDANTO: TÄHTISEURA-OHJELMAN TAUSTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS	4
2 TÄHTISEURA-OHJELMA.....	6
2.1 Ohjelman kehittämisen periaatteet	6
2.2 Tähtiseura-ohjelman sisällöt	8
2.2.1 Seuratoiminnan malli	8
2.2.2 Tähtiseuran kehityspolku.....	9
2.2.3 Brändi ja Tähtiseura-tunnus	10
2.2.4 Verkkopalvelu.....	11
2.2.5 Laatutekijät	11
2.2.6 Auditointi	13
2.3 Tähtiseura-ohjelman kehitysvaiheet	16
2.4 Huippu-urheilun osa-alueen sisällöt	19
3 TÄHTISEURA-OHJELMASSA MUKANA OLEVIA JÄRJESTÖJEN TIEDOT	21
3.1 Lajiliittojen ja aluejärjestöjen tilanne Tähtiseura-ohjelmassa	21
3.1.1 Lajiliitot	21
3.1.2 Aluejärjestöt.....	22
3.2 Seuratiedot.....	23
3.2.1 Seuratietokanta.....	23
3.2.2 Tähtiseurojen tiedot	28
4 SEURAKEHITTÄJIEN NÄKEMYKSET TÄHTISEURA-OHJELMASTA.....	31
4.1 Seuratoiminnan malli	31
4.2 Tähtiseuran kehityspolku	32
4.3 Laatutekijät.....	32
4.4 Seuran kehittämisen työkalut.....	34
4.5 Tähtiseura-verkkopalvelu	34
4.6 Seuran Tähtiseura-prosessi	35
4.7 Olympiakomitean tarjoama tuki Tähtiseura-ohjelmassa.....	36
4.8 Viestintä ja markkinointi	36
4.9 Tähtiseurojen määrän kasvattaminen ja ohjelman tulevaisuus.....	37
5 SEUROJEN NÄKEMYKSET TÄHTISEURA-OHJELMASTA.....	38
5.1 Seurojen perustiedot.....	38
5.2 Aloittaminen ja innostuminen.....	39
5.3 Laatutekijät.....	39
5.4 Työkalut.....	41
5.5 Tähtiseura-prosessi.....	41
5.6 Tähtiseura-prosessiin liittyvä apu	42
5.7 Onnistumiset ja haasteet kehittämissuunnitelmassa	43
5.8 Ohjelman kehittäminen tulevaisuudessa	43

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	45
6.1 Huomiot ohjelman toimenpiteistä ja saavutetuista kehitysvaiheista	45
6.1.1 Ohjelman uudistaminen ja periaatteet	45
6.1.2 Tähtiseuraohjelman sisällöt	45
6.1.3 Ohjelman kattavuus	46
6.2 Huomiot ohjelman haasteista ja kehitystarpeista	46
6.2.1 Ohjelman laajentumisen ja vaatimustason nousun haasteet	46
6.2.2 Ohjelman arvон edistäminen.....	47
LÄHTEET	49
LIITTEET.....	51
LIITE 1. KYSELY LAJILIITTOJEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN TILANTEESTA TÄHTISEURA-OHJELMAN SUHTEEN	51
LIITE 2. KYSELY SEURAKEHITTÄJIEN NÄKEMYKSISTÄ TÄHTISEURA-OHJELMASTA	52
LIITE 3. KYSELY SEUROJEN KOKEMUKSISTA TÄHTISEURA-OHJELMASTA	58
LIITE 4. TÄHTISEURAN LAATUTEKIJÄT	65

TIIVISTELMÄ

Tässä raportissa käsitellään Olympiakomitean Tähtiseura-ohjelman starttivaiheen arviointia. Tähtiseura-ohjelma on kaikille suomalaisille urheiluseuroille tarkoitettu laatuohjelma, joka tarjoaa tukea ja apuvälineitä seuran toiminnan kehitykseen ja laadun parantamiseen. Ohjelma on aloittanut toimintansa virallisesti vuonna 2018. Starttivaiheen arviointi on toteutettu kehittävän arvioinnin periaatteella, jossa pyritään tunnistamaan arvioitavan kohteen vahvuudet, onnistumiset ja kehittämiskohteet.

Tähtiseura-ohjelmassa seurat voivat kehittää toimintaansa kolmella eri osa-alueella: lasten ja nuorten, aikuisten, sekä huippu-urheilun seuratoiminnan osa-alueella. Tähtiseura-ohjelman sisällöt on tarkoitettu kaikkien seurojen käyttöön. Seuratoiminnan malli kuvaa erityisesti seuran toiminnan kokonaisuutta, arvontuottoa jäsenille ja muille osallisille sekä toiminnan vaikuttavuutta. Tähtiseuran kehityspolku laadunkehittämisessä on kuvattu kolmivaiheisesti: 1. Innostuminen seuran kehittämisestä, 2. Seuran kehittäminen laatutekijöiden avulla ja auditointi, 3. Seuran jatkuva kehittäminen strategisella otteella. Tähtiseuran laatutekijät kuvaavat seuran laadun keskeisiä tekijöitä ja siten seuran onnistumisia tai tarvittavia kehittämiskohteita. Kaikille osa-alueille yhteiset laatutekijät jakautuvat neljään osioon: johtaminen ja hallinto, urheilutoiminta, seuran ihmiset ja aineelliset resurssit. Kukin osio sisältää 1–3 teemaa, joiden alle varsinaiset laatutekijät sijoittuvat. Lisäksi seuroille on tarjolla monia työkaluja kehittämistyöhön, kuten valmiita palautekyselyjä. Tähtiseura-ohjelman verkkopalvelussa seura voi tehdä kehittämistyötä sähköisen alustan avulla ja käydä vuoropuhelua seurakehittäjän kanssa. Ohjelmaan osallistuvilla seuroilla on mahdollisuus auditointiin ja Tähtimerkkiin, joka on tunnus laadukkaasta seuratoiminnasta.

Tähtiseura-ohjelmaa on kehitetty ohjelmatasolla tiettyjen periaatteiden pohjalta. Ensinnäkin ohjelmaa on valittu kehittää tietoperustaisesti, hyödyntäen parasta mahdollista saatavilla olevaa tietoa. Lisäksi ohjelman suunnittelussa ja kehityksessä on osallistettu eri sidosryhmiä aktiivisesti, erityisesti seurakehittäjien verkostoa. Kolmanneksi ohjelmaa on kehitetty erilaisten pilottien ja kokeilujen kautta, joista on saatu arvokasta oppia ja tietoa kehittämisen tueksi.

Arvioinnin yhteydessä kerättiin tietoa ohjelman eri sidosryhmiltä. Ohjelmaan osallistuvilta lajiliitoilta ja aluejärjestöiltä kerättiin tietoa niiden tilanteesta ohjelman suhteen. Lajiliitoilta kerättiin myös niiden jäsenseurojen tiedot yhteistä seuratietokantaa varten. Lisäksi järjestöjen seurakehittäjiltä kysyttiin näkemyksiä ohjelmasta. Myös Tähtiseuroiksi auditoiduilta seuroilta kysyttiin kokemuksia ohjelmasta. Lisäksi Olympiakomitean seuratiimiä kuultiin ohjelmaan liittyen.

Tähtiseura-ohjelmassa oli vuoden 2020 alussa mukana 525 Tähtiseuraa. Näillä seuroilla eri Tähtimerkkejä oli 602, joista ylivoimaisesti eniten oli lasten ja nuorten Tähtimerkkejä, 510 merkkiä. Aikuisten Tähtimerkkejä oli 74 ja huippu-urheilun 18. Sellaisia seuroja, joilla oli kaikki kolme eri Tähtimerkkiä, oli vuoden alussa neljä. Ohjelmassa oli mukana Tähtiseuroja yhteensä 42 eri lajiliitosta, ja kaikista 15 liikunnan aluejärjestöstä.

Arvioinnin yhteydessä kerätty palaute Tähtiseura-ohjelmasta oli valtaosin myönteistä. Mikään ohjelman keskeisistä sisällöistä ei saanut merkittävästi kritiikkiä, joten sisältöjä voidaan pitää onnistuneina. Suurin osa kehittämis ehdotuksista sekä seurakehittäjien että seurojen vastauksissa liittyivät ohjelman laatuvaatimusten nousuun ja niiden myötä ohjelman vaatimaan työmäärään sekä ohjelman viestintään ja markkinointiin. Tähtiseura-ohjelmaa ja Tähtiseura-statusta pitäisi vastaajien mukaan saada tehtyä houkuttelevammaksi, jotta seurat saataisiin motivoitua paremmin mukaan laatuohjelmaan ja tekemään kehittämistyötä.

1 JOHDANTO: TÄHTISEURA-OHJELMAN TAUSTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

Tämä raportti käsittelee Tähtiseura-ohjelman starttivaiheen arviointia. Tähtiseura-ohjelma on ”Olympiakomitean, lajiliittojen ja aluejärjestöjen laatuohjelma, joka kehittää ja tukee suomalaisen urheilun keskeistä vahvuutta: seuratoimintaa.”¹ Ohjelma käynnistyi virallisesti vuoden 2018 alussa.

Urheiluseurojen valtakunnallisen laatutyön historia ulottuu 1990-luvulle. Vuonna 1992 Nuori Suomi ry käynnisti Sinettiseura-ohjelman. Ohjelman tavoitteena oli edistää lasten ja nuorten liikuntaa seuroissa ja puuttua mahdollisiin epäkohtiin, kuten lasten ja nuorten epätasa-arvoiseen kohteluun tai liialliseen kilpailun korostamiseen.² Sinettiseura-ohjelman yksi pääajatus oli, että voitaisiin tarjota liikuntaa harrastavan lapsen vanhemmille tietoa siitä, missä seurassa lapsen on hyvä ja turvallista harrastaa.³ Myöhemmin ohjelma jatkui samannimisenä uudessa Valtakunnallisessa Liikuntaorganisaatiossa, Valossa, joka syntyi vuonna 2013 Nuoren Suomen, Suomen Liikunnan ja Urheilun sekä Kuntoliikuntaliiton yhdistyessä. LIKES-tutkimuskeskus teki Valo ry:n pyynnöstä tuolloin selvityksen lajiliittojen ja aluejärjestöjen näkemyksistä ohjelman jatkosta, ja selvityksen tuloksena oli vahva toive jatkaa ohjelmaa entisellä mallilla.³

Vuoden 2017 alussa Valo yhdistyi Olympiakomitean kanssa, ja uusi Olympiakomitea aloitti työnsä suomalaisen liikunnan ja urheilun kattojärjestönä. Samalla myös seurojen laatuohjelman uudistaminen tuli ajankohtaiseksi. Muutamat lajiliitot olivat kehittäneet omia seurojen laatuohjelmiaan Sinettiseura-ohjelman lisäksi. Esimerkiksi Voimisteluliitolla oli aikuisten Priima-seurat sekä huippu-urheiluseurojen oma kehitysohjelma ja Uimaliitolla huippu-urheiluseurojen Huima-seurat.⁴ Jalkapallossa ja jääkiekossa oli otettu käyttöön vuosituhannen alkupuolella belgialaisen yrityksen kehittämän mallin pohjalta tehdyt Foot Pass ja Ice Pass -laatuarvioinnit. Laadun kehittäminen mallin pohjalta ei kuitenkaan ollut mutkatonta, joten siitä luovuttiin.³ Uuteen seurojen laatuohjelmaan liittyen monet lajiliitot toivoivat, että useiden eri ohjelmien sijasta voitaisiin luoda yksi ohjelma, joka kattaisi koko seuratoiminnan sisältäen niin lasten ja nuorten, aikuisten kuin huippu-urheilunkin toiminnan.

Uusi Tähtiseura-ohjelma suunniteltiin lajiliittojen toiveiden mukaisesti kattamaan koko seuratoiminnan kenttä. Uuden ohjelman mukainen seurojen kehityspolku sisältää kolme vaihetta: 1) Innostuminen kehittämisestä, 2) Toiminnan kehittäminen laatutekijöiden avulla ja 3) Seuran kehittäminen strategisten valintojen mukaan. Ohjelman ”seuran laatutekijät” tarkoittavat kriteereitä, jotka jokaisen Tähtiseurain tulee täyttää. Kaikille seuroille avoin Tähtiseura-verkkopalvelu tarjoaa työkaluja seuran kehittämiseen, ja toimii laatutekijöiden arvioinnin alustana. Lajiliittojen ja aluejärjestöjen seurakehittäjät tukevat seuroja niiden kehitysprosesseissa. Seuran toiminnan kehittämistä arvioidaan auditointitilaisuudessa, jonka hyväksytysti läpäisseet seurat saavat Tähtimerkin tunnustukseksi laadukkaasta seuratoiminnasta. Tähtimerkki toimii myös lupauksena laadusta nykyisille ja uusille seuran jäsenille sekä muille seuran sidosryhmille. Tähtiseura-ohjelmaa kehittää ja johtaa Olympiakomitean nelihenkinen seuratiimi.

Tässä arvioinnissa käsitellään Tähtiseura-ohjelman ”starttivaihetta”, eli vuosia 2017–2019. Arviointi toteutettiin kehittävän arvioinnin periaatteella, eli tavoitteena on auttaa toimijoita tunnistamaan oman toimintansa vahvuudet, hyvät käytännöt ja kehittämiskohteet.⁵ Kehittävässä arvioinnissa tarkastellaan ohjelman tuloksia, mutta sen ohella analysoidaan prosesseja eli niitä tapahtumaketjuja, joilla tulokseen pyritään.⁶ Kehittävä arviointi on osallistavaa ja vuorovaikutteista. Myös Tähtiseura-ohjelman arviointiprosessiin on osallistettu useita ohjelman sidosryhmiä. Arvioinnin pohjana toimivat Tähtiseura-ohjelmasta tuotetut dokumentit sekä eri sidosryhmiltä kootut materiaalit, jotka on esitelty taulukossa 1.

Taulukko 1. Tähtiseura-ohjelman arvioinnin aineistonkeruu.

Sidosryhmä	Aineiston keräystapa	Aihe	Ajankohta
Olympiakomitean seuratiimi	Haastattelu	Tähtiseura-ohjelman kehitysvaiheet	Tammikuu 2020
Eija Alaja, Olympiakomitean seuratiimi	Haastattelu	Sinettiseura-ohjelman historia	Tammikuu 2020
Olympiakomitean seuratiimi	Haastattelu	Tähtiseura-ohjelman onnistumiset ja haasteet	Helmikuu 2020
Anna Kirjavainen, Olympiakomitean seuratiimi	Zoom-haastattelu	Huippu-urheilun osa-alueen kehitys	Helmikuu 2020
Ohjelmaan osallistuvat lajiliitot	Sähköpostikysely	Lajiliittojen jäsenseurojen tiedot	Loka-marraskuu 2019
Ohjelmaan osallistuvat lajiliitot ja aluejärjestöt	Webropol-kysely	Järjestöjen tiedot ohjelman suhteen	Joulukuu 2019
Ohjelmaan osallistuvien lajiliittojen ja aluejärjestöjen seurakehittäjät	Webropol-kysely	Näkemykset Tähtiseura-ohjelmasta	Joulukuu 2019
Uuden ohjelman mallin mukaisen auditoinnin läpikäyneet Tähtiseurat	Webropol-kysely	Kokemukset Tähtiseura-ohjelmasta	Joulukuu 2019 – Tammikuu 2020

Ohjelmaan osallistuvilta lajiliitoilta ja aluejärjestöiltä on kerätty tietoja järjestöjen omasta toiminnasta, sekä lajiliittojen jäsenseurojen tiedot. Ohjelman parissa työskenteleville lajiliittojen ja aluejärjestöjen seurakehittäjille toteutettiin kysely, jossa he saivat kertoa näkemyksiään Tähtiseura-ohjelman starttivaiheesta. Myös uuden ohjelman mukaisen auditoinnin läpi käyneille Tähtiseuroille toteutettiin kysely, jossa seuroilta pyydettiin kokemuksia uudesta ohjelmasta. Lisäksi Olympiakomiteassa ohjelmasta vastaava seuratiimiä kuultiin ohjelmaan liittyen. Seuratiimi osallistui myös arvioinnin toteutukseen muun muassa kyselylomakkeiden suunnittelussa avustamalla ja ohjelmaa koskevia dokumentteja toimittamalla. Toimiva yhteistyö seuratiimin ja arviointitiimin välillä oli tärkeää kehittävän arvioinnin toteutumiseksi ja onnistumiselle.

Arviointiraportti rakentuu siten, että aluksi käydään läpi Tähtiseura-ohjelman keskeiset periaatteet ja tavoitteet, jotka ovat ohjanneet ohjelman suunnittelua ja kehitystä. Tämän jälkeen esitellään ohjelman sisällöt sekä esitetään tiivis kuvaus ohjelman kehitysvaiheista. Itse ohjelman esittelyn jälkeen siirrytään käsittelemään ohjelmassa mukana olevia järjestöjä: lajiliittoja, aluejärjestöjä ja seuroja. Järjestöjen tietojen jälkeen käydään läpi sekä seurakehittäjiltä että seuroilta saadut kyselyvastaukset. Seurakehittäjien vastaukset esitetään ensin, ja sen jälkeen seuroilta saadut vastaukset siten, että yhteneväisyydet ja erot seurakehittäjien vastauksiin käsitellään tässä yhteydessä. Raportin lopuksi esitetään yhteenveto ja johdopäätökset arvioinnin tuloksista.

2 TÄHTISEURA-OHJELMA

Tässä luvussa käsitellään ensinnä Tähtiseura-ohjelman kehittämisen taustalla vaikuttaneita tekijöitä sekä niitä periaatteita, jotka ovat ohjanneet ohjelman suunnittelua ja kehittämistä. Periaatteet ovat toimineet lähtökohtina ja perusteluina ohjelman kehitysvaiheissa tehdyille valinnoille. Samoja periaatteita on pyritty myös tuomaan laatuohjelman kautta mukaan seurojen omaan kehittämiseen. Toiseksi esitellään Tähtiseura-ohjelman sisällöt. Kolmanneksi käsitellään koko ohjelman rakentamisen kehitysvaiheet. Luvun lopussa esitellään vielä huippu-urheiluseuratoiminnan osa-alue, jota on kehitetty omalla tavallaan.

2.1 Ohjelman kehittämisen periaatteet

Vuoden 2016 kesäkuussa Valo ja Olympiakomitea päättivät järjestöjen yhdistymisestä vuoden 2017 alusta alkaen. Samoihin aikoihin julkaistuissa Suomalaisen liikunnan ja urheilun yhteisessä menestysuunnitelmassa⁷ elinvoimainen seuratoiminta nostettiin yhdeksi neljästä lupauksesta, joilla menestysuunnitelmaa oli tarkoitus toteuttaa. Seurojen laatuohjelman tarkoitus on ollut edesauttaa seuralupauksen toteutumista.

Menestysuunnitelman seuralupaus:

”Huolehdimme siitä, että seurat näkevät toimintaympäristön muutokset ja elävät ajassa. Seurat ovat innostavia ja inspiroivia yhteisöjä, joihin kaikki ovat tervetulleita. Seuroilla on osaamista ja toimintaedellytyksiä lisätä liikettä ja rakentaa urheilijan polkua.”⁷

Uuden seurojen laatuohjelman suunnittelun taustalla vaikutti kolme asiaa. Ensinnä iso järjestöuudistus ja järjestöjen toiveet toivat mukanaan ajatuksen siitä, voisiko myös seuraohjelman laajentaa kattamaan koko kirjo lasten ja nuorten toiminnasta aina aikuisliikuntaan ja huippu-urheiluun asti. Sinettiseura-ohjelman toiminnan aikana oli käyty keskusteluja Kuntoliikuntaliiton kanssa ohjelman laajentamisesta koskemaan myös aikuisliikuntaa, mutta konkreettiset toimenpiteet asian eteenpäin viemiseksi olivat kuitenkin jääneet tekemättä. Myös huippu-urheilun osa-aluetta toivottiin saman ohjelman alle. Toiseksi osalla lajeista oli vanhan Sinettiseura-ohjelman rinnalla muita omia laatuohjelmiaan seuroille, ja nämä haluttiin yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi.^{3, 8, 9}

Kolmanneksi koettiin, että jo pitkään käytössä ollut Sinettiseura-brändi pitäisi uudistaa ja tarjota jotain uutta pitkään ohjelmassa mukana olleille seuroille. Laatuohjelma haluttiin päivittää vastaamaan toimintaympäristön muutosta ja modernia organisaatioiden kehittämiseen liittyvää laatuksitystä. Mukaan tuotiin Excellence-ajattelu ja jatkuvan kehittämisen ajatus.¹⁰ Samalla haluttiin, ettei ohjelma painottuisi niin voimakkaasti auditointiin, vaan seurat voisivat ohjelman avulla kehittää toimintaansa, vaikka eivät tähtäisikään Tähtimerkkiin. Näin syntyi ajatus eräänlaisesta seuran kehityspolusta ja sen tasoista.

Uuden laatuohjelman perustana on ollut alusta alkaen kolme periaatetta, jotka ovat ohjanneet kehitystä. Ensinnäkin ohjelmaa on haluttu kehittää tietoperustaisesti. Tietoperustainen kehittämisen ajatus lähtee evidence-based management (suom. näyttöön perustuva tai tietoperustainen) suuntauksesta. Tutkija Rob Briner on määritellyt käsitteen konseptiksi, jossa päätöksiä tehdään hyödyntäen tarkasti ja järkevästi neljää erilaista tiedon lähdettä: asiantuntijoiden osaamista ja arviointia, tietoa omasta toiminnasta, tutkimustietoa sekä niiden ihmisten näkemyksiä, joihin päätöksenteko vaikuttaa.¹¹ Tietoperustaisen kehittämisen ydinajatus on siis tukeutua parhaaseen saatavissa olevaan tietoon ja käyttää tietoa kyseessä olevaan kehittämistyöhön. Tietoperustaisen kehittämisen malli vahvistaa myös jatkuvan parantamisen

ajatusta toiminnassa, sillä toimintatavan mukaan on keskeistä oppia tiedosta ja toiminnasta sekä määritellä haastetta uudelleen prosessin aikana.¹² Tietoperustaisen kehittämisen mallin kautta on tuettu Tähti-seura-ohjelman kehittämistyötä ja sitä on hyödynnetty erityisesti Seuratoiminnan mallin luomisessa sekä laatutekijätyössä. Tietoa on kerätty mm. seuratoiminnan sekä urheilijan ja liikkujan polkuihin liittyvistä tutkimuksista, kansainvälisen benchmarkingin kautta, oman seuran analyysin ja seurojen palautekyselyiden kautta, osallistamalla seurakehittäjiä ja seuratoimijoita työhön verkostotapaamisten, kokeiluryhmien workshopien ja sosiaalisen median kautta sekä toteuttamalla yhteistyötä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tietoperusteisen kehittämisen toimintatapa esiteltiin laajemmin seurakehittäjille verkostotapaamisessa helmikuussa 2019, jotta toimintatapa leviäisi käyttöön myös laajemmin.

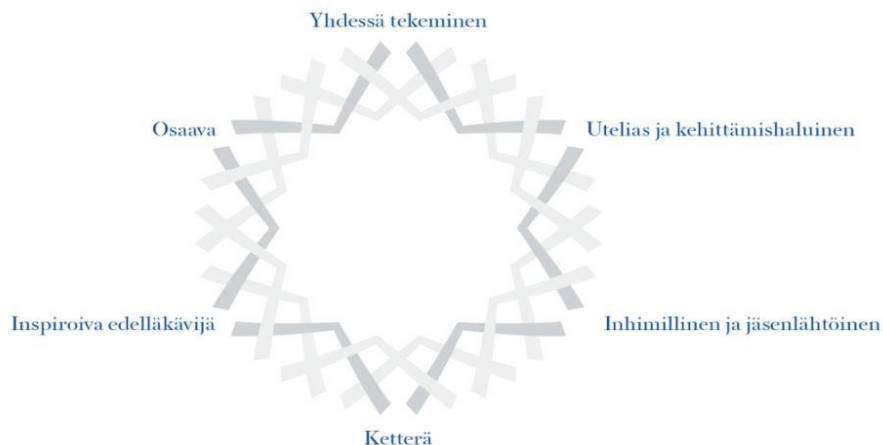
Toisena vahvana periaatteena Tähti-seura-ohjelman kehitystyössä on ollut yhteiskehittäminen. Ohjelman eri sidosryhmiä on aktiivisesti osallistettu ohjelman kehittämiseen eri vaiheissa, ja esimerkiksi seurakehittäjät ovat useaan otteeseen päässeet esittämään näkemyksiään eri sisältöihin liittyen. Jo Sinetti-seura-ohjelmassa ohjelman organisoinnista vastannut Nuori Suomi ja lajiliitot tekivät tiivistä yhteistyötä toiminnan suunnittelussa, ja tätä yhteistoimintaa on kehitetty Tähti-seura-ohjelmassa eteenpäin. Käytännön tasolla ohjelman toiminta, seurojen kehittäminen, tapahtuu edelleen pääasiassa lajiliittojen ja urheiluseurojen kesken.²

Kolmanneksi ohjelmaa on kehitetty erilaisten kokeilujen ja pilotoitien avulla. Esimerkiksi erilaisia auditointin toteuttamismalleja on kokeiltu seurojen kanssa, ja näistä kokeiluista saadut palautteet on otettu huomioon lopullista auditointimallia rakentaessa.

Tähti-seura-ohjelman slogan on ”Suomalainen urheilu loistaa Tähtiseuroissa”. Tähti-seura on määritelty Auditointikäsikirjassa seuraavasti: ”Tähtiseurat ovat suomalaisen urheilun laatusuoria. Tähtiseurat ovat aktiivisia ja haluavat kehittää omaa toimintaansa. Tähtiseurat ovat lajiensa ja paikkakuntansa parhaita seuratoiminnan toteuttajia.”¹³

Kuvio 1. Laatusuoriaohjelman tavoitteet Tähtimerkin sakaroissa.¹

Tunnus kuvastaa laatusuoriaohjelman tavoitteita:

2.2 Tähtiseura-ohjelman sisällöt

Tähtiseura-ohjelman tavoitteena on tarjota innostusta ja välineitä urheiluseuralle seuratoiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Seuran kehittämisprosessi perustuu seuran laatutekijöihin ja niiden kehittämiseen tarkoitettuihin työkaluihin. Seura toteuttaa Tähtiseura-verkkopalvelussa itsearvioinnin omasta toiminnastaan. Kehittämisprosessin tuloksia tarkastellaan seuran auditointitilaisuudessa, jossa lajiliiton ja/tai aluejärjestön seurakehittäjät tapaavat seuran toimijoita. Merkinä onnistuneesta seurakehittämisestä ja laadukkaasta toiminnasta seuroille myönnetään Tähtimerkki. Seuran kehittäminen ei kuitenkaan lopu onnistuneeseen auditointiin ja Tähtimerkkiin, vaan toimintaa tulee arvioida ja kehittää jatkossakin Tähtimerkin säilyttämiseksi.

2.2.1 Seuratoiminnan malli

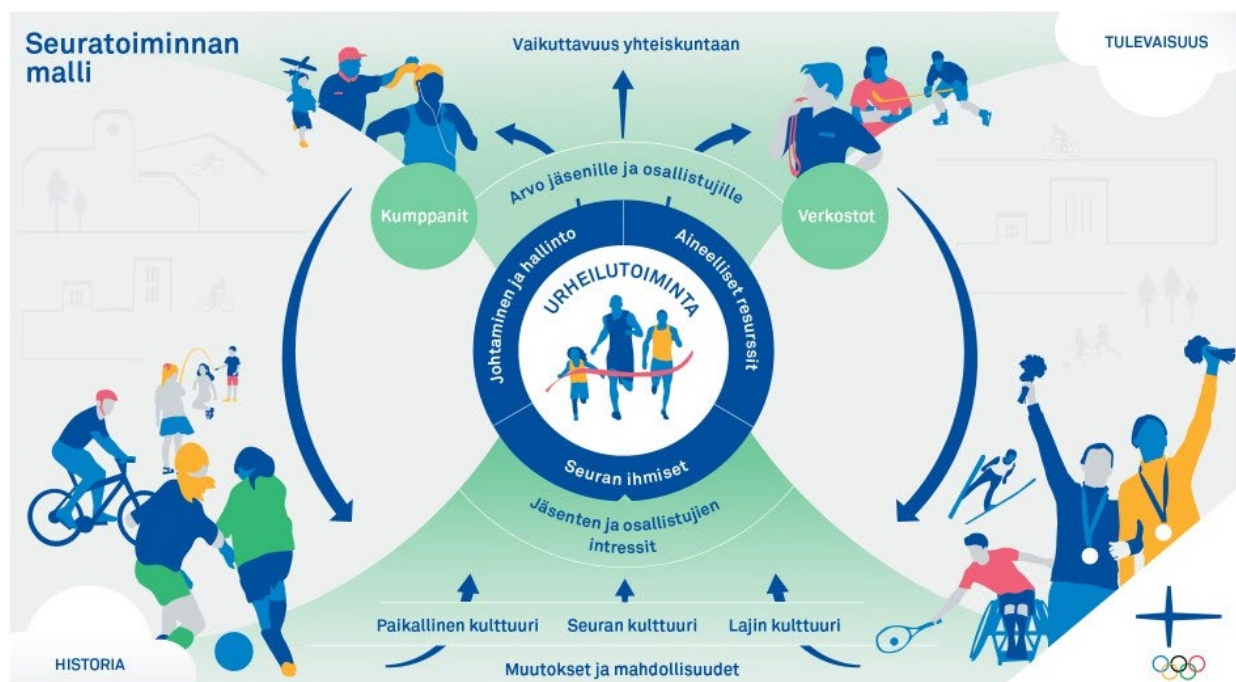
Uuden laatuohjelman suunnittelu toi esille tarpeen kuvata seuratoimintaa ja sen arvontuottomallia yhden kokonaisuuden kautta. Tähän tarpeeseen syntyi Seuratoiminnan malli (kuvio 2), joka toimii Tähtiseura-ohjelman pohjana. Mallin työstämistä varten kerättiin erilaisia organisaatioiden kehittämiseen liittyviä malleja eri tietolähteistä. Malli on kuvailtu esittelytekstissä seuraavasti: *”Seuratoiminnan mallin tarkoituksena on auttaa seuroja jäsentämään ja kehittämään toimintaansa. Malli osoittaa seuratoiminnan lisäarvon jäsenille ja osallistujille, sekä toiminnan vaikuttavuuden laajemmin. Malli on kehitetty tietoperusteisesti siten, että kehittämisessä on hyödynnetty suomalaisia ja ulkomaisia tutkimuksia yhteistyötä Laatuokeskuksen kanssa ja suomalaisten seurakehittäjien laajaa kokemustietoa seuratoiminnasta.”*¹⁴

Seuratoiminnan mallin keskiössä kuvataan neljä seuratoiminnan tärkeää osiota: urheilutoiminta, johtaminen ja hallinto, seuran ihmiset sekä aineelliset resurssit. Laatuohjelmassa nämä osiot jakautuvat erilaisiin teemoihin, joiden kunkin alla on tietyt arvioitavat laatutekijät, eli toiminnalle asetetut kriteerit. Malli luo siten perusteet laatuohjelman sisällöille.

Seuratoiminnan malli on esiteltynä ja avattuna Olympiakomitean sivuilla:

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/03/eca40189-seuratoiminnan-mallin_esittely_pitka-versio.pdf

Kuvio 2. Seuratoiminnan malli.¹

2.2.2 Tähtiseurun kehityspolku

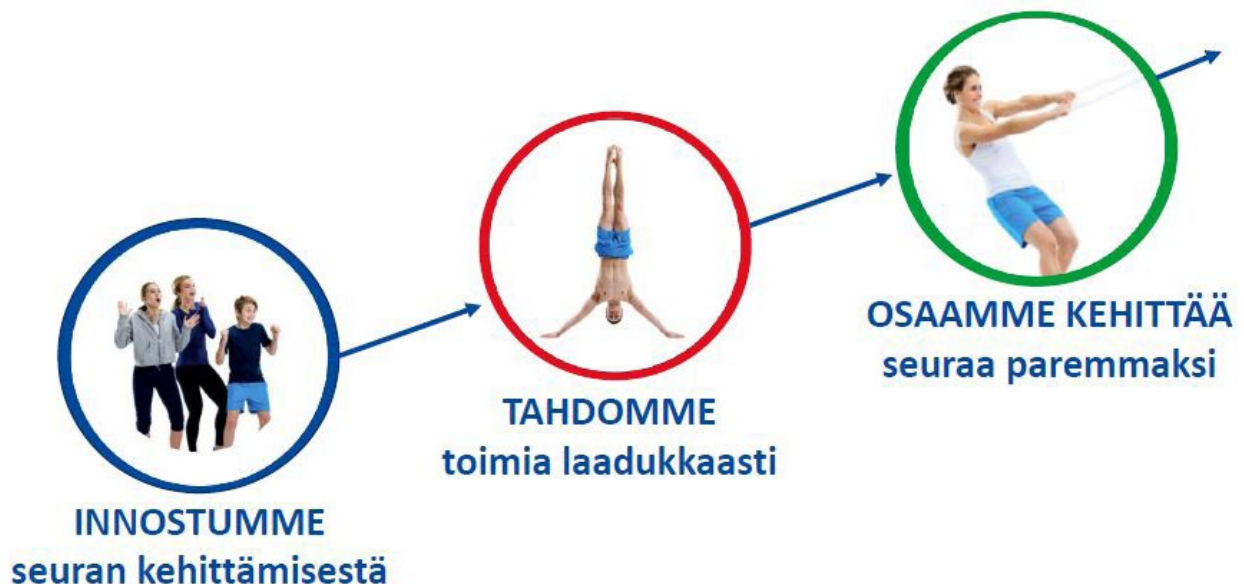
Tähtiseurun kehityspolku on luotu kuvaamaan seuran kehittämistoiminnan vaiheita, joita mallissa on kolme: kehittämisestä innostuminen, toiminnan kehittäminen laatutekijöiden avulla ja auditointi sekä jatkuva kehittäminen. Vanhassa Sinettiseura-ohjelmassa ei ollut ajatusta monivaiheisesta kehityspolusta, ja uuden ohjelman kolmas vaihe on kokonaan uusi laatutyön taso vanhaan ohjelmaan verrattuna.

Ensimmäisessä vaiheessa seura innostuu kehittämisestä ja ilmoittautuu mukaan haluamalleen kehittämispolulle (lapset ja nuoret, aikuiset, huippu-urheilu). Ilmoittautumista varten seurassa täytyy olla asiaa tehtynä seuran hallituksen päätös. Huippu-urheilun osalta seura ottaa yhteyttä lajiliittoonsa, muille osa-alueille seura voi ilmoittautua suoraan Tähtiseura-verkkopalveluun.¹³

Toisessa vaiheessa seura kehittää toimintaansa Tähtiseura-ohjelman laatutekijöiden avulla, halutessaan yhdessä seurakehittäjän kanssa. Seura täyttää verkkopalvelussa itsearviointin laatutekijöistä. Seura osallistuu auditointitilaisuuteen, jonka jälkeen seuralle joko myönnetään tai ei myönnetä Tähtimerkkiä.

Auditoinnin jälkeen seura saa päättää, haluaako se jatkaa ohjelman kolmanteen vaiheeseen. Tähtiseura-ohjelman kolmas vaihe ei ollut vielä vuoden 2019 lopussa valmis, vaan sitä rakennetaan vuoden 2020 aikana. Kolmannessa vaiheessa on tarkoituksena seuran aiempaa yksilöllisempi kehittyminen. Seuran toimintaa kehitetään strategisella otteella, siten että toiminnan ja kehittymisen arviointi ja parantaminen on jatkuvaa ja säännöllistä. Vuoden 2019 loppuun mennessä kolmannen vaiheen toteuttamisen kumppaniksi neuvoteltiin Suomen Laatuokeskus ja vaiheen pohjaksi päätettiin soveltaa EFQM-mallia (European Foundation for Quality Management-säätiön julkaisema laatumalli). Tarkoitus on, että myös 3. vaihe sisällytetään aikanaan Tähtiseura-ohjelman verkkopalveluun.

Kuvio 3. Tähtiseurun kehityspolku.¹

2.2.3 Brändi ja Tähtiseura-tunnus

Uudelle laatuohjelmalle haluttiin luoda vahva brändi ja uudenlainen visuaalinen ilme. Vanhassa Sinettiseura-ohjelmassa seurojen laatutunnukseksi toimi Sinettimerkki, ja vastaavanlainen tunnus haluttiin luoda myös uuteen ohjelmaan.

Uuteen laatumerkkiin haluttiin saada yhdistettyä helposti kaikki ohjelman kolme osa-alueetta, eli lasten ja nuorten, aikuisten sekä huippu-urheilun osa-alueet. Brändiä ja ohjelman visuaalista ilmettä suunniteltiin yhdessä mainostoimistokumppani Miltttonin kanssa ja lisäksi seurakehittäjien verkosto osallistui suunnitteluprosessiin. Suunnittelutyön tuloksena syntyi Tähtimerkki ja tarina siitä, kuinka ”Suomalainen urheilu loistaa Tähtiseuroissa”. Koko ohjelman yhteisessä Tähtimerkki-tunnuksessa yhdistyvät eri värien muodossa ohjelman kolme eri osa-alueetta. Lisäksi jokaisella osa-alueella on oma merkinsä. Tähtiseura-ohjelman tunnukseen saatiin yhdistettyä myös Olympiarenkaat Kansainvälisen Olympiakomitean suostumuksella.^{8,9}

Kuvio 4. Tähtiseura-ohjelman yhteinen tunnus.¹

Kuvio 5. Tähtiseura-ohjelman osa-alueiden omat tunnukset.¹

2.2.4 Verkkopalvelu

Tähtiseura-ohjelman verkkopalvelu (<https://tahtiseura.suomisport.fi/>) on kaikille seuroille avoin alusta, jonka avulla seura voi tehdä kehittämistyötä. Palvelussa seura voi tehdä omaa kehittämistyötään itsenäisesti ja vuorovaikutteisesti lajiliiton tai aluejärjestön seurakehittäjän kanssa. Verkkopalvelua voi käyttää suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Verkkopalvelun kehittämisen taustalla oli halu digitalisoida laatuohjelman toimintoja, jotta kehittämistoiminta helpottuu ja vahvistuu.¹⁰ Seuratiimi kilpailutti useita eri toimittajien ohjelmistoja, joista osaa myös testattiin käytännössä. Lopulta kuitenkin päädyttiin siihen, että verkkopalvelu toteutetaan urheiluväen itse omistamaa digitaalista alustaa, Suomisportia käyttämällä. Tuossa vaiheessa Suomisport oli vielä varhaisessa kehitysvaiheessa, mutta sen valintaa toteutuslueksi pidettiin seuratiimissä olennaisen tärkeänä onnistumisen tekijänä verkkopalvelun toimintaan saamisen kannalta.^{8,9}

Verkkopalvelua kehitettiin yhdessä it-kumppani Vincitin kanssa. Seuratiimin ja Vincitin yhteistyön sujuvuus koettiin yhdeksi tärkeäksi onnistumiseksi palvelun rakentumisessa. Verkkopalvelua rakennettiin yhdessä kehittäen, vuorovaikutteisesti ja ketterästi. Vincit tarjosi tarpeellista osaamista myös verkkopalvelun konseptoinnissa, visuaalisen ilmeen rakentamisessa sekä helppokäyttöisyyden varmistamisessa. Seurakehittäjien verkosto osallistui verkkopalvelun kehittämiseen ja lisäksi pienempi, 5-10 hengen testiryhmä osallistui kehittämistyön sparraamiseen ja verkkopalvelun testaamiseen.^{8,9} Lopulta uusi Tähtiseura-ohjelman verkkopalvelu avautui seurojen käyttöön lokakuussa 2018. Uuteen verkkopalveluun oli jo viety niiden seurojen tiedot, jotka siirtyivät Sinettiseuroista suoraan Tähtiseuroiksi. Tästä käyttöönotosta alkaen verkkopalvelussa suoritettiin uusien Tähtiseurojen auditoinnit lasten ja nuorten sekä aikuisten osa-alueilla.⁸ Myös huippu-urheilun osa-alue on tarkoitus tuoda verkkopalveluun vuoden 2020 aikana.

Verkkopalvelun etusivulla, Tähtiseuratorilla, käyttäjä näkee ajankohtaista tietoa Tähtiseura-ohjelmaan liittyen, kuten linkit uusimpiin uutiskirjeisiin sekä tuleviin tapahtumiin. Seuran kehityspolun sivulla seurat pystyvät tarkastelemaan ja työstämään omia kehityspolkujaan lasten ja nuorten sekä aikuisten osa-alueella. Ennen auditointitilaisuutta seuran tulee täyttää verkkopalvelussa itsearviointi laatutekijöiden toteutumisesta seurassa. Lajiliiton tai aluejärjestön seurakehittäjät näkevät verkkopalvelussa omassa näkymässään lajinsa tai alueensa seurojen tilanteen kehityspolulla. Seurakehittäjät pystyvät myös seuraamaan, milloin kunkin seuran auditointi on seuraavan kerran ajankohtainen, ja tarvittaessa muistuttamaan seuroja auditoinnista. Lisäksi seurakehittäjät näkevät lajinsa tai alueensa seurojen auditointien yhteenvedon (ks. sivut 29–30, kuvat 11 ja 12, kaikkien auditointien yhteenveto). Tulevaisuudessa verkkopalvelun kautta on tarkoitus tarjota vielä enemmän tietoa sekä seurojen että järjestöjen käyttöön.

Tähtiseura-verkkopalvelusta löytyy myös kymmeniä seuran kehittämiseen tarkoitettuja työkaluja. Työkalut on kerätty omalle sivulleen teemoittain. Työkaluihin kuuluu muun muassa erilaisia seuran ihmisille suunnattuja palautekyselyitä, oppaita esimerkiksi taloushallintoon ja viestintään, koulutusmateriaaleja häirinnän tunnistamiseen ja torjumiseen seuroissa sekä ryhmissä tehtäviä harjoituksia.

2.2.5 Laatutekijät

Vanhassa Sinettiseura-ohjelmassa seurojen tuli täyttää Sinettiseurojen laatukriteerit päästäkseen Sinettiseuraksi.² Tähtiseura-ohjelmassa vastaavia kriteerejä alettiin kutsua Tähtiseuran laatutekijöiksi. Laatutekijöiden rakentamisessa noudatettiin tietoperustaisen kehittämisen periaatetta, hyödyntäen tutkimustietoa esimerkiksi aikuisten liikunnasta ja Seuratoiminnan mallin taustalla käytettyä tietoperustaa (ks. sivu 8, Seuratoiminnan malli). Lisäksi seurakehittäjien verkosto osallistui laatutekijöiden työstämiseen.

Verkosto kokoontui säännöllisesti, minkä lisäksi laatutekijöitä käsiteltiin pienemmissä erillisissä tilaisuuksissa. Laatutekijät jakautuvat kaikille Tähtimerkeille yhteisiin laatutekijöihin sekä kunkin Tähtimerkin omiin laatutekijöihin. Kaikille Tähtimerkeille yhteiset laatutekijät jakautuvat neljään osioon, jotka on kuvattu Seuratoiminnan mallissa (sivu 8): 1. Johtaminen ja hallinto 2. Urheilutoiminta 3. Seuran ihmiset 4. Aineelliset resurssit. Kukin osio sisältää 1–3 teemaa, joiden alle varsinaiset laatutekijät sijoittuvat.

Lasten ja nuorten osa-alueen omat laatutekijät perustuivat hyvin pitkälti aiemman Sinettiseura-ohjelman laatukriteereihin. Sinettiseura-ohjelman laatukriteereitä taas oli tarkasteltu useaan otteeseen, muun muassa vuonna 2012 julkaistun urheilijan polun lapsuusvaiheen asiantuntijatyön¹⁵ pohjalta. Lasten ja nuorten Tähtimerkin laatutekijät sisältyvät Urheilutoiminnan osioon ja käsittelevät muun muassa seuran ilmapiiriä, lasten ja nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin, pelisääntökeskusteluja, urheilullisia elämäntapoja ja lasten ja nuorten harjoittelun monipuolisuutta.

Aikuisten osa-alueen laatutekijöitä työstettiin vuonna 2018 valmistuneen aikuisliikunnan asiantuntijatyön¹⁶ tulosten pohjalta, johon oli koottuna tutkimustietoa aikuisten liikunnasta sovellettuna seuratoimintaan. Laatutekijöiden kehitystyötä tehtiin myös yhdessä järjestöjen aikuisliikunnan kehittäjien kanssa.⁸ Aikuisten Tähtimerkin omat laatutekijät jakautuvat sekä Johtamisen ja hallinnon että Urheilutoiminnan osioihin. Niissä käsitellään muun muassa aikuisille tarjottavia joustavia ja kevyen sitoutumisen osallistumisvaihtoehtoja, aikuisille sopivaa tukea harrastuksen aloittamiseen ja aikuisliikunnan monipuolisia sisältöjä. Lasten ja nuorten sekä aikuisten laatutekijät on laadittu siten, että ne täyttävät eurooppalaisen Sports Club for Health -ohjelman¹⁷ periaatteet.

Huippu-urheilun Tähtimerkin laatutekijöiden osiot ovat samat, mutta niiden alla teemat ja laatutekijät ovat hieman muista osa-alueista poikkeavat, minkä lisäksi niissä on lajikohtaisia eroja. Huippu-urheilun laatutekijöitä on kuvattu tarkemmin omassa osiossaan 2.4.

Kaikille Tähtimerkeille yhteiset laatutekijät sekä Lasten ja nuorten sekä Aikuisten Tähtimerkin omat laatutekijät on esitelty taulukossa 2. Kaikki yksittäiset laatutekijät on kuvattu liitteessä 4.

Taulukko 2. Tähtiseura-ohjelman kaikille osa-alueille yhteiset laatutekijät, lasten ja nuorten osa-alueelle kuuluvat laatutekijät sekä aikuisten osa-alueelle kuuluvat laatutekijät.

Kaikille osa-alueille yhteiset laatutekijät yhteensä 45 laatutekijää				
Osio	Johtaminen ja hallinto	Urheilutoiminta	Seuran ihmiset	Aineelliset resurssit
Teemat	<ul style="list-style-type: none"> • Johtaminen (9 laatutekijää) • Hallinto (9 laatutekijää) • Viestintä ja markkinointi (6 laatutekijää) 	<ul style="list-style-type: none"> • Seuran urheilutoiminnan yhteiset linjaukset (2 laatutekijää) 	<ul style="list-style-type: none"> • Voimavarat (6 laatutekijää) • Yhteisöllisyys (4 laatutekijää) 	<ul style="list-style-type: none"> • Talous (4 laatutekijää) • Olosuhteet (5 laatutekijää)
Lasten ja nuorten osa-alueen laatutekijät yhteensä 24 laatutekijää				
Osio	Johtaminen ja hallinto	Urheilutoiminta	Seuran ihmiset	Aineelliset resurssit
Teemat	<ul style="list-style-type: none"> • Hallinto (1 laatutekijää) 	<ul style="list-style-type: none"> • Innostuksesta intohimoon (5 laatutekijää) • Monipuolisista liikuntataidoista systemaattiseen harjoitteluun (6 laatutekijää) • Urheilulliset elämäntavat (5 laatutekijää) • Kilpaileminen ja harrastaminen (7 laatutekijää) 		
Aikuisten osa-alueen laatutekijät yhteensä 15 laatutekijää				
Osio	Johtaminen ja hallinto	Urheilutoiminta	Seuran ihmiset	Aineelliset resurssit
Teemat	<ul style="list-style-type: none"> • Aikuisliikunnan periaatteita (3 laatutekijää) 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikkuja keskiössä (6 laatutekijää) • Aikuisliikunnan monipuolinen sisältö (6 laatutekijää) 		

2.2.6 Auditointi

Mikäli seura haluaa tavoitella Tähtimerkkiä, sen täytyy täyttää kaikki laatutekijät. Nämä arvioidaan itsearvioin pohjalta ja lisäksi järjestetään auditointitilaisuus. Seura voi tavoitella erikseen yhtä merkkiä (lapset ja nuoret, aikuiset, huippu-urheilu) tai kahta tai kolmea yhtä aikaa. Auditointitilaisuus on luonteeltaan vuorovaikutteinen ja keskustelevalta, ja sen tarkoituksena on kehittävän arvioinnin mukaisesti myös seuran kehittäminen, ei vain toiminnan arviointi. Auditoinnin suorittaa lajiliiton ja/tai aluejärjestön seurakehittäjä.

Vanhassa Sinettiseura-ohjelmassa seurojen auditointi tapahtui aluksi paperilla, myöhemmin siirryttiin täyttämään sähköistä lomaketta. Vanhassa mallissa seurat eivät täyttäneet minkäänlaista itsearviointia ennen auditointia, vaan arvioinnista keskusteltiin vasta auditointitilaisuudessa, jolloin tilaisuuden jälkeinen raportointi oli iso työ auditoijalle.³ Uuden laatuohjelman myötä auditointiin haluttiin kehittää toimivampi ja ennen kaikkea digitaalinen toteutus.

Uutta ohjelmaa varten tehtiin pilottiauditointeja voimisteluseurojen kanssa. Auditointeja tehtiin sekä yksittäin että ryhmäauditointeina. Ryhmäauditoinneissa auditointi kerrallaan 3–7 seuraa. Auditoinnissa toimi Voimisteluliiton henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä, Olympiakomitean henkilökuntaa ja liikunnan aluejärjestöjen henkilökuntaa. Näistä pilottiauditoinneista kerätyn palautteen perusteella seurat kokivat ryhmäauditoinnin hyväksi tilaisuudeksi verkostoitua ja keskustella kokemuksista toisten seurojen kanssa.¹⁸ Tähtiseura-ohjelmassa päätettiin kuitenkin suositella ainakin seuran ensimmäinen auditointi suoritettavaksi yksi seura kerrallaan. Ohjelmassa linjattiin, että uudelleenauditoinnit voidaan suorittaa usean seuran yhteistilaisuutena.¹³

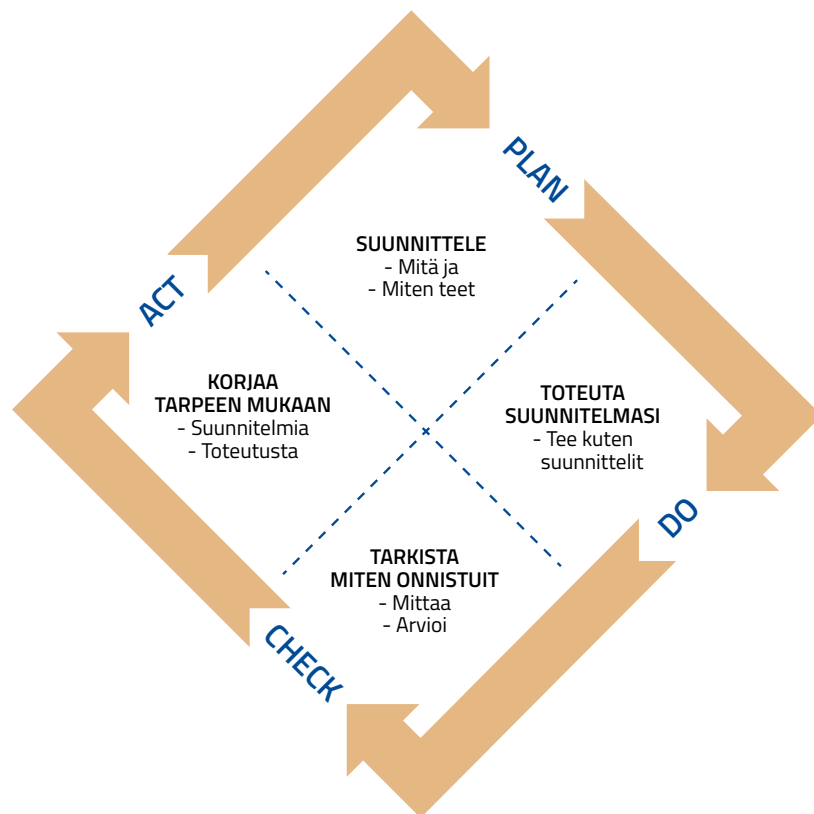
Myös Uimaliiton seurojen kanssa tehtiin pilottiauditointeja, joissa paikalla oli yhteensä neljä auditointiajajaa lajiliitosta ja aluejärjestöstä. Pilottien perusteella seuran tekemä ennakoivasti valmistautuminen auditointiin nostettiin tärkeäksi tekijäksi. Mikäli valmistautuminen oli tehty huonosti, auditoinnin aikataulussa oli hankala pysyä. Seurat kokivat auditointitilaisuudet positiivisiksi ja kehittäviksi. Seurat myös arvostivat auditointien paneutumista aiheisiin.¹⁸ Uudessa ohjelmassa seurat tekevät ennen auditointia itsearviointin, jonka myötä seurat ovat jo valmistautuneet auditointiin etukäteen.

Uudessa laatuohjelmassa seuran itsearviointi ja auditointi suoritetaan Tähtiseura-verkkopalvelun avulla. Siihen asti, että uusi verkkopalvelu saatiin valmiiksi, noudatettiin uuden ohjelman aikana siirtymäaikaan auditointien osalta. Vuoden 2018 aikana käytössä oli yhteensä kolme erilaista auditointimallia. Vanhaa Sinettiseura-ohjelman verkkopohjaista auditointia sai käyttää vielä vuoden loppuun asti. Lisäksi ennen kuin uusi verkkopalvelu ja sen auditointityökalu avautuivat lokakuussa, käytettiin muutamissa auditoinneissa uuden mallin mukaista, paperille tehtävää auditointia. Paperiversiolla kerättiin samalla testaustietoa ja kokemuksia uudenmallisesta auditoinnista, ja tätä tietoa hyödynnettiin verkkopalvelun kehityksessä.⁸ Seuroja ja järjestöjen seurakehittäjiä koulutettiin uuden ohjelman auditointimalliin ja verkkopalvelun käyttöön. Etäyhteyksin toteutettuja koulutus- ja tukiklinikoita järjestettiin useita, jotta seurat ja auditointijat ympäri maata pääsisivät osallistumaan niihin mahdollisimman helposti. Lisäksi auditointien tueksi luotiin auditointikäsikirja.

Uutena seurana Tähtiseura-ohjelmaan osallistuva seura sopii seurakehittäjän kanssa auditoinnin aikataulusta. Ne seurat, jotka ovat jo Tähtiseuroja, saavat verkkopalvelun kautta sähköpostiin automaattisesti muistutuksen lähestyvistä auditoinneista. Tähtiseura-ohjelman auditointisykliksi sovittiin seurakehittäjien kanssa kolme vuotta. Lajiliittojen tai aluejärjestöjen seurakehittäjät voivat myös seurata seurojen tilannetta verkkopalvelusta ja tarvittaessa olla yhteydessä seuraan, kun seuran auditointi on tulossa ajankohdaksi.¹³

Ennen auditointitilaisuutta seura täyttää verkkopalvelussa itsearviointin omasta toiminnastaan. Itsearviointissa seura arvioi valitsemansa kehittämispolun mukaisten laatutekijöiden toteutumista seurassa arviointiasteikolla ei täytä kriteeriä – riittävä – hyvä – erinomainen. Arvion lisäksi seura voi lisätä kunkin laatutekijän kohdalle lisätietoja ja liittää arvioon tiedostoja, esimerkiksi seuran toimintakäsikirjan liitetiedostona.¹³

Arviointiasteikko perustuu W. Edward Demingin jatkuvan kehittämisen malliin, jota kutsutaan yleisesti Demingin sykliksi tai PDCA-malliksi.¹⁹ PDCA-mallin vaiheet (Plan – Do – Check – Act) on kuvattu kuviossa 6. Jatkuvan kehittämisen mallin tavoitteena on tehdä toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä tietoisia ja säännöllisiä. Tavoite on kuvattu Tähtiseura-ohjelman auditointikäsikirjassa seuraavasti: *”Tähtiseura-ohjelmassa tavoitteena on tukea seuraa luomaan tiedosta ja kehittämisestä yhteistä ja systemaattista. Tarkoituksena on, että laatutekijöitä tarkastellaan seurassa säännöllisesti osana toimintaa eikä ainoastaan ”kriteereinä” auditointiin valmistautuessa kolmen vuoden välein.”*¹³

Kuvio 6. Jatkuvan kehittämisen malli.⁹

Seurojen ja auditoiden käyttämä arviointiasteikko on seuraava:

- ei täytä kriteeriä = ei ole olemassa
- riittävä = on olemassa, mutta vaatimaton
- hyvä = kunnossa ja toimiva, ei arvioida säännöllisesti
- erinomainen = asiaa parannetaan säännöllisen arvioinnin pohjalta
- ei koske seuraamme = seuralla ei ole kyseistä toimintaa

Kun seura on saanut osion laatutekijöiden itsearviointin valmiiksi, se merkitsee osion valmiiksi ja lähettää sen arvioitavaksi seurakehittäjälle. Kunkin osion voi täyttää ja lähettää yksi kerrallaan seurakehittäjälle sitä mukaa, kun seuran itsearviointi valmistuu. Kun kaikki neljä osiota (johtaminen ja hallinto, urheilutoiminta, seuran ihmiset ja aineelliset resurssit) on saatu valmiiksi, seura merkitsee koko kehityspolun valmiiksi ja lähettää sen arvioitavaksi seurakehittäjälle. Kehityspolun itsearviointi tulee lähettää seurakehittäjälle viimeistään kaksi viikkoa ennen sovittua auditointitilaisuutta. Kun itsearviointi on merkitty valmiiksi, seura ei pysty enää tekemään siihen muutoksia.¹³

Auditointitilaisuuteen osallistuu vähintään kaksi auditointia, joista yleensä toinen on lajiliiton ja toinen aluejärjestön seurakehittäjä. Seurasta täytyy olla paikalla vähintään neljä henkilöä. Suositus on, että seura kutsuu auditointiin 4–7 henkilöä per auditoitava osa-alue. Esimerkiksi jos auditoidaan lasten ja nuorten osa-alue, voivat henkilöt olla seuran tai jaoston puheenjohtajan lisäksi nuorisopäällikkö, valmennusvastaava, vanhempien edustaja, seuran oma nuori ja seuran hallituksen jäseniä.¹³

Auditointi perehtyy seuran toimintaan, seuran nettisivuihin ja muihin materiaaleihin sekä seuran täyttämään itsearvioon ennen auditointitilaisuutta ja merkitsee verkkopalveluun oman arvionsa kunkin laa-

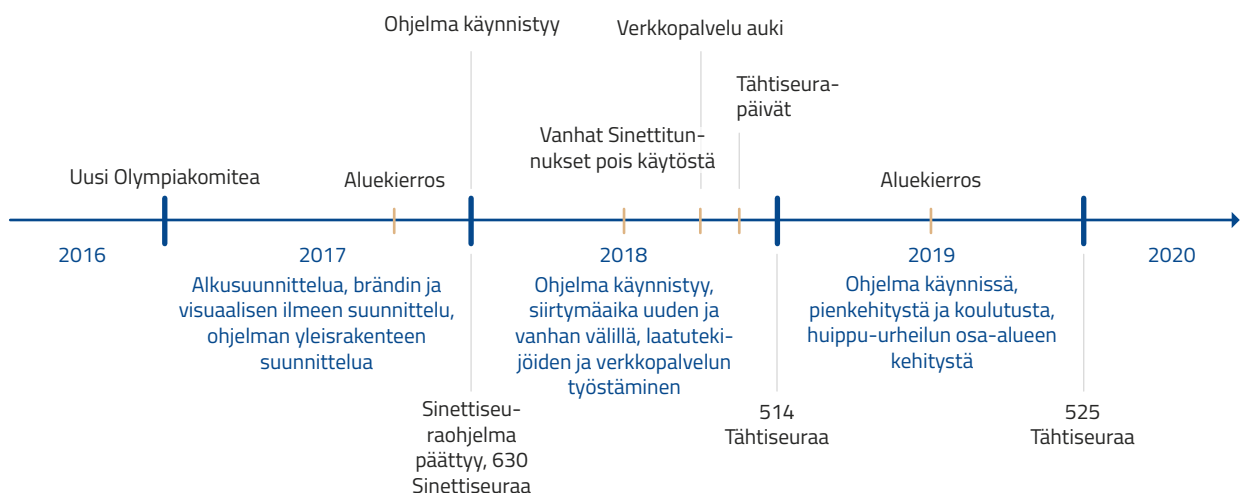
tutelijän kohdalle. Auditointitilaisuudessa arviot käydään läpi niistä keskustellen. Sellaiset laatutekijät, joiden auditoinnit ovat todenneet olevan kunnossa jo etukäteen seuran dokumentteihin perehtyessään, voidaan jättää tilaisuudessa erikseen käsittelemättä. Seuran täytyy saada auditoinnissa kaikista arvioitavaista kohdista vähintään arvosana ”riittävä”, jotta seura voi saada Tähtimerkin. Mikäli jossakin laatutekijässä on auditointien mielestä puutteita, asiasta kerrotaan seuralle ja sovitaan yhdessä aikataulu, mihin mennessä seura tekee tarvittavat toimenpiteet, mikäli seura haluaa saavuttaa Tähtimerkin. Auditointitilaisuuden jälkeen auditoinnit varmistaa, että kaikki arviointikohdat verkkopalvelussa on täytetty. Auditoinnit voi muuttaa arviotaan auditointitilaisuuden jälkeen. Lopuksi auditoinnit tekee auditoinnin yhteenvedon raportin. Lajiliiton seurakehittäjä täydentää tarvittaessa auditoinnin yhteenvedon päätöksen auditoinnin hyväksymisestä, ja lähettää raportin seuralle viikon kuluessa auditointitilaisuudesta. Seura voi saada auditoinnista päätöksen ”hyväksytty”, jolloin seura on oikeutettu Tähtimerkkiin, tai ”vielä kehitettävää”, jolloin seuran on tehtävä auditoinnin pyytämät korjaustoimenpiteet ennen Tähtimerkin saamista. ”Ei mukana Tähtiseura-ohjelmassa” -päätös tarkoittaa, että seura luopuu Tähtimerkistä.¹³

Monilajiseurojen kohdalla auditointikäsikirjassa suositellaan, että kaikki seuran jaostot lähtisivät yhtäaikaan työstämään Tähtiseura-ohjelman kaikille yhteisiä laatutekijöitä. Kukin jaosto kirjaa niistä itsearviot omalle tililleen verkkopalvelussa, ja kukin lajin lajiliiton seurakehittäjä antaa palautteen jaoston arvioista verkkopalveluun. Tämän jälkeen aluejärjestön seurakehittäjä kutsuu eri lajien seurakehittäjät yhteiseen (sähköiseen) palaveriin, jossa käydään läpi yhteiset laatutekijät ja muodostetaan yhteinen arvio, jonka kukin lajiliiton seurakehittäjä kirjaa oman lajin jaoston verkkopalveluun. Auditointitilaisuudessa käydään läpi arviot yhteisistä laatutekijöistä kaikkien jaostojen kanssa yhteisesti keskustellen. Osa-aluekohtaiset laatutekijät käydään läpi jaostokohtaisesti, joko samassa tilaisuudessa tai erikseen siten, että lajiliiton seurakehittäjä on myös paikalla. Auditoinnin jälkeen aluejärjestön seurakehittäjä tiedottaa lajiliittojen seurakehittäjiä auditoinnin lopputuloksesta, jonka jälkeen lajiliiton seurakehittäjä voi hyväksyä seuran tietyn jaoston yhteiset laatutekijät.¹³

2.3 Tähtiseura-ohjelman kehitysvaiheet

Kuviossa 7 esitetään tiivistetysti Tähtiseura-ohjelman kehitysvaiheet. Kunkin vuoden kohdalle on merkitty kyseisen vuoden aikana toteutettuja pitkäaikaisempia kehitystoimenpiteitä.

Kuvio 7. Aikajana Tähtiseura-ohjelman tärkeimmistä vaiheista.

Uutta seurojen laatuohjelmaa ryhdyttiin rakentamaan vuoden 2017 aikana. Kun päätös uudesta seuraohjelmasta oli tehty, siitä tiedotettiin alustavasti keväällä 2017. Huhtikuussa uudesta laatuohjelmasta informoitiin lajiliittojen toiminnanjohtajia, ja syksyllä järjestetyllä maakuntakierroksella ohjelmaa esiteltiin noin 300 seuralle yhteensä 14 tilaisuudessa. Samalla seuroilta kerättiin näkemyksiä ohjelman kehittämiseksi.^{20,21} Vuoden 2017 lopussa vanhassa Sinettiseura-ohjelmassa oli 630 Sinettiseuraa 42 eri lajissa.

Uusi Tähtiseura-ohjelma aloitti virallisesti toiminnan vuoden 2018 alusta. Samalla vanhasta Sinettiseura-ohjelmasta luovuttiin. Vuosi 2018 oli kuitenkin hyvin pitkälle siirtymäaikaa ohjelmien välillä. Lajiliitoista kaikki lähtivät mukaan uuteen Tähtiseura-ohjelmaan. Vanhoille Sinettiseuroille ilmoitettiin, että ne seurat, joilla oli voimassa oleva auditointi tai auditointi tulossa lähiaikoina, saivat halutessaan siirtyä suoraan uuteen ohjelmaan Tähtiseuroiksi. Vanhoista Sinettiseura-tunnuksista täytyi luopua kevään aikana. Lähestulkoon kaikki seurat siirtyivät uuteen ohjelmaan. Muutamia seuroihin ei saatu yhteyttä, ja muutama taas ilmoitti haluavansa toistaiseksi jäädä pois laatuohjelmasta. Ensimmäiset uudet Tähtimerkki-tunnukset jaettiin seuroille toukokuussa 2018. Kesän 2018 aikana lajiliitot järjestivät omia isoja merkien luovutustilaisuuksiaan, esimerkiksi Voimisteluliitto luovutti juhlallisesti Tähtimerkit Tähtiseuroilleen Gymnastradan yhteydessä.⁸

Tähtiseura-ohjelman verkkopalvelu avautui lokakuussa 2018. Samassa kuussa järjestettiin myös ensimmäiset Tähtiseura-päivät, jotka toimivat samalla ohjelman lopullisena lanseeraustilaisuutena. Tähtiseura-päiville osallistui yli 350 toimijaa 30 lajista.²² Kahden päivän aikana tilaisuudessa käsiteltiin seura-toimintaa ja sen laatutyötä monipuolisesti esimerkiksi asiantuntijapuheenvuorojen, case-esimerkkien, paneelikeskustelujen ja työryhmien muodossa. Lisäksi iltajuhlissa palkittiin Tähtiseuroja. Tämän jälkeen Tähtiseura-päiviä suunniteltiin järjestettävän vuorovuosittain, seuraavan kerran lokakuussa 2020.

Vuoden 2018 lopussa uudessa ohjelmassa oli mukana 514 Tähtiseuraa 41 eri lajista. Lasten ja nuorten Tähtiseuroja oli 499, aikuisten Tähtiseuroja 59, ja huippu-urheilun Tähtiseuroja 15.²³ Samalla seuralla voi olla useampia, eri osa-alueiden Tähtimerkkejä.

Vuonna 2019 uusi Tähtiseura-ohjelma pääsi kunnolla vauhtiin. Verkkopalvelun valmistuttua loppuvuodesta 2018 olivat ohjelman isot rakenteet valmiita ja käytössä. Vuoden 2019 aikana seuratiimi keskittyi enemmän ohjelmasta viestimiseen ja sen jalkauttamiseen mukana olevien lajien ja seurojen keskuuteen. Tämä näkyi toiminnan valinnoissa siten, että korostui tarve viestiä seuratoiminnasta yleisesti, tehdä Tähtiseura-brändiä tunnetuksi ja kouluttaa toimijoita uuteen ohjelmaan.⁸

Vuoden 2019 keväällä järjestettiin aluekierros, jossa uutta ohjelmaa esiteltiin seuroille konkreettisin esimerkein. Samalla seuratiimi tapasi myös kuntien liikuntahenkilöstöä ohjelman esittelemiseksi. Lisäksi vuoden aikana koulutettiin seurakehittäjiä ja seuroja sekä verkkopalvelun käyttöön että auditointiin. Paikan päällä järjestettyjen koulutustilaisuuksien lisäksi tukea ja koulutusta on ollut tarjolla myös joustavasti verkkokokouspalvelu Zoomin avulla lähes kuukausittain, jotta myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella toimivat pääsisivät osallistumaan koulutuksiin mahdollisimman hyvin. Vuoden aikana verkkopalveluun tehtiin pienkehitystä, esimerkiksi kieliversiot ruotsiksi ja englanniksi valmistuivat.⁸

Vuoden 2019 lopussa ohjelmassa oli mukana 525 Tähtiseuraa 42 eri lajissa. Lasten ja nuorten Tähtiseuroja oli 510, aikuisten Tähtiseuroja 70 ja huippu-urheilun Tähtiseuroja 18. Kaikki kolme Tähtimerkkiä saavuttaneita seuroja oli neljä.²⁴

Huippu-urheilun osa-alueen kehitys

Huippu-urheilun osa-alueella on kehitetty huippu-urheilun erityispiirteet ja lajikohtaisuus huomioiden ja tämän osa-alueen Tähtiseura-prosessi poikkeaa jonkin verran muista. Päätöksen huippu-urheilun osa-alueelle lähtemisestä tekee lajiliitto, joka valitsee tai kutsuu huippu-urheiluun suuntautuneita seuroja mukaan kehitystyöhön. Tarkoituksena on, että lajiliitto ja sen huippu-urheiluun suuntautuneet seurat voivat yhdessä kehittää lajin huippu-urheilu-toimintaa Tähtiseura-toiminnan avulla.

Huippu-urheiluseuratoiminta on käynnistynyt alun perin ensimmäisenä Voimisteluliitossa. Voimisteluliitto pääsi 2007 mukaan Olympiakomitean lajiliitoille järjestämään kehitysohjelmaan. Kehitysohjelmassa laji toteutettiin liiton kehityssuunnitelman, jonka yhdeksi hankkeeksi nousi huippu-urheiluseuratoiminnan kehittäminen ja sen kautta kehitettiin voimisteluun oma huippuseuraohjelma, Pro Seura -huippuseuraprofiili. Myös Uimaliitto käynnisti osin Voimisteluliiton kanssa tehdyn yhteistyön tuloksena oman huippuseuraohjelmansa, HuimaSeura-ohjelman. Kummassakin lajissa määriteltiin tuolloin yhdessä seurojen kanssa huippuseurojen kriteeristö.^{25, 4}

Huippu-urheiluseurojen laatutyö oli pitkään lähinnä lajiliittojen omalla vastuulla, mutta se liittyi Olympiakomitean agendalle siinä vaiheessa, kun Tähtiseura-ohjelmaa alettiin suunnittelemaan. Taustalla vaikuttivat samat tekijät kuin koko Tähtiseura-ohjelman kehittämisessä, eli lajien toive kaikki osa-alueet kattavasta yhteisestä ohjelmasta sekä Olympiakomitean ja Valon yhdistyminen. Huippu-urheilun osa-alue päätettiin liittää osaksi Tähtiseura-ohjelmaa.²⁵

Huippu-urheilun osa-alueen tuominen osaksi uutta seuraohjelmaa haluttiin toteuttaa vaiheittain ja tarkasti suunnitellen. Tähtiseura-ohjelman huippu-urheilun konseptia lähdettiin kehittämään yhteistyössä muutaman lajin kanssa, jotka olivat kiinnostuneita mallintamaan voimistelussa ja uinnissa käytettyä konseptia omaan toimintaansa ja samalla olemaan mukana huippu-urheiluseuratoiminnan osa-alueen kehittämisessä. Lähtökohdaksi suunnittelulle oli, että ohjelma tulisi huippu-urheilun osalta olemaan hyvin lajilähtöinen ja jokaiselle lajille ”räätälöity”. Tästä syystä haluttiin myös rakentaa toiminnan malli ja konsepti rauhassa ensin valmiiksi, ennen kuin lajien määrää lisättäisiin. Huippu-urheilun osa-alueen seurojen kehitysprosessi oli jo muutenkin työmäärältään suurempi kuin muiden osa-alueiden Tähtiseurojen prosessit.²⁵

Huippu-urheilun osa-alueen konseptia rakennettiin yhteistyössä suunnistuksen ja yleisurheilun kanssa sekä verkostoitumalla voimistelun ja uinnin tekijöiden kanssa. Näiden lajien kanssa luotiin yhteinen malli huippu-urheilun osa-alueen toteuttamisesta, kuitenkin niin, että sisällöt ja toteutustapa olivat räätälöityissä lajikohtaisesti. Vuoden 2019 aikana kuusi uutta lajia ryhtyi suunnittelemaan ja toteuttamaan huippu-urheilun osa-alueella luodun konseptin mukaisesti. Näin ollen vuoden 2020 alussa huippu-urheilun osa-alueella toteutettavia lajeja oli mukana Tähtiseura-ohjelmassa kymmenen: voimistelu, uinti, suunnistus, yleisurheilu, judo, karate, taitoluistelu, käsipallo, cheerleading ja tennis.²⁵ Huippu-urheiluseuratoiminnan osa-alueen konsepti valmistui vuonna 2019 ja huippu-urheilun osa-alueelle perustettiin Olympiakomiteassa ohjausryhmä, jonka tehtävänä oli hyväksyä lajien suunnitelmat osa-alueen käyttöönottoon sekä lajiin sovelletut laatutekijät.¹⁰

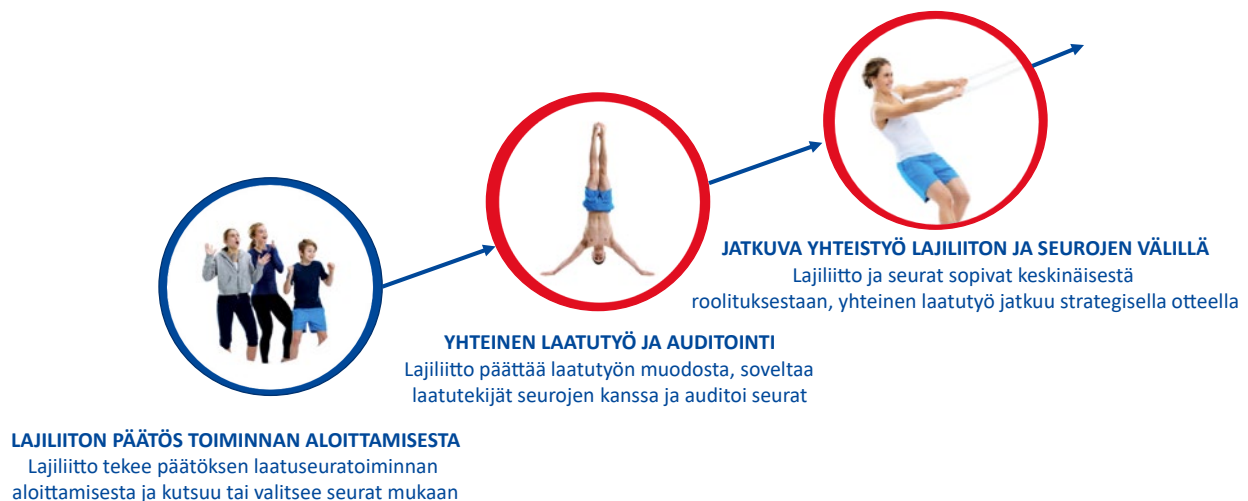
2.4 Huippu-urheilun osa-alueen sisällöt

Huippu-urheilun osa-alue poikkeaa joiltain osin muista Tähtiseura-ohjelman osa-alueista. Peruskonsepti on samanlainen, eli seuraa kehitetään ohjelman laatutekijöiden mukaisesti ja laatutekijöiden täyttyminen arvioidaan auditointitilaisuudessa. Seuratoiminnan malli toimii perustana seurojen kehittämiseksi myös huippu-urheilun osa-alueella.

Kehityspolku

Huippu-urheilun osa-alueella Tähtiseurain kehityspolku sisältää kolme vaihetta, kuten muillakin osa-alueilla (kuvio 8). Ensimmäisessä vaiheessa päätöksen laatuseuratoiminnan aloittamisesta huippu-urheilun osa-alueella tekee lajiliitto. Lajiliitto hakee mukaan huippu-urheilun osa-alueen ohjelmaan, ja toimittaa samassa yhteydessä jo alustavan suunnitelman osa-alueen toteutuksesta. Lajiliitto neuvottelee Olympiakomitean kanssa huippu-urheilun osa-alueen työn aloittamisesta ja toteutuksesta. Kun laji on hyväksytty mukaan ohjelmaan, lajiliitto kutsuu tai valitsee mukaan ne seurat, jotka se katsoo sopiviksi toteuttamaan huippu-urheilun laatuseuratoimintaa.^{25, 4}

Kuvio 8. Tähtiseura-ohjelman huippu-urheilun osa-alueen seurojen kehityspolku.¹

Toisessa vaiheessa lajiliitto työstää laatutyön muotoja ja sisältöjä. Liitto soveltaa huippu-urheilun osa-alueen laatutekijät omaan lajiinsa sopiviksi ja hyväksyy ne Olympiakomitealla. Liitto myös päättää seurojen kehitystyön muodosta ja järjestää tarvittaessa seuroille tukea kehitystyöhön. Auditointi ja Tähtimerkin saavuttaminen tapahtuvat samalla tavalla kuin muillakin Tähtiseura-ohjelman osa-alueilla, mutta auditointi on toistaiseksi suoritettu lomakemuodossa joko paperilla tai word-tiedostona. Huippu-urheilun osa-alueen auditoinnit on tarkoitus sisällyttää Tähtiseura-verkkopalveluun vuoden 2020 aikana. Lisäksi huippu-urheilun osa-alueella toisessa vaiheessa lajiliitto määrittää auditoitujen huippu-urheilun Tähtiseurojen oikeudet ja velvollisuudet.⁴

Kolmas vaihe on jatkuvaa yhteistyötä lajiliiton ja huippu-urheilun Tähtiseurojen välillä. Huippu-urheilun osa-alue tähtää rakenteelliseen yhteistyöhön lajiliittojen ja seurojen välillä, mutta yhteistyön toteutus vaihtelee lajeittain. Yhteistyön muotoja voivat olla esimerkiksi tiiviimpi leiritysyhteistyö liiton ja seurojen välillä, tai seurojen edustajien osallistuminen liiton toimintaan esimerkiksi valmennusvaliokunnan jäsenenä tai liiton strategiaprosessiin osallistuvana sidosryhmänä.²⁵ Joka tapauksessa tavoitteena on liiton ja Tähtiseurojen yhteinen huippu-urheilun kehitystyö strategisella otteella⁴. Esimerkiksi suunnistuksessa huippu-urheilun Tähtimerkin saaneet seurat ovat oikeutettuja Suunnistusliiton huippujärjestelmätukeen, joka määrittellään vuosittain. Liiton ja seurojen välillä luodaan myös uusia yhteistyömalleja maa-joukkuevalmennuksen ja seuravalmennuksen välille.²⁶

Laatutekijät

Huippu-urheilun osa-alueen laatutekijät koostuvat seurojen peruskriteereistä sekä laatutekijöistä. Peruskriteerit osoittavat seuran urheilullisen tason ja luovat seuran tavoite- ja tahtotilan. Jokainen laji soveltaa peruskriteerit sopiviksi omalle kohdalleen, mutta niiden kolme perusteemaa ovat 1. Seuran nuorten ja aikuisten urheilijoiden kansallinen ja kansainvälinen menestys, 2. Seura on sitoutunut huippu-urheilun kehittämiseen sekä strategisella tasolla että laadukkaan arkiharjoitteluympäristön rakentamisella sekä, 3. Seura vahvistaa aktiivisesti yhteistyötä ja roolitusta seuran, liiton ja keskeisten urheilun toimintaympäristöjen (urheiluakatemit ja valmennuskeskukset) kesken huippu-urheilun näkökulmasta.⁴

Huippu-urheilun laatutekijöiden neljä osiota pohjautuvat koko Tähtiseura-ohjelman kaikille yhteisiin osioihin (urheilutoiminta, johtaminen ja hallinto, seuran ihmiset ja aineelliset resurssit). Osioiden alla olevat teemat sekä yksittäiset laatutekijät sovelletaan kunkin lajin tarpeisiin sopiviksi lajiliiton ja seurojen sekä Olympiakomitean yhteistyönä. Lisäksi on linjattu, että huippu-urheilun osa-alueen Tähtimerkkiä tavoittelevan seuran tulee olla sitoutunut myös lasten ja nuorten osa-alueen laatutekijöihin, ja näiden kahden osa-alueen Tähtimerkkiä voi tavoitella yhtäaikaisesti.²⁵ Taulukossa 3 on esiteltyä huippu-urheilun osa-alueen laatutekijöiden neljä osiota ja niiden alla olevat teemat, joiden alle yksittäiset laatutekijät jakautuvat.⁴

Taulukko 3. Tähtiseura-ohjelman huippu-urheilun osa-alueen laatutekijät.⁴

Osio	Urheilutoiminta	Johtaminen ja hallinto	Seuran ihmiset	Aineelliset resurssit
Teemat	<ul style="list-style-type: none"> Kansainvälinen vaatimustaso Urheilijan polku Valmennuskäytännöt Valmentautumisen tukitoimet 	<ul style="list-style-type: none"> Johtaminen Hallinto Viestintä ja markkinointi Seuran suhteet Seura työpaikkana 	<ul style="list-style-type: none"> Osaaminen Yhteisöllinen toiminta 	<ul style="list-style-type: none"> Talous Olosuhteet

3 TÄHTISEURA-OHJELMASSA MUKANA OLEVIEN JÄRJESTÖJEN TIEDOT

Tähtiseura-ohjelmaa toteuttavat käytännössä valtakunnalliset lajiliitot ja liikunnan aluejärjestöt, jotka tukevat seuroja kehitystyössä ja suorittavat auditointeja. Tähtiseuraohjelmassa on mukana 48 lajiliittoa, jotka ovat Olympiakomitean jäseniä. Heidän työnsä tukena ohjelmassa toimii 15 liikunnan aluejärjestöä. Tähän lukuun on koottu tilannetietoa Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevista järjestöistä ja seuroista.

3.1 Lajiliittojen ja aluejärjestöjen tilanne Tähtiseura-ohjelmassa

Osana Tähtiseura-ohjelman arviointia 48 ohjelmassa mukana olevalle lajiliitolle ja 15 aluejärjestölle lähetettiin kysely järjestön tilanteesta Tähtiseura-ohjelman suhteen, esimerkiksi minkä osioiden Tähtimerkkiä oli käytössä ja kuinka ohjelman työ oli järjestössä organisoitu. Kysely on tämän raportin liitteenä (liite 1). Vastaus saatiin 31 liitolta ja yhdeksältä aluejärjestöltä.

3.1.1 Lajiliitot

Lajiliittojen vastaukset on tiivistetty taulukkoon 4. Osa liitoista oli kyselyhetkellä vasta käynnistämässä ohjelmaa eikä yhtään seuraa ollut vielä auditoitu. Selvästi yleisimmin liitoilla oli Tähtiseuroja lasten ja nuorten osiosta. Työn organisointi liitossa vaihteli: noin neljäsosassa liitoista työstä vastasi seurakehittäjä, kolmasosassa joku muu työntekijä (osa toimenkuvasta seurakehitystä) ja reilussa kolmasosassa ryhmä (useimmissa liitoissa tässäkin tapauksessa seurakehittäjällä tai vastaavalla henkilöllä oli ohjelmaan liittyvä kokonaisvastuu, mutta hänellä oli apunaan muita työntekijöitä tai vapaaehtoisia seurakehittäjiä). Kahdeksan liittoa ilmoitti, että niillä oli käytössä Tähtiseura-ohjelman lisäksi oma laatuohjelma tai osittainen sellainen.

Taulukko 4. Lajiliittojen tilanne Tähtiseura-ohjelmassa loppuvuodesta 2019 (n=31).

Lajiliitto	Tilanne ohjelmassa	Tähtimerkkejä (L&N= lapset ja nuoret, A= aikuiset, HU= huippu-urheilu)	Tähtiseuratyön organisointi liitossa*	Oma laatuohjelma **,***
AKK-Motorsport	Ei vielä seuroja mukana		Muu työntekijä	Ei
Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto	Seuroja kehityspolulla	L&N	Muu työntekijä	Ei
Suomen Ampumahiihtoliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Muu työntekijä	Ei
Suomen Cheerleadingliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Ryhmä	Ei
Suomen Hiihtoliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Seurakehittäjä	Ei
Suomen ITF Taekwon-Do	Seuroja kehityspolulla		Seurakehittäjä	Ei
Suomen Judoliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Muu työntekijä	Ei
Suomen Jääkiekkoliitto	Seuroja kehityspolulla	L&N	Ryhmä	Ei
Suomen Karateliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Ryhmä	Ei
Suomen Kaukalopallo- ja Ringette-liitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Ei
Suomen Keilailuliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Muu työntekijä	Ei

Suomen Koripalloliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Ryhmä	Ei
Suomen Käsipalloliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Ryhmä	Ei
Suomen Painiliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Muu työntekijä / seurakehittäjä	Ei
Suomen Painonnostoliitto	Seuroja kehityspolulla	L&N	Seurakehittäjä	Osittain
Suomen Palloliitto	Oma ohjelma	L&N, A		Oma ohjelma
Suomen Paralympiakomitea	Seuroja auditoitu	A	Muu työntekijä	Osittain
Suomen Pesäpalloliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Ryhmä	Ei
Suomen Purjehdus ja Veneily	Seuroja auditoitu	L&N	Muu työntekijä	Osittain
Suomen Pöytätennisliitto	Seuroja kehityspolulla			Oma ohjelma
Suomen Ratsastajainliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Ryhmä	Ei
Suomen Salibandyliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Ryhmä	Oma ohjelma
Suomen Suunnistusliitto	Seuroja auditoitu	L&N, HU	Ryhmä	Ei
Suomen Taekwondoliitto	Seuroja auditoitu	L&N	Muu työntekijä	Ei
Suomen Taitoluisteluliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Ryhmä	Ei
Suomen Tanssieurheiluliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Ei
Suomen Tennisliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Ei
Suomen Triathlonliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Muu työntekijä	Ei
Suomen Uimaliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A, HU	Ryhmä	Osittain
Suomen Urheiluliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A	Ryhmä	Osittain
Suomen Voimisteluliitto	Seuroja auditoitu	L&N, A, HU	Ryhmä	Ei

**Seurakehittäjä=seurakehittäjä tai vastaava henkilö. Muu työntekijä=esim. nuorisovastaava. Ryhmä=työ on jaettu useamman henkilön kesken.*

***Oma ohjelma= Lajiliitolla on oma auditointiin perustuva laatuohjelma. Palloliitto ja Salibandyliitto ovat integroineet Tähtiseura-ohjelman osaksi omaa seurojen laatuohjelmaansa.*

****Osittain= Lajiliitossa tehdään muutakin seurojen laatutyötä*

Lisäksi lajiliitoilta kysyttiin, miten Tähtiseura-ohjelma on huomioitu liiton toiminnan suunnittelussa, ja millaisia tavoitteita liitolla on ohjelmaan liittyen. Yhdeksän lajiliittoa 31:sta kertoi, että Tähtiseura-ohjelma oli huomioitu liiton strategiassa, ja 21 liitossa ohjelma oli huomioitu liiton toimintasuunnitelmassa. Lähes kaikilla liitoilla ohjelma oli huomioitu työntekijöiden työsuunnitelmissa.

Lajiliittojen tavoitteenasettelu Tähtiseura-ohjelman suhteen oli hyvin vaihtelevaa. Osalla liitoista oli selkeästi määritellyt konkreettiset tavoitteet, esimerkiksi tavoite saavuttaa tietty määrä Tähtiseuroja tiettyyn vuoteen mennessä. Lisäksi useampi liitto tavoitteli ohjelman laajentamista aikuisiin ja/tai huippu-urheiluun. Toisaalta tavoitteiksi mainittiin myös seuratoiminnan kokonaisvaltainen kehittyminen tai nykyisten Tähtiseurojen säilyttäminen.

3.1.2 Aluejärjestöt

Aluejärjestöjen vastaukset on tiivistetty taulukkoon 5. Kaikki vastanneet aluejärjestöt olivat jo auditoineet seuroja. Myös aluejärjestöt operoivat yleisimmin lasten ja nuorten Tähtimerkin parissa. Kolme alueista ilmoitti, että he toteuttavat muutakin laatutyötä seurojen kanssa, mutta auditointi perustuu Tähtiseura-ohjelmaan.

Taulukko 5. Aluejärjestöjen tilanne Tähtiseura-ohjelmassa loppuvuodesta 2019 (n=9).

Järjestö	Tilanne ohjelmassa	Tähtimerkkejä (L&N= lapset ja nuoret, A= aikuiset, HU= huippu-urheilu)	Tähtiseuratyön organisointi järjestössä	Oma laatuohjelma*
Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Ei
Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu	Seuroja auditoitu	L&N, A	4 työntekijää auditoijina	Osittain
Kainuun Liikunta	Seuroja auditoitu	L&N	Seurakehittäjä	Ei
Keski-Pohjanmaan Liikunta	Seuroja auditoitu	L&N	Seurakehittäjä	Ei
Keski-Suomen Liikunta	Seuroja auditoitu	L&N, A, HU	Seurakehittäjä	Ei
Kymenlaakson Liikunta	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Ei
Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Osittain
Pohjois-Karjalan Liikunta	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Osittain
Pohjois-Savon Liikunta	Seuroja auditoitu	L&N, A	Seurakehittäjä	Ei

*Osittain= Järjestössä tehdään muutakin seurojen laatutyötä

Kysyttäessä Tähtiseura-ohjelman huomioinnista järjestön toiminnan suunnittelussa, vain yksi aluejärjestö kertoi ohjelman olevan huomioitu strategian tasolla. Suurimmassa osassa järjestöjä ohjelma oli huomioitu toimintasuunnitelmassa sekä työntekijöiden työsuunnitelmissa. Kahdessa järjestössä ohjelma oli sisällytetty vain työntekijöiden työsuunnitelmiin.

Aluejärjestöjen tavoitteet Tähtiseura-ohjelman suhteen liittyivät lähinnä uusien Tähtiseurojen hankkimiseen. Suurin osa alueista ilmaisi tavoitteensa melko suuripiirteisesti, muutama ilmoitti tarkempia luke-mia esimerkiksi ”60 Tähtiseuraa alueella vuoteen 2025 mennessä”. Muina tavoitteina mainittiin ainakin seurojen tukeminen ja kehittäminen yleisesti.

3.2 Seuratiedot

Arviointia varten kerättiin tietoa sekä ohjelmassa mukana olevien lajiliittojen jäsenseuroista yleensä että ohjelmassa mukana olevista seuroista tarkemmin. Jäsenseuratietojen avulla pyrittiin hahmottaan ohjelman potentiaalia ja kattavuutta, sekä lisäämään ymmärrystä monilajiseuroista. Jäsenseuratiedoista muodostettiin seuratietokanta. Ohjelmaan osallistuvista seuroista koottiin tietoa niiden Tähtimerkkien määrästä sekä laatutyön yleistasosta seuroissa.

3.2.1 Seuratietokanta

Tiedot jäsenseuroista kerättiin syksyn 2019 aikana niiltä lajiliitoilta, jotka olivat siinä vaiheessa mukana Tähtiseura-ohjelmassa. Kriteeriksi riitti, että liitto oli ilmoittautunut ohjemaan mukaan, seuroja ei tarvinnut vielä olla kehityspolulla tai auditoituna. Tietopyyntö lähetettiin 48 liitolle. Liittoja pyydettiin toimittamaan 1) nimilista kaikista jäsenseuroistaan 2) arvio sellaisten seurojen määrästä, joissa on yli 100 jäsentä koko seurassa ja 3) arvio sellaisten seurojen määrästä, jotka järjestävät junioritoimintaa. Yli 100 jäsenen seurojen määrä pyydettiin arvioimaan koko seuran jäsenmäärän perusteella, ei vain kyseisen lajin lajijaoston jäsenmäärän perusteella. Näiden tietojen avulla pyrittiin keräämään tietoa mahdollisten potentiaalisten Tähtiseurojen määrästä eri lajiliitoissa. Junioritoimintaa järjestävät seurat ovat potentiaalisia tavoittelemaan kaikista yleisintä Tähtimerkkiä, eli lasten ja nuorten merkkiä. Toisaalta taas kaikista

pienimmissä seuroissa ei välttämättä ole tarvetta lähteä mukaan laatuohjelmaan. Seurojen nimien perusteella päätettiin muodostaa yksi yhteinen seuratietokanta, josta selviää monilajiseurojen määrä ja lajikirjo.

Vastaus saatiin 45 liitolta. Näistä viideltä liitolta saatiin vain jäsenseurojen kokonaismäärä ja nimilista. 40 liitosta 27 pystyi toimittamaan tarkat lukumäärät yli 100 jäsenen seuroista sekä junioritoimintaa järjestävistä seuroista. Loput pystyivät antamaan jonkinlaisen arvion kysytyistä seurojen määristä. Liittojen mukaan hankaluuksia seurojen määrän ilmoittamisessa aiheuttaa muun muassa se, että osalla liitoista on toiminnassaan mukana seuroja, jotka eivät ole liiton virallisia jäseniä. Osalla taas seuramäärä on hyvin suuri ja vaihtelee lähes kuukausittain, kun uusia seuroja hyväksytään jäseniksi ja lakkautettuja poistetaan jäsenistä. Lisäksi liitoilla on hyvin erilaisia tapoja kerätä tietoja jäsenseuroistaan, jolloin esimerkiksi seurojen jäsenmäärien arviointi on hankalaa. Vaikka liitto keräisikin seuroiltaan tietoja esimerkiksi seurakyselyn avulla, kaikki seurakyselyt eivät vastaa kyselyyn tai ne vastaavat vain osittain.

Liittojen toimittamat listat käytiin manuaalisesti läpi mahdollisten kirjoitusvirheiden varalta. Muutaman liiton listalta poistettiin joitakin nimiä, jotka eivät selvästi olleet seuroja, vaan esimerkiksi valmennuskeskuksia. Lajiliittojen ilmoittamat tiedot selviävät taulukosta 6. Liittojen ilmoittamien tietojen perusteella yli 100 jäsenen seuroja oli kaikkien kyseisten liittojen jäsenseuroista keskimäärin 31 prosenttia. Junioritoimintaa järjestävien seurojen osuus taas oli keskimäärin 46 prosenttia.

Lajiliitoilta saadut jäsenseurojen nimilistat koottiin yhteen tiedostoon. Alun perin liittojen ilmoittamien jäsenseurojen kokonaismäärä oli 9643 seuraa. Listat yhdistettiin siten, että ne seurakyselyt, jotka olivat mainittuna useamman liiton listalla, yhdistettiin yhdeksi seuraksi. Näin saatiin poistettua tuplamaininnat listasta. Varsinaiseksi seurojen kokonaismääräksi muodostui tämän jälkeen 7605 seuraa. Seuran nimen perään lisättiin tieto kaikista niistä liitoista, joiden jäsen kyseinen seura on. Tässä seuratietokannassa määritettiin monilajiseuraksi sellainen seura, joka on vähintään kahden lajiliiton jäsen. Näin saatiin kerättyä arvokasta tietoa monilajiseurojen määrästä sekä niiden eri lajien määristä.

Tietokanta järjesteltiin myös niin, että saatiin selville, missä lajiliitoissa on eniten jäseninä monilajiseuroja. Määriä tarkasteltaessa huomataan, että joissain liitoissa monilajiseurojen osuus kaikista liiton jäsenseuroista on huomattavan suuri. Esimerkiksi Suomen Urheiluliitossa monilajiseurojen osuus kaikista seuroista on 81 prosenttia, Suomen Hiihtoliitossa 78 prosenttia ja Suomen Ampumahiihtoliitossa peräti 95 prosenttia. Monilajiseurojen osuudet kaikista liittojen jäsenseuroista selviää taulukosta 6.

Taulukko 6. Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevien lajiliittojen jäsenseurojen määrät, sisältää päällekkäisyydet (n=45).

Lajiliitto	Jäsenseurojen kokonaismäärä liitoissa	Yli 100 jäsenen seurat	Osuus kaikista seuroista	Junioritoiminta-seurat	Osuus kaikista seuroista	Monilajiseurojen osuus kaikista seuroista
Yhteensä	9643	2954	31 %	4394	46 %	30 %
AKK-Motorsport	333	102	31 %	200*	60 %	6 %
Suomen Agilityliitto	251	13	5 %	13*	5 %	0 %
Suomen Aikidoliitto	66	3	5 %	41	62 %	23 %
Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto	35	27	77 %	14	40 %	11 %
Suomen Ampumahiihtoliitto	97	96	99 %	53	55 %	95 %
Suomen Ampumaurheiluliitto	294	80	27 %	90*	31 %	10 %
Suomen Cheerleadingliitto	53	30	57 %	51	96 %	45 %
Suomen Frisbeegolfliitto	161	15	9 %	40	25 %	20 %
Suomen Golfliitto	129	126	98 %	105	81 %	1 %
Suomen Hiihtoliitto	501	84*	17 %	450*	90 %	78 %
Suomen ITF Taekwon-Do	32	3	9 %	25	78 %	0 %
Suomen Judoliitto	126	20	16 %	112	89 %	25 %
Suomen Jääkiekkoliitto	353	159	45 %	187	53 %	27 %
Suomen Karateliitto	129	18	14 %	102*	79 %	14 %
Suomen Kaukalopallo- ja Ringeteliitto	75	16	21 %	33	44 %	39 %
Suomen Keilailuliitto	559	0	0 %	64	11 %	4 %
Suomen Koripalloliitto	212	52*	25 %	105	50 %	31 %
Suomen Krikettiliitto	30	0	0 %	2	7 %	0 %
Suomen Käsipalloliitto	30	puuttuva		puuttuva		30 %
Suomen Lentopalloliitto	342	puuttuva		puuttuva		53 %
Suomen Melonta- ja Soutuliitto	121	35	29 %	28	23 %	23 %
Suomen Miekkaileminen ja 5-otteliitto	31	puuttuva		puuttuva		13 %
Suomen Moottoriliitto	182	60	33 %	86	47 %	12 %
Suomen Nyrkkeilyliitto	104	puuttuva		puuttuva		34 %
Suomen Painiliitto	104	70	67 %	104	100 %	66 %
Suomen Painonnostoliitto	352	8*	2 %	50*	14 %	55 %
Suomen Palloliitto	900	296	33 %	437**	49 %	27 %
Suomen Pesäpalloliitto	160	62*	39 %	140	88 %	45 %
Suomen Purjehdus ja Veneily	309	153	50 %	60	19 %	1 %
Suomen Pöytätennisiitto	71	7	10 %	23	32 %	31 %
Suomen Ratsastajainliitto	506	141	28 %	250	49 %	0 %
Suomen Salibandyliitto	783	179	23 %	210	27 %	25 %

Suomen Squashliitto	31	3	10 %	16	52 %	6 %
Sukeltajaliitto	151	27	18 %	50*	33 %	4 %
Suomen Sulkapalloliitto	110	18	16 %	83	75 %	33 %
Suomen Suunnistusliitto	331	200*	60 %	180*	54 %	60 %
Suomen Taekwondoliitto	82	21	26 %	80	98 %	9 %
Suomen Taitoluisteluliitto	78	48	62 %	78	100 %	21 %
Suomen Tanssirheiluliitto	80	puuttuva		puuttuva		1 %
Suomen Tennisliitto	157	52	33 %	90*	57 %	10 %
Suomen Triathlonliitto	98	7	7 %	44	45 %	42 %
Suomen Uimaliitto	134	88	66 %	125	93 %	35 %
Suomen Urheiluliitto	553	450*	81 %	390	71 %	81 %
Suomen Paralympiakomitea	55	38	69 %	44	80 %	***
Suomen Voimisteluliitto	352	262	74 %	352*	100 %	26 %

*= määrät arvioita

**= Palloliiton junioriseurojen määrä laskettu siten, että kriteerinä käytetty vähintään 10 juniorilisenssiä seurassa

*** Paralympiakomitean seuroja ei sisällytetty monilajiseurojen laskentaan. Monissa seuroissa järjestetään sovellettua liikuntaa ja urheilua, mutta Paralympiakomitea ei toimi näille varsinaisena lajiliittona, eikä sitä ole luokiteltu Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustusjaossa lajiliitoksi.

Monilajiseurojen määrä, eli sellaisten seurojen määrä, jotka olivat jäsenenä vähintään kahdessa liitossa, oli 883 seuraa. Taulukossa 7 on kuvattuna tietokannan seurojen määrä lajiliittojäsenyyksien määrän mukaan. Eniten eri lajiliittojen jäsenyyksiä oli aineiston perusteella Kauhajoen Karhulla, joka oli 13 eri lajiliiton jäsen.

Taulukko 7. Seurojen määrä lajiliittojäsenyyksien määrän mukaan.	
Lajiliittojäsenyyksien määrä	Seuroja
13 lajiliittojäsenyyttä	1
12	0
11	3
10	3
9	7
8	9
7	19
6	51
5	79
4	99
3	190
2	422
1	6722
yhteensä:	7605

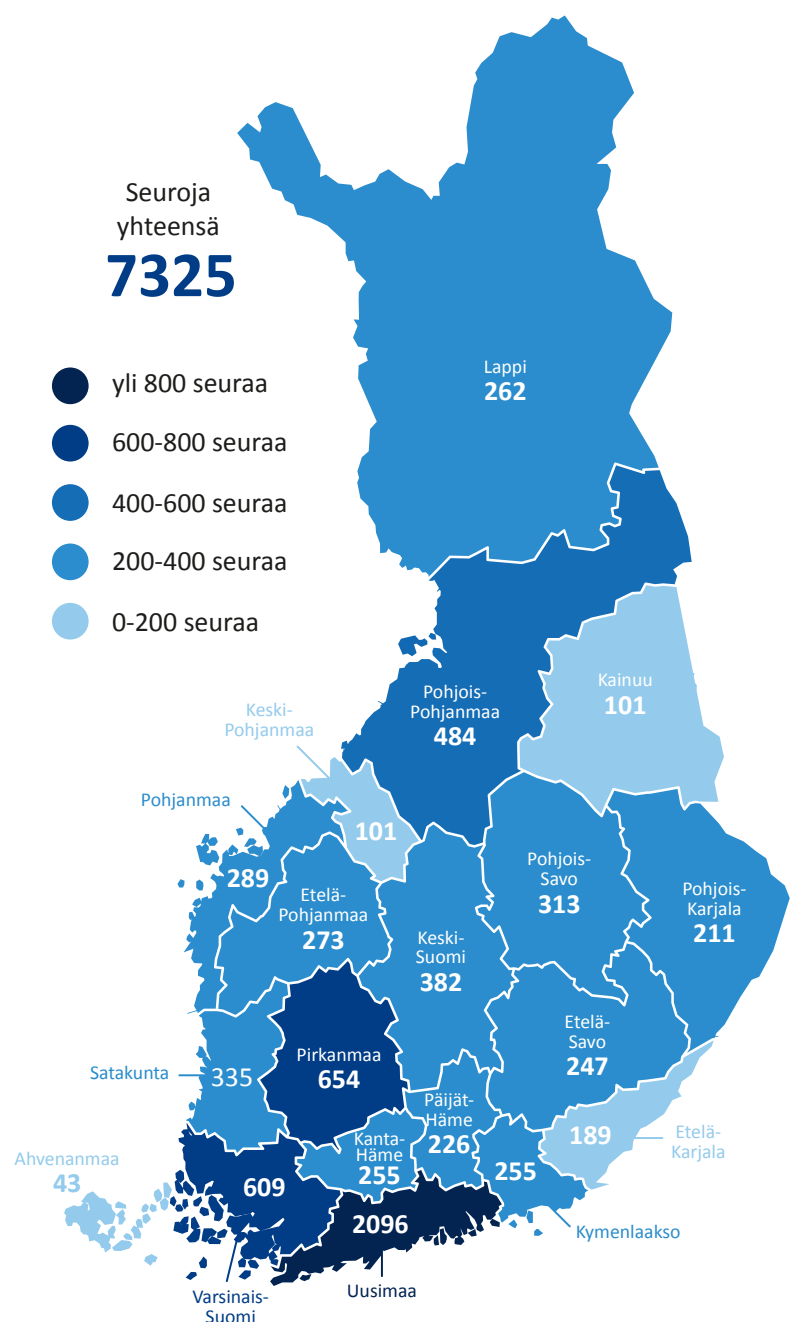
Aineistosta muodostettu seuramäärä, 7605 seuraa, käsittää vain Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevien lajiliittojen seuramäärän. Määrä kattaa kuitenkin 80-85 prosenttia kaikkien Suomen lajiliittojen seuroista, kun tarkastellaan tilannetta lajiliittojen valtionapuhakemuksista saatujen tietojen valossa. Kaikkien lajiliittojen seuramääräksi voi näiden tietojen perusteella arvioida noin 9000–9500 seuraa.

Jos halutaan tarkastella potentiaalisten Tähtiseurojen määrää, voidaan viitearvona pitää esimerkiksi 100 jäsenen seurojen lukumäärää. Yli 100 jäsenen seuroja on ohjelman lajiliittojen seuramäärästä keskimäärin 31 prosenttia (taulukko 6). Jos käytetään tätä samaa suhdelukua kaikkien seurojen lukumäärään, joka on noin reilu 9000 seuraa, on potentiaalisten Tähtiseurojen lukumäärä noin 2800. Todennäköisesti tämä arvio on hieman ylimitoitettu, mutta on suuntaa antava. Tällä hetkellä ohjelmassa mukana olevien lajiliittojen jäsenseuroista (7605 seuraa) potentiaalisten Tähtiseurojen lukumäärä olisi täten noin 2300 seuraa.

Lopuksi 7605 seuran nimeä sisältäneellä listalla haettiin seurojen tiedot Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallinnon Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ). Tätä kautta saatiin selville seurojen todelliset nimet, y-tunnukset sekä kotipaikkakunnat. Haku tuotti ison määrän virheellisiä tuloksia, jotka täytyi käydä läpi ja korjata manuaalisesti. Tämä johtui pääosin siitä, että näiden seurojen nimien kirjoitusasut eivät olleet lajiliittojen toimittamilla listoilla oikein. Lisäksi ensimmäisessä haussa noin 760 seuralle ei löytynyt lainkaan tulosta. Tätä puuttuvien tietojen listaa käytiin manuaalisesti läpi, jonka seurauksena vajaalle 500 seuralle löydettiin vielä oikea nimi-tieto, jonka avulla pystyttiin noutamaan niidenkin tiedot YTJ-tietoa-aineistosta.

YTJ-tietoa-aineistosta löytyi lopulta yhteensä 7333 seuran tiedot. Loput 272 seuraa eivät joko ole ikinä olleetkaan rekisteröityjä yhdistyksiä, yhdistyksen voimassaolo on lakannut tai jostain syystä seuran nimi ei tuota oikeaa hakutulosta. YTJ-tietoa-aineistosta löydettiin paikkakuntatieto 7325 seuralle. Näiden seurojen jakautuminen maakunnittain selviää kuviosta 9:

Kuvio 9. Tähtiseura-ohjelman lajiliittojen jäsenseurojen jakautuminen maakunnittain.

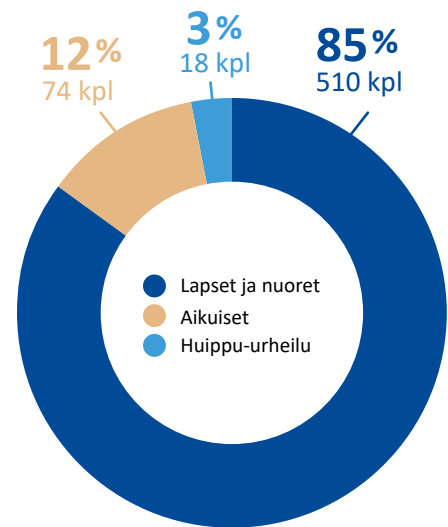

3.2.2 Tähtiseurojen tiedot

Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevien seurojen tietoja seurataan sekä Tähtiseura-verkkopalvelun avulla että seuratiimin oman kirjanpidon avulla. Alla esitetyt tiedot ovat tilanne tammikuulta 2020. Tuolloin Tähtiseuroja oli yhteensä 525, ja näillä seuroilla eri Tähtimerkkejä oli 602. Seuroja, joilla oli kaikki kolme Tähtimerkkiä, oli 4 kappaletta. Tähtimerkkien jakautuminen eri osa-alueittain selviää kuviosta 10. Taulukossa 8 on kuvattu Tähtiseurojen jakautuminen aluejärjestöittäin maaliskuussa 2020.¹

Taulukko 8. Tähtiseurat aluejärjestöittäin.	
Alue	Tähtiseuroja
Etelä-Karjala	9
Etelä-Savo	16
Etelä-Suomi	145
Häme	75
Kainuu	9
Keski-Pohjanmaa	12
Keski-Suomi	30
Kymenlaakso	15
Lappi	10
Lounais-Suomi	100
Pohjanmaa	30
Pohjois-Karjala	10
Pohjois-Pohjanmaa	33
Pohjois-Savo	22
Päijät-Häme	14

Kuvio 10. Tähtimerkkejä osa-alueittain, tilanne 1/2020.

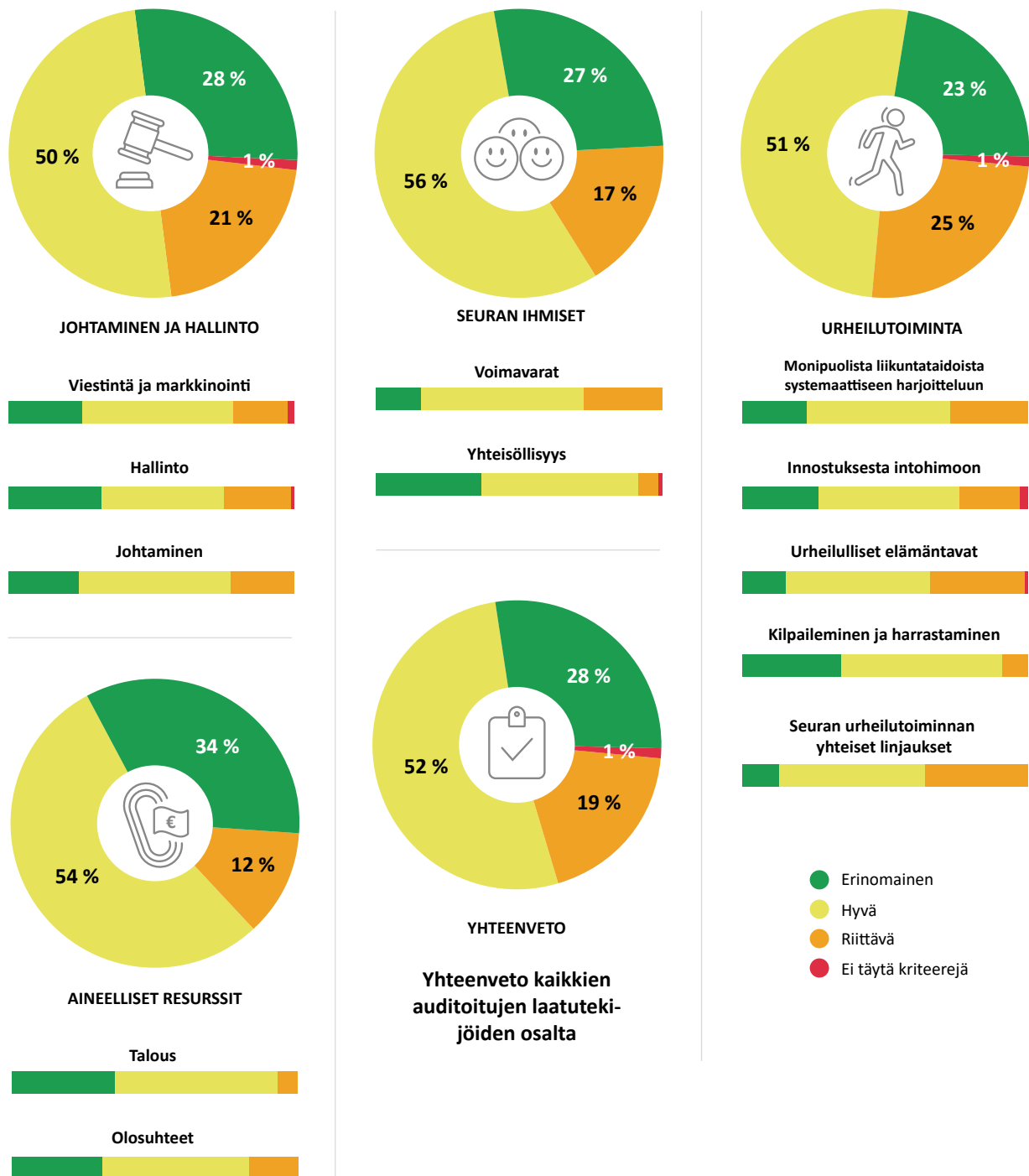
Tähtiseura-ohjelman tämänhetkistä kattavuutta voidaan arvioida vertaamalla Tähtiseurojen määrää vuoden 2020 alussa potentiaalisten Tähtiseurojen määrän arvioon. Tällä hetkellä ohjelmassa mukana olevien lajien jäsenseuroista potentiaalisiksi Tähtiseurojen määräksi arvioitiin 2300 seuraa. Täten ohjelma kattaisi vuoden 2020 alussa 23 prosenttia potentiaalisista Tähtiseuroista.

Niiden lajiliittojen määrä, joissa seuroilla oli Tähtimerkkejä, oli 42 tammikuussa 2020. Lasten ja nuorten Tähtimerkkejä oli kaikilla 42 lajilla, aikuisten Tähtimerkkejä 12 lajilla ja huippu-urheilun Tähtimerkkejä 3 lajilla. Näistä kahdella lajilla, voimistelulla ja uinnilla oli seuroja, joilla oli kaikkien kolmen osa-alueen Tähtimerkki.

Vuoden 2020 alussa uudella mallilla auditoitujen Tähtiseurojen määrä oli noin 100. Tähtiseuraksi matkalla olevien seurojen määrä, eli verkkopalvelussa seuran kehityspolulle lähteneiden seurojen määrät tiedetään vain lasten ja nuorten sekä aikuisten osalta. Huippu-urheilun osa-alueella ei ollut vielä tammikuussa 2020 sisällytetty verkkopalveluun. Yhteensä seuroja oli kehityspolulla tarkasteluajankohtana 211. Näistä 139 tähtäsi lasten ja nuorten Tähtimerkkiin ja 72 aikuisten Tähtimerkkiin.

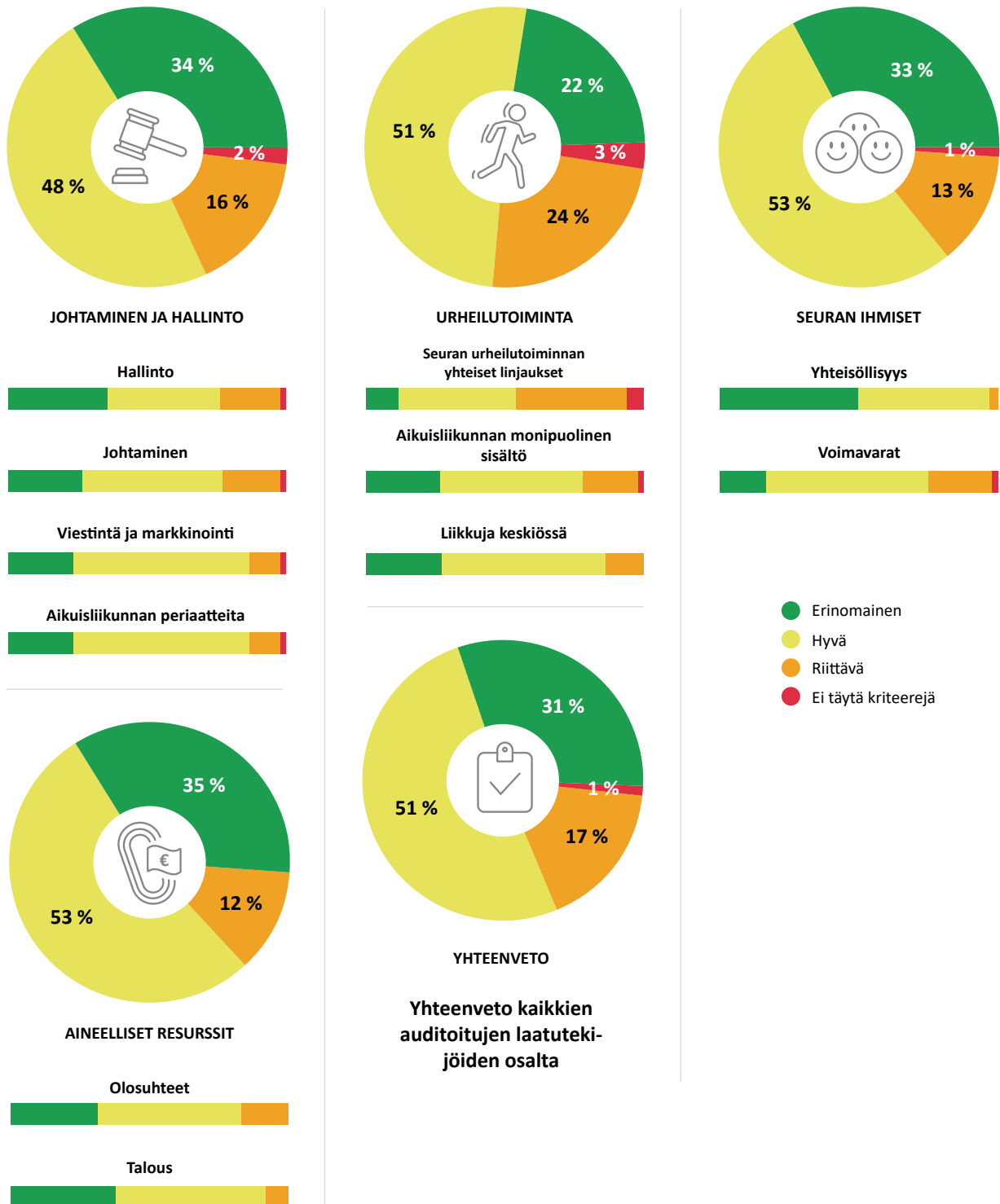
Kuvioissa 11 ja 12 on esitetty tammikuun 2020 tilanne uudella mallilla auditoitujen Tähtiseurojen laatu-tekijöiden toteutumisesta. Kuviosta selviää yhteenvedot eri teemojen alaisten laatu-tekijöiden arvioinneista eriteltynä lasten ja nuorten Tähtiseurojen sekä aikuisten Tähtiseurojen osalta.

Kuvio 11. Lasten ja nuorten seuratoiminnan laatutekijöiden toteutuminen seuroissa.

Kuvioista nähdään, että laatutekijöiden arviointien yhteenvedon perusteella lasten ja nuorten seuratoiminnan laatutekijät toteutuvat seuroissa varsin hyvällä tasolla. Parhaimmat arviot ovat saaneet aineelliset resurssit, mutta erot eri osioiden välillä eivät ole suuria. Osioiden sisällä eri teemojen välillä on nähtävissä jonkin verran vaihtelua, esimerkiksi urheilutoiminnan osion alla teema ”Kilpaileminen ja harrastaminen” on saanut paremmat arviot, kuin ”Urheilulliset elämäntavat” -teema.

Kuvio 12. Aikuisten seuratoiminnan laatutekijöiden toteutuminen seuroissa.

Myös aikuisten seuratoiminnan laatutekijöiden osalta aineelliset resurssit ovat saaneet kaikista parhaat arviot. Eniten kehitettävää näyttäisi olevan urheilutoiminnan osion laatutekijöissä. Toisaalta aikuistenkin osalta osioiden sisällä eri teemojen välillä on jonkin verran vaihtelua, esimerkiksi seuran ihmiset -osion alla oleva yhteisöllisyysteema on saanut selvästi paremmat arviot kuin voimavarat-teema.

4 SEURAKEHITTÄJIEN NÄKEMYKSET TÄHTISEURA-OHJELMASTA

Osana Tähtiseura-ohjelman arviointia toteutettiin kysely seurakehittäjille joulukuussa 2019. Kyselyssä vastaajat saivat kertoa anonyymisti kokemuksiinsa ja näkemyksiinsä Tähtiseura-ohjelmasta. Aiheina olivat Tähtiseura-ohjelman eri sisällöt, seuran kehittämisen prosessi, verkkopalvelu, seurakehittäjien saama tuki sekä ohjelman markkinointi ja tulevaisuuden kehittäminen.

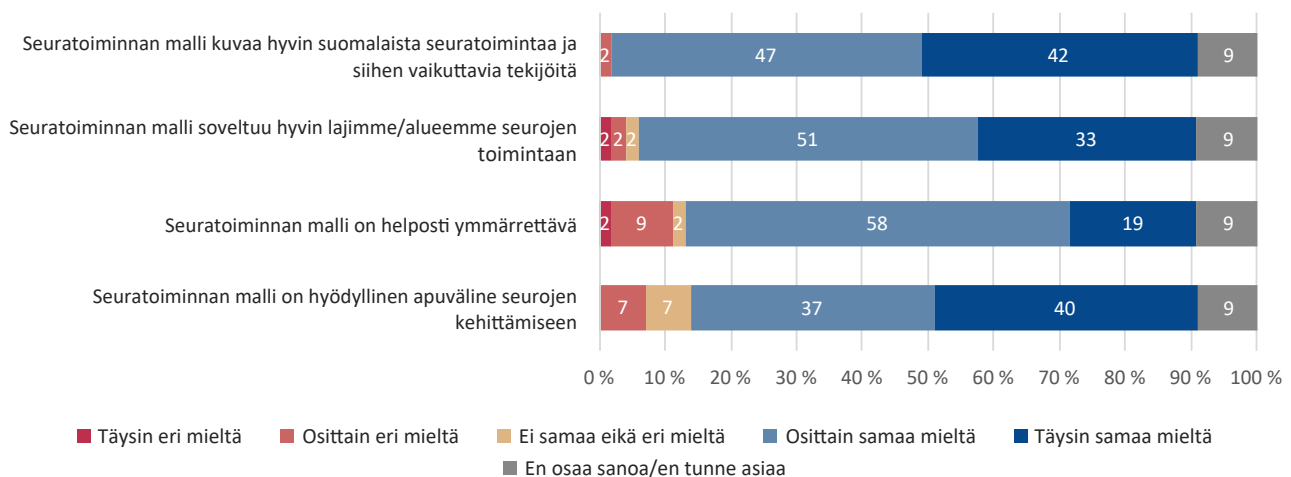
Lajiliittojen ja liikunnan aluejärjestöjen seurakehittäjille tarkoitettuun kyselyyn vastasi 43 henkilöä. Heistä 83 prosenttia työskenteli lajiliitossa ja 17 prosenttia aluejärjestössä. Kyselylomake on tämän raportin liitteenä. Vastanneista seurakehittäjistä 10 ei ollut vielä auditoinut yhtään seuraa uuden Tähtiseura-ohjelman mukaisen mallin avulla. Loput 33 vastaajaa olivat auditoineet vastaushetkeen mennessä keskimäärin 5,5 seuraa. Vastaukset auditointien määristä vaihtelivat yhdestä seurasta aina 20 seuraan. Kyselyn vastauksia tarkasteltiin erikseen siten, että vastauksista suodatettiin pois niiden kymmenen henkilön vastaukset, jotka eivät olleet vielä auditoineet seuroja uudella mallilla. Suodatetut vastaukset eivät kuitenkaan poikenneet merkittävästi kaikkien vastaajien vastauksista, joten kyselyn tulokset päätettiin raportoida kaikkien 43 henkilön vastausten perusteella.

4.1 Seuratoiminnan malli

Vastaajia pyydettiin arvioimaan seuratoiminnan mallia (kuvio 2, sivu 8). 91 prosentille vastaajista malli oli ennestään tuttu, ja 67 prosenttia oli hyödyntänyt sitä työssään esimerkiksi seurojen kanssa keskustellessa. Vastaajien arviot mallista selviävät kuviosta 13. Sanallisissa arvioissa kiiteltiin erityisesti malliin kuuluvaa videota, joka vastaajien mukaan selventää hyvin mallin ymmärtämistä. Kuvallista mallia moitittiin jonkin verran sekavaksi ja hankalaksi hahmottaa. Lisäksi osa vastaajista koki mallin kuvaavan ennemmin seuran toimintaympäristöä sisäisine ja ulkoisine tekijöineen, kuin seuran toimintaa. *”Eniten minua hämmäntää otsikko ”seuratoiminnan malli”, koska kuvassa on mukana myös ulkopuoliset tekijät, eikä ainoastaan seuratoimintaa. En ole eri mieltä asioista, mitä kuvaan on sisällytetty -kaikki ovat merkittäviä vaikuttajia seuratoimintaan. En vain saa kiinni, mikä tässä kuvassa on se ”malli”?”.*

Mallista toivottiin myös konkreettisempaa työkalua seurojen kehittämiseen, ja tähän annettiin joitakin käytännön ehdotuksia. *”Ehkä voisi nostaa (Seuratoiminnan mallin) Tähtiseura-kriteereihin tai välivuosien tehtäviin, jotta jokaisen seuran tulisi pohdittua mallia ja sen toteutumista oman seuran toimintaympäristössä”.*

Kuvio 13. ”Arvioi seuratoiminnan mallia” (n=43).

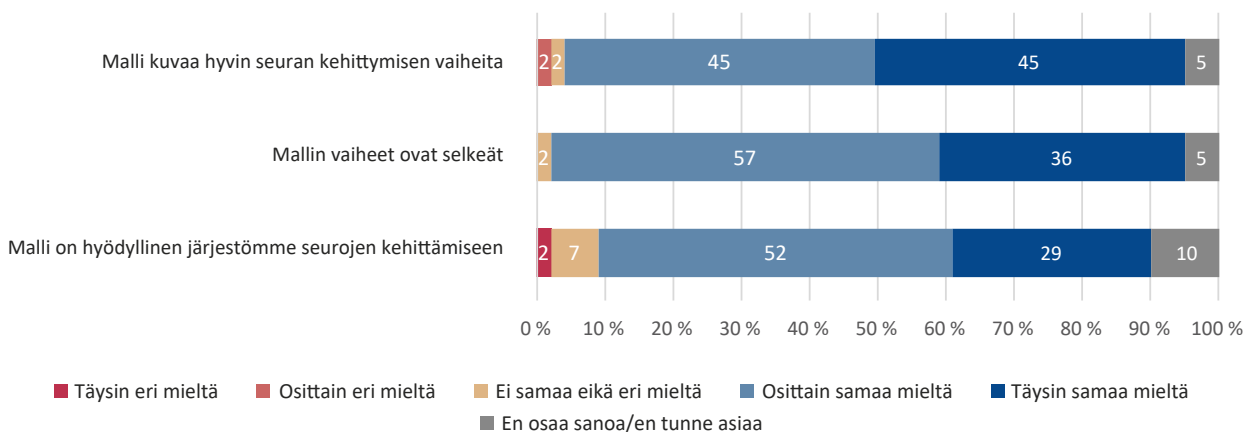

4.2 Tähtiseurun kehityspolku

Vastaajista 93 prosenttia tunsi Tähtiseurun kehityspolkumallin (kuvio 3, sivu 9). Samassa yhteydessä kysyttiin, ovatko seurakehittäjät olleet yhteydessä seuroihin ja kannustaneet niitä Tähtiseurun kehityspolulle. Reilu puolet (53 %) vastasi olleensa itse henkilökohtaisesti yhteydessä seuroihin, ja kolmannes oli tiedottanut seuroja yleisesti Tähtiseura-ohjelmasta. 12 prosenttia vastaajista ei ollut vielä aktivoitunut asian suhteen. Kuviossa 14 esitetystä tuloksista käy ilmi, että kehityspolkuja pidetään valtaosin seurun kehittymistä hyvin kuvaavana ja mallin eri vaiheita selkeinä. Sanallisissa kommentteissa kehityspolkuja kuvattiin hyväksi, tiivistetyksi ”rautalankaversioksi”, jonka kokonaisarviointi on vielä hankalaa kolmannen vaiheen ollessa vielä kehityksen alla. Toisaalta toivottiin myös vaihtoehtoista polkua pienemmille seuroille, joille nykyinen kehityspolku on liian raskas toteuttaa. *”Kehityspolulle lähteminen on monelle seuralle suuri kynnyks. Tähtiseurun kehitysohjelma on laaja ja siihen tarttumisen koetaan usein haastavaksi. Lajiliitossamme pohditaan parhaillaan erilaisia tukimuotoja tähän vaiheeseen.”*

Sekä seuratoiminnan mallin että Tähtiseurun kehityspolun kysymysten vastauksista kävi myös ilmi, että osalle vastaajista oli kuitenkin epäselvää, mitä asiaa heiltä kysyttiin ja he vastasivat avoimiin kohtiin hie-man eri asioihin liittyen. Termit ja mallit eivät siis olleet kaikille vastaajille aivan selkeitä ja tuttuja.

Kuvio 14. ”Arvioi Tähtiseurun kehityspolkumallia” (n=42).

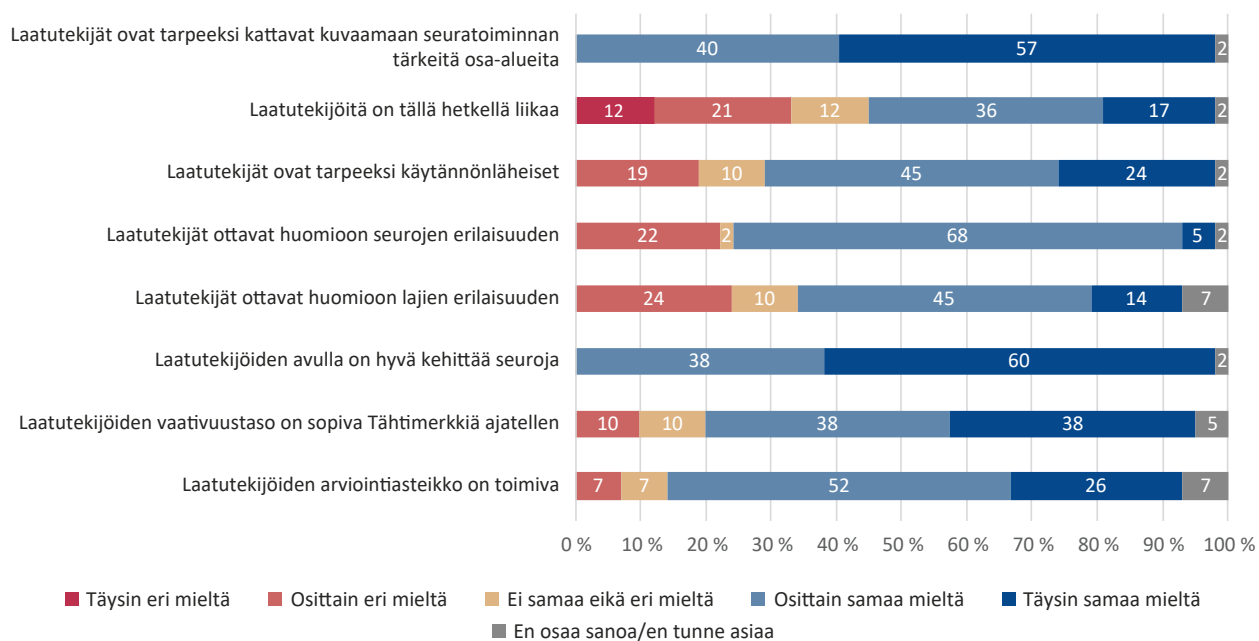

4.3 Laatutekijät

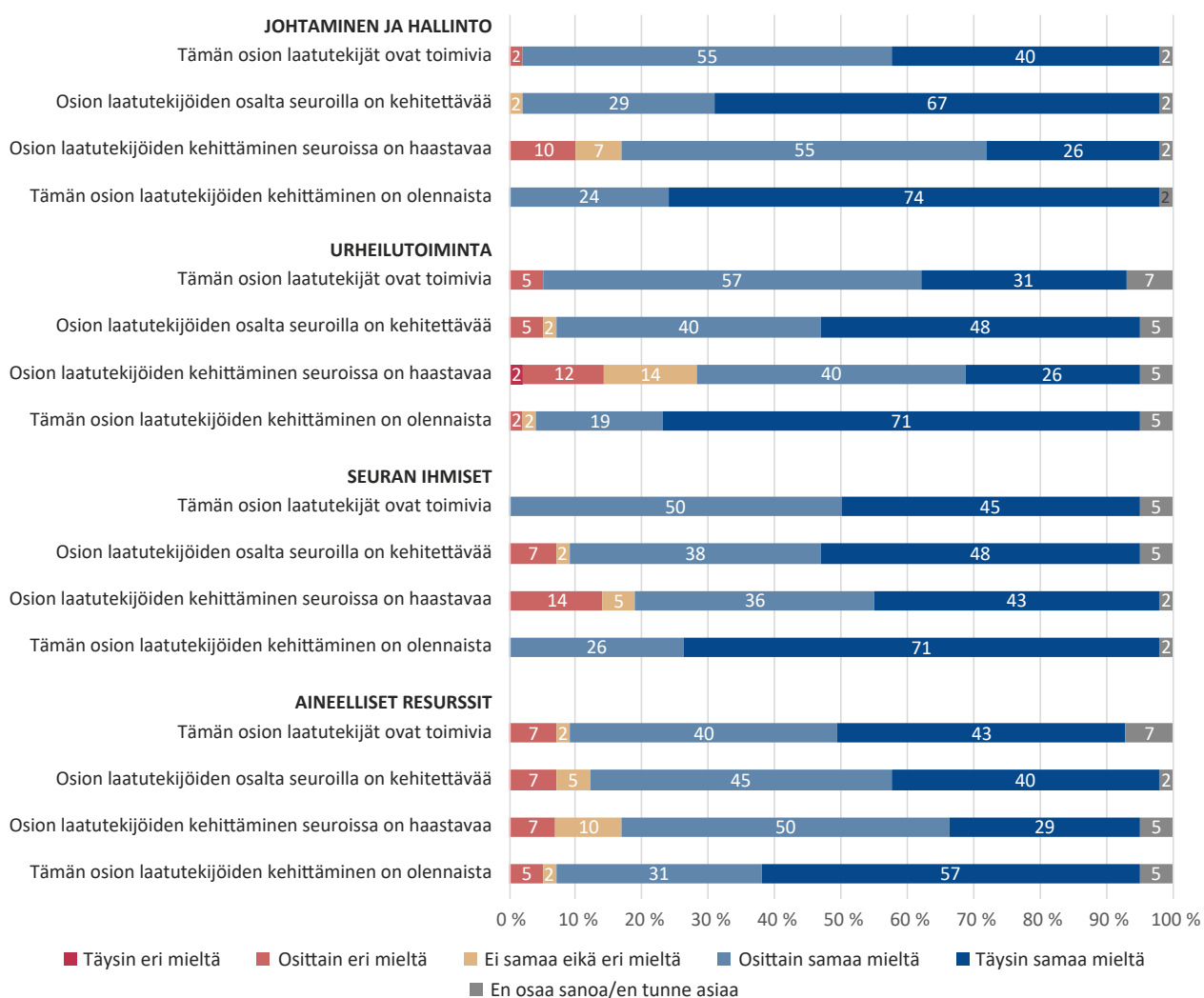
Vastaajia pyydettiin arvioimaan Tähtiseurun laatutekijöitä sekä kokonaisuudessaan, että kaikille Tähti-merkeille yhteisten laatutekijöiden osioita yksi kerrallaan. 95 prosentille vastaajista laatutekijät olivat tuttuja. Laatutekijöiden kokonaisuuden arvioinnin tulokset on esitetty kuviossa 15. Pääasiassa arviot ovat hyvin positiivisia, mutta esimerkiksi laatutekijöiden käytännönläheisyydessä on joidenkin vastaajien mielestä parannettavaa. 53 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että laatutekijöitä on tällä hetkellä liikaa. Tämä käy ilmi myös avoimista vastauksista, joissa nostetaan esille erityisesti joidenkin laatutekijöiden päällekkäisyyksiä. *”Samat asiat toistuvat uudestaan seuraavassa osiossa. Osa laatutekijöistä on vaikea todentaa”*. Lisäksi esitettiin, että laatutekijöitä tarkasteltaessa erityisesti auditoinnin yhteydessä olisi hyvä peilata niitä seurun tavoitteisiin.

Seurakehittäjien näkemykset eri osioiden laatutekijöistä käyvät ilmi kuviosta 16. Osoiden välillä ei ilmennyt suuria eroja, mutta pääasiassa seurakehittäjien mielestä seurojen kehittämistarpeet painottuvat johtamisen ja hallinnon osioon.

Kuvio 15. ”Arvioi Tähtiseurun laatutekijöitä kokonaisuudessaan” (n=42).

Kuvio 16. ”Arvioi laatutekijöitä osio kerrallaan” (n=42).

4.4 Seuran kehittämisen työkalut

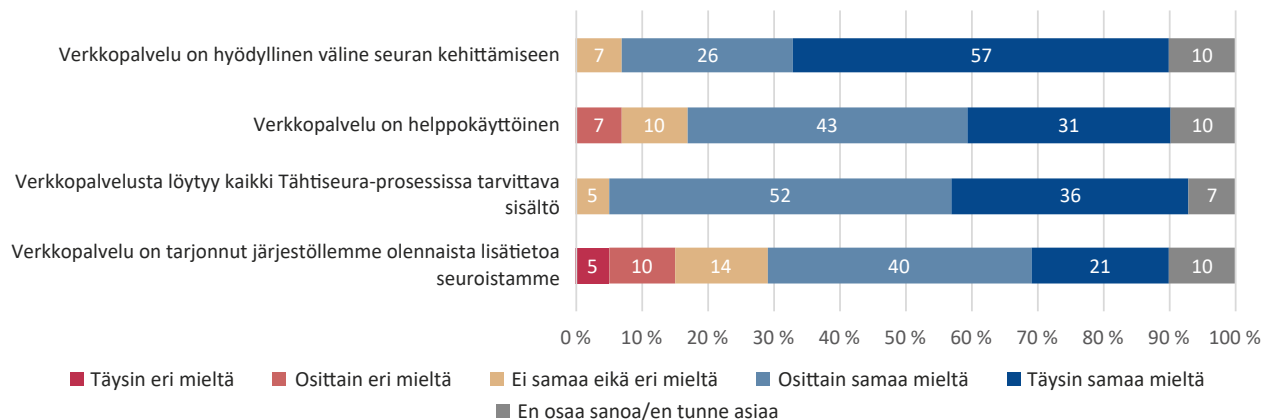
Olympiakomitean sivuilla sekä Tähtiseura-verkkopalvelussa on esillä kymmeniä erilaisia seuran kehittämisen työkaluja, kuten valmiita palautekyselyitä seurojen käyttöön, oppaita ja analyysityökaluja. Seura-kehittäjät kiittelivät työkalujen monipuolisuutta ja laatua. *”Erittäin hyviä, toimivia ja helposti toteutettavia työkaluja saatavilla”*. 84 prosenttia kyselyyn vastanneista seurakehittäjistä oli suositellut työkaluja seuroille. Avoimissa vastauksissa nostettiin kuitenkin esille huoli siitä, että seurat eivät löydä työkaluja tai eivät ymmärrä niitä hyödyntää: *”Näitä on paljon ja kun seurat täyttävät lomaketta eivät näihin eri materiaaleihin juuri pureudu eli ne tulee sitten vielä avata seuroille itse auditointilaisuuden yhteydessä.”* Seurakehittäjiltä kysyttiin, mitä työkaluja he ovat erityisesti seuroille suositelleet. Vastauksissa mainitut työkalut luetellaan alla olevassa listassa siinä järjestyksessä, kuin niistä oli eniten mainintoja.

- Seuratoiminnan palautekyselyt
- Oman seuran analyysi
- Seuran toimintakäsikirjan mallit
- Mallisäännöt
- Päätä oikein aineisto - lainsäädännön tietopankki
- Seura palkkaa ammattilaisen -opas
- Tiimiharjoitukset
- Keke-koutsi – vinkit ympäristövastuulliseen seuratoimintaan
- Kasva urheilijaksi -palvelu
- Urheiluseuran viestintäopas
- Näe, koe, tee - Yhdistysten Strategiaopas
- Seuratoiminnan tulevaisuus -työkirja
- Seura työnantajana -verkkokoulutus

4.5 Tähtiseura-verkkopalvelu

Seurakehittäjien arviot Tähtiseura-ohjelman verkkopalvelusta on esitetty kuviossa 17. Suurin osa vastaajista arvioi verkkopalvelun hyödylliseksi ja helppokäyttöiseksi. Avoimissa vastauksissa nostettiin esille muutamia teknisiä ominaisuuksia, jotka kaipaisivat parannuksia. Lisäksi huomioitiin, että verkkopalvelu ei ole esteetön: *”Verkkopalvelun käytössä on vielä parannettavaa, muun muassa nyt seura pystyy palauttamaan vastaukset, vaikka osa kysymyksistä olisi jäänyt kokonaan vastaamatta. Samoin siellä ei kaikki ohjeistukset ole selkeitä mistä löytyy esim. katsottava video. Verkkopalvelu ei myöskään ole esteetön. Näkövammaisten ruudunlukuohjelmalla alusta ei ole saavutettava.”*

Kuvio 17. ”Arvioi Tähtiseura-verkkopalvelun käyttöä oman työsi näkökulmasta” (n=42).

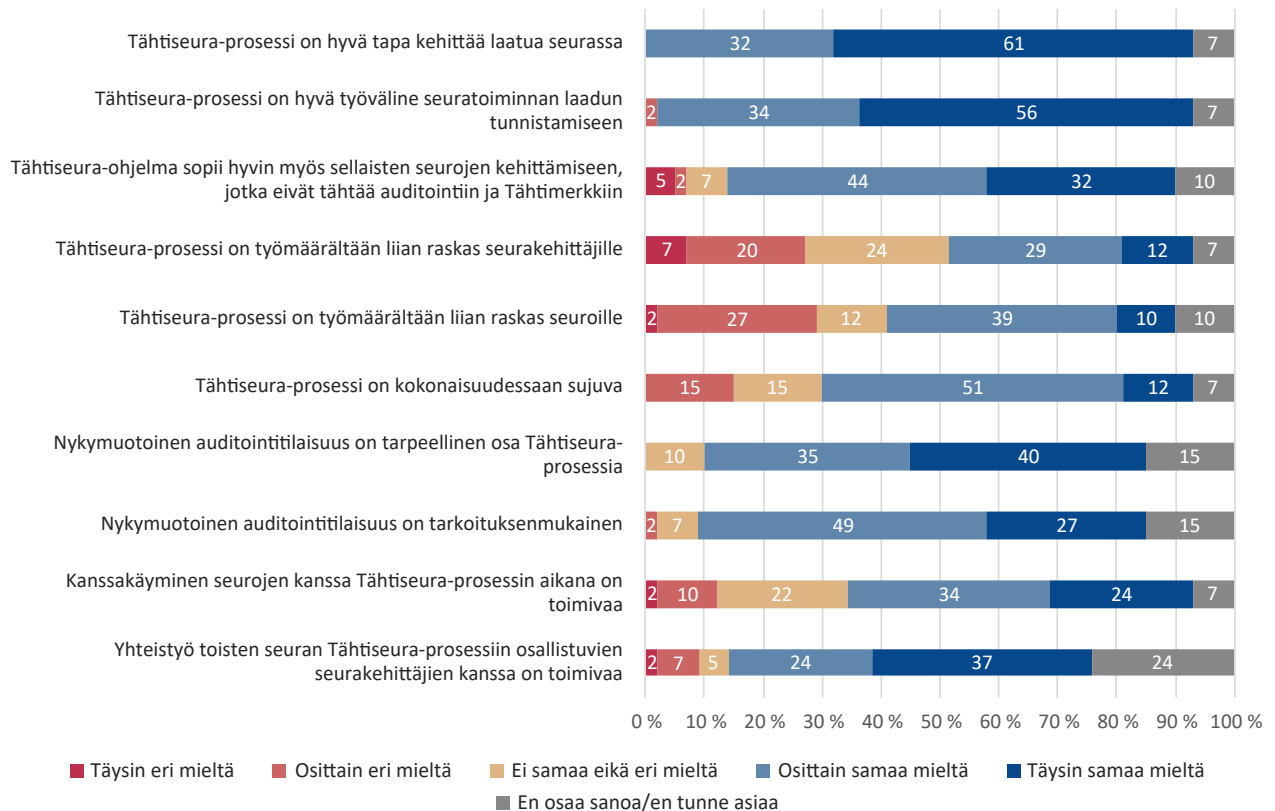

Vastaajat nostivat esille myös verkkopalvelusta saatavan informaation tärkeyttä: *”Mitä enemmän sen kautta saadaan helposti ymmärrettävässä muodossa tietoa niin yksittäisistä seuroista kuin lajikohtaisesti, sen parempi.”* Verkkopalvelun käytön todettiin vaativan opettelua, mutta vertaistuen on havaittu toimivan tässä asiassa: *”Vaatii opettelua, ennen kuin ymmärtää verkkopalvelun vaiheiden symbolit sekä toiminnot ym. Mutta seurakehittäjien verkostosta saa apua, jos ei ymmärrä.”*

4.6 Seuran Tähtiseura-prosessi

Seuraavaksi kysyttiin seurakehittäjien näkemyksiä seuran Tähtiseura-prosessista kokonaisuudessaan (kuvio 18). Lähes kaikki vastanneet olivat sitä mieltä, että Tähtiseura-prosessi on hyvä tapa kehittää laatua seurassa. Valtaosa piti ohjelmaa hyvänä kehittämisen välineenä myös sellaisille seuroille, jotka eivät tähtää Tähtimerkin saavuttamiseen. Kysymys Tähtiseura-ohjelman raskaudesta seurakehittäjille ja seuroille jakoi jonkin verran mielipiteitä, ja tämä näkyi myös avoimissa vastauksissa: *”Jälleen korostan, että prosessi tuntuu liian raskaalta pienille ja epäammattimaisesti johdetuille seuroille.”* Toisaalta huomioitiin myös, että laatutunnuksen eteen tuleekin nähdä vaivaa: *”Jotkut seurat kokevat Tähtiseura-prosessin liian raskaana, mutta mielestäni laatutunnuksen eteen pitää tehdä töitäkin.”* Myös seurakehittäjien oman työn näkökulmasta asioilla on monta puolta: *”Tähtiseuraprosessit työllistävät seurakehittäjää, mutta antavat toisaalta välineen kommunikoida seuran kanssa ja auttaa seuran kehittämisessä.”* Seurakehittäjien paneutuminen seurojen auttamiseen ja kehittämiseen nostettiin tärkeänä tekijänä esille. Toisaalta osa koki, että ohjelman ollessa vielä aluillaan, on seuroilla ja seurakehittäjillä yhä uuden ohjelman ja auditoinnin opettelu kesken. Vastaajat myös peräänkuuluttivat eri aluejärjestöjen ja lajiliittojen kesken yhtenäisyyttä prosessin läpiviennissä sekä auditoinnissa. Auditointi kuitenkin nähtiin seurakehittäjien puolesta tarpeelliseksi osaksi Tähtiseura-prosessia.

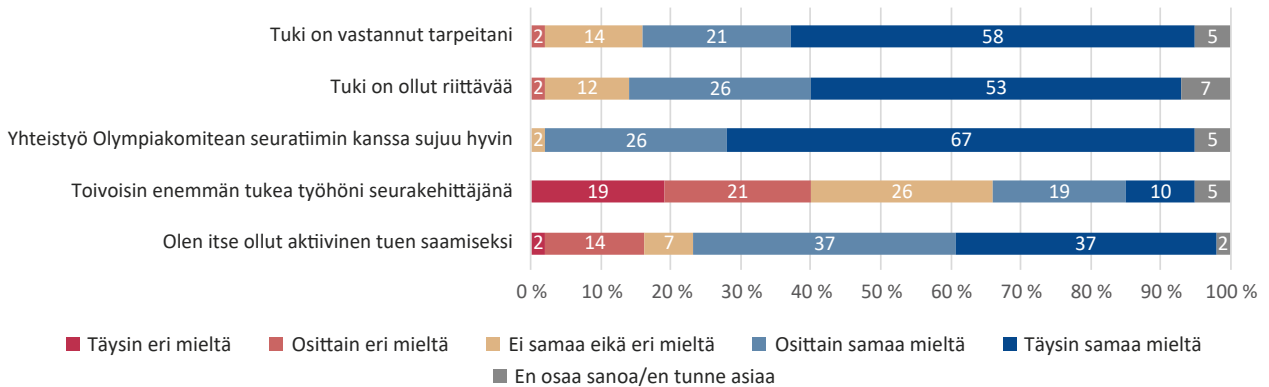
Kuvio 18. ”Arvioi seuran kehityspolkuja Tähtiseura-ohjelmassa alkaen siitä, kun seura lähtee mukaan ohjelmaan siihen saakka, kun seura saa Tähtimerkin” (n=41).

4.7 Olympiakomitean tarjoama tuki Tähtiseura-ohjelmassa

Kuviossa 19 on esitetty seurakehittäjien arviot saamastaan tuesta Tähtiseura-ohjelman toteuttamisessa. Valtaosan mielestä tuki on ollut riittävää ja vastannut tarpeita, kuten käy ilmi myös avoimista vastauksista: *”Nykyisellään tuki on hyvä ja riittävä, tukea on aina saanut, kun sitä on itsekkin pyytänyt ja Tähtiseuratoiminnan tiimoilta on järjestetty monia tapaamisia.”* Kysyttäessä käytetyistä tukimuodoista, eniten (76 %) vastaajat olivat hyödyntäneet Tähtiseura-ohjelmaan liittyviä koulutuksia. Henkilökohtaista tukea tai neuvontaa, ohjemateriaaleja ja verkostotoimintaa oli kaikkiaan hyödyntänyt 73 prosenttia vastaajista. Avoimissa vastauksissa toivottiin esimerkiksi case-esimerkkejä auditoinneista, kokemusten jakamista seurakehittäjien kesken ja keskustelua lajien välillä arvosteluasteikon käytöstä. Lisäksi toivottiin *”valmista oman lajin tarpeisiin helposti muokattavaa jaettavaa materiaalia”*.

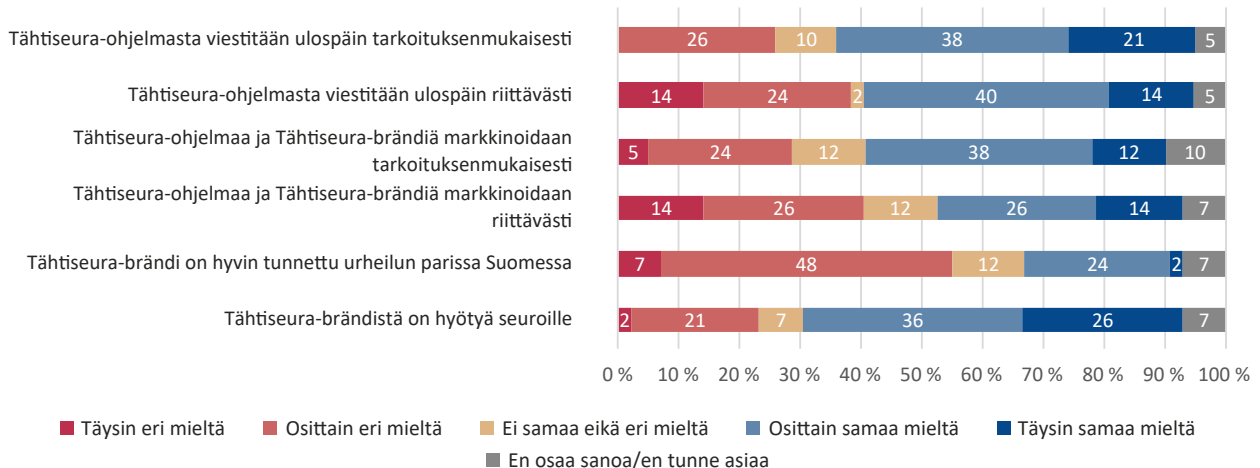
Kuvio 19. ”Arvioi Olympiakomitealta saamaasi tukea/apua Tähtiseura-ohjelmaan liittyen” (n=43).

4.8 Viestintä ja markkinointi

Seurakehittäjien arviot Tähtiseura-ohjelman viestinnästä ja markkinoista selviävät kuviosta 20. Tämä osa-alue herätti vastauksissa selkeästi eniten jakautumista. *”Tämä on se osa-alue, jossa meillä olisi paljon parannettavaa”*. Seurakehittäjien mielestä Tähtiseura-brändi ei ole vielä kovin laajasti tunnettu, verrattuna esimerkiksi vanhaan Sinettiseura-ohjelmaan. Toisaalta vastauksissa nostettiin myös esille Tähtiseuran olevan sen verran uusi asia, ettei voidakaan vielä odottaa kovin suurta tunnettavuutta. Viestintään ja markkinointiin toivottiin parannusta erityisesti siinä, miten saadaan tuotua esille ohjelman hyötyjä seuroille ja ohjelman tärkeyttä: *”Vielä enemmän kaipaisin infoa siihen, mitä vastata seurojen kysymykseen prosessin ja merkin hyödyllisyydestä. Tätä seurat monesti kysyvät ja toisaalta myös kyseenalaistavat.”*

Kuvio 20. ”Arvioi Tähtiseura-ohjelman viestintää ja markkinointia” (n=42).

4.9 Tähtiseurojen määrän kasvattaminen ja ohjelman tulevaisuus

Lisäksi seurakehittäjiltä kysyttiin, miten Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevien seurojen määrää voitaisiin lisätä. Vastaukset painottuivat ohjelmasta viestimiseen ja seurojen kannustamiseen lähtemään Tähtiseururan kehityspolulle. Seurakehittäjien mukaan Tähtiseura-ohjelmasta täytyy olla seuroille konkreettista hyötyä, ja hyötyjä pitäisi tuoda paremmin esille. Tässä yhteydessä mainittiin Tähtimerkin sitominen esimerkiksi kunnilta saataviin avustuksiin yhdeksi avustuskriteeriksi. Lisäksi Tähtiseura-brändistä pitää tehdä näkyvä ja haluttava. *”Kannustin ja hyöty seuroille konkreettisemmaksi, jotta markkinointi olisi helpompaa. Moni seura kaipaa ensin ulkoista hyötynäkökulmaa ennen kuin oivaltaa prosessin aikana sisäisen kehittämisen näkökulman tärkeämmäksi.”*

Lajiliittojen aktiivisuutta uusien seurojen kannustamisessa ja tukemisessa korostettiin. Ohjelmaan lähtemisen kynnyksen madaltaminen, erityisesti pienemmille seuroille, nostettiin myös esille: *”Madaltaa kynnystä lähteä mukaan kehitysohjelmaan, lisätä alkuvaiheen tukea seuroille ja tuoda Tähtiseurojen omakohtaisia tarinoita lisää esiin sekä rakentaa Tähtiseurasta haluttu ja vahva laadukkaan urheiluseuran brändi.”* Toisaalta muutama vastaaja kyseenalaisti myös sen, pitääkö ohjelmassa tavoitella niinkään seurojen määrän kasvua, vaan ennemmin keskittyä siihen, että seurat kehittävät laatuaan pitkäjänteisesti.

Muina kehitysehdotuksina Tähtiseura-ohjelmalle toivottiin esimerkiksi kevyempää versiota vapaaehtoisvoimin johdetuille seuroille. Seurojen ja lajien erilaisuus tulisi ottaa huomioon ohjelman kehityksessä: *”Seurat ovat erilaisia, ja niillä on käytössään eri tavalla resursseja ja osaamista prosessin läpi viemiseen. Tämä täytyy muistaa verkkopalvelua kehitettäessä; siitä ei saa rakentaa liian raskasta / liian vaikeaa seurojen näkökulmasta.”* Ohjelmaa ja erityisesti laatutekijöitä toivottiin myös yksinkertaistettavan. Auditoidijien pätevyys sekä yhtenäinen näkemys arvioinnin tasosta nostettiin myös kehityskohteiksi: *”Käytäisiin auditointitilaisuuksia läpi ja varmistettaisiin, että kaikilla auditoidijilla on sama pätevyys ja, että asiat on ymmärretty samalla tavalla.”* Ylipäätään toivottiin ohjelman kehittämistä jatkossakin: *”Edetään systemaattisesti ja pitkäjänteisesti tämän kanssa.”* *”Työkaluja, ohjelmia jne. tulisi jatkuvasti kehittää, vastaamaan ajan tarpeita. Seurojen tukemisesta pitäisi tulla säännöllinen tapa toimia, muulloinkin kun auditointien kohdalla.”*

5 SEUROJEN NÄKEMYKSET TÄHTISEURA-OHJELMASTA

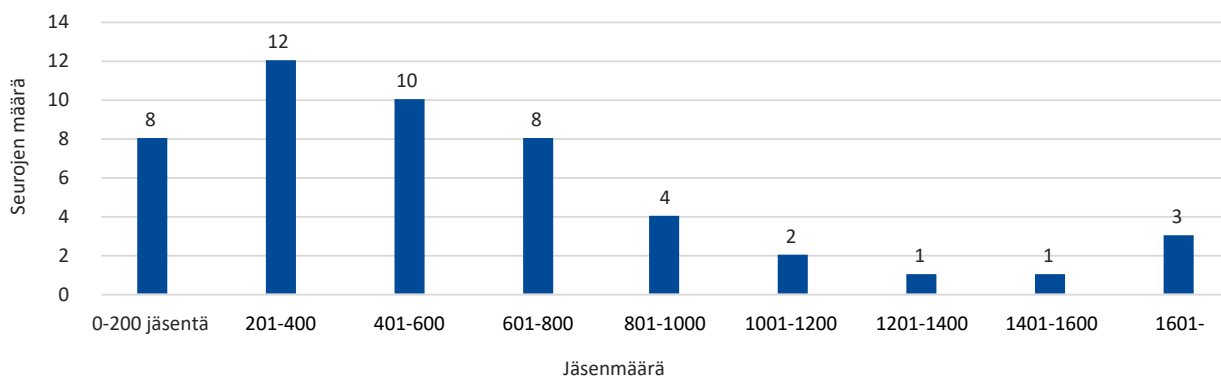
Seuroille suunnattu kysely Tähtiseura-ohjelmasta lähetettiin niille noin 100 seuralle, jotka olivat käyneet läpi uuden mallin mukaisen auditointiprosessin osana Tähtiseuran kehitysprosessia. Kysely toteutettiin joulukuun 2019 ja tammikuun 2020 aikana. Myös seurakyselyssä käsiteltiin ohjelman sisältöseikkoja, mutta erityisesti seurat arvioivat koko kehitysprosessiin liittyviä tekijöitä ja saamaansa apua. Lopuksi myös seurat saivat antaa kehittämisehdotuksia ohjelmaan.

Seuroja ohjeistettiin vastaamaan siten, että samasta seurasta voi vastata useampi henkilö, mikäli seuralla on esimerkiksi eri jaostoilla eri osa-alueiden Tähtimerkkejä. Vastauksia saatiin yhteensä 49 henkilöltä 47 seurasta. Yhdestä seurasta vastasi kolme eri henkilöä, muuten vastauksia saatiin yksi seuraa kohden.

5.1 Seurojen perustiedot

Kyselyyn vastanneista henkilöistä 35 prosenttia työskenteli seurassa, 43 prosenttia oli luottamushenkilöitä ja 22 prosenttia muita toimihenkilöitä seurassa. Vastanneiden seurojen jäsenmäärä vaihteli 58 ja 3013 jäsenen välillä, keskiarvon ollessa 650 jäsentä. Tarkempi jakauma vastanneiden seurojen jäsenmääristä selviää kuviosta 21.

Kuvio 21. Kyselyyn vastanneiden seurojen jäsenmäärät (n=49).

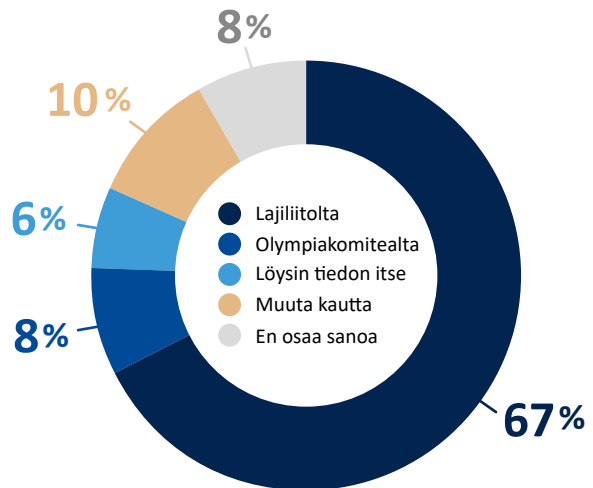
Kyselyyn vastanneet seurukset edustivat 21 eri lajiliittoa. Eniten vastauksia saatiin Voimisteluliiton seuroilta (11 vastausta), toiseksi eniten Urheiluliiton ja Suunnistusliiton seuroilta (6 vastausta kummastakin). Kaikista vastanneista seuroista 46:lla (94 %) oli lasten ja nuorten Tähtimerkki, yhdeksällä (18 %) aikuisten Tähtimerkki ja viidellä (10 %) huippu-urheilun Tähtimerkki.

Kun kysyttiin, kauanko seuran Tähtiseura-prosessi oli kestänyt prosessin aloittamisesta Tähtimerkin saamiseen saakka, seurojen vastaukset vaihtelivat nollan ja 40 kuukauden välillä. Keskimäärin Tähtiseura-prosessin arvioitiin kestäneen yhdeksän kuukautta. Nolla kuukautta vastanneita seuroja oli kuusi. Nollavastauksia selittää tässä tapauksessa se, että kyselyyn vastasi seuroja, jotka olivat saaneet Tähtimerkin automaattisesti vanhan Sinettiseura-statusen avulla, ja uusi auditointi oli vasta tulossa. Suurimmassa osassa seuroja (34 seuraa, 69 %) oli luotu tiimi seuran kehittämistä varten. Tiimiin kuului useimmiten 4–6 henkilöä. Noin neljäsosassa tapauksista tiimiin kuului 7–10 henkilöä, ja muutamassa tapauksessa vain alle 4 henkilöä. Kolmella seuralla tiimi koostui yli 10 henkilöstä.

5.2 Aloittaminen ja innostuminen

Valtaosa seuroista (67 %) ilmoitti saaneensa tiedon Tähtiseura-ohjelmasta lajiliitoilta (kuvio 22). Muuta kautta -vaihtoehdon vastanneet seurat olivat useimmiten olleet jo entisiä Sinettiseuroja, tai sitten tieto ohjelmasta oli tullut seuran sisältä. Vanhan Sinettiseura-statusuksen merkitys korostui myös vastauksissa kysymykseen, mikä innosti seuran lähtemään mukaan Tähtiseura-ohjelmaan. Valtaosassa vastauksista kerrottiin, että Sinettiseurasta uuteen ohjelmaan jatkaminen oli syy lähteä mukaan. *”Olimme Sinettiseura, ja Tähtiseura oli sille luonnollinen jatkumo. Tähtiseura-merkillä voimme myös osoittaa toimintamme olevan laadukasta”*. Muina tekijöinä mainittiin myös toiminnan kehittäminen ja ”ryhdittäminen”, toiminnan laadun ylläpitäminen ja halu saada osoitus laadukkaasta seuratoiminnasta. *”Seuran asioiden hoitaminen kaipasi ryhtiä ja selkeitä prosesseja ja Tähtiseura tarjosi siihen hyvät työkalut.”*

Kuvio 22. ”Mistä saitte tiedon Tähtiseura-ohjelmasta” (n=49).

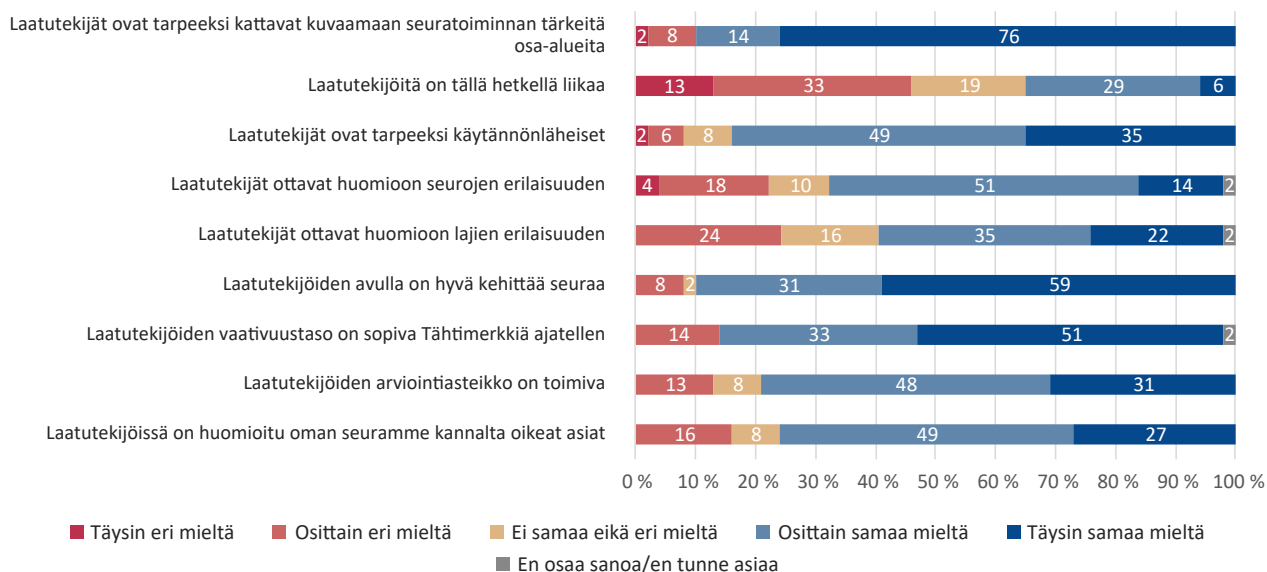

Vastaajista 43 prosenttia arvioi Tähtiseura-ohjelmaan mukaan lähtemisen helpoksi tai erittäin helpoksi. Toiset 43 prosenttia vastasi, että aloittaminen ”ei ollut vaikeaa eikä helppoa”, ja 14 prosenttia koki aloittamisen vaikeaksi. Myös avoimista vastauksista kävi ilmi, että aloittamiseen liittyi erinäisiä haasteita, mutta ne eivät kuitenkaan olleet ylitsempäsemättömiä. Yleisimpinä haasteina nostettiin esille tekniset ongelmat ja sekavuus verkkopalvelussa: *”Helppoa innostua kehittämisestä, vaikeaa tutustua työkaluun eli Tähtiseurapalveluun.”* Lisäksi raportoitiin vaikeuksista saada rekrytoitua tarpeeksi tekijöitä seurassa kehittämisprosessiin mukaan: *”Vaikeinta on löytää talkoolaisia hommaa tekemään, löytää yhteinen aika, milloin sitä tehdään, ja lopulta huomata, että se kaatuu niiden samojen niskaan, jotka tekevät kaikki muutkin hommat seurassa. Mutta itse prosessi soljui melko vaivattomasti, kun vauhtiin päästiin.”* Toisaalta verkkopalvelu sai hyvääkin palautetta, ja osa seuroista koki saaneensa ohjelmaan ja verkkopalveluun erittäin hyvät ohjeistukset. Itse seuran kehittämisestä innostuminen ja ajatuksen tasolla prosessiin lähteminen koettiin helpoksi, joskin todettiin myös, että kehittämisprosessin aloittaminen vaatii nykytilanteen rehellistä kohtaamista.

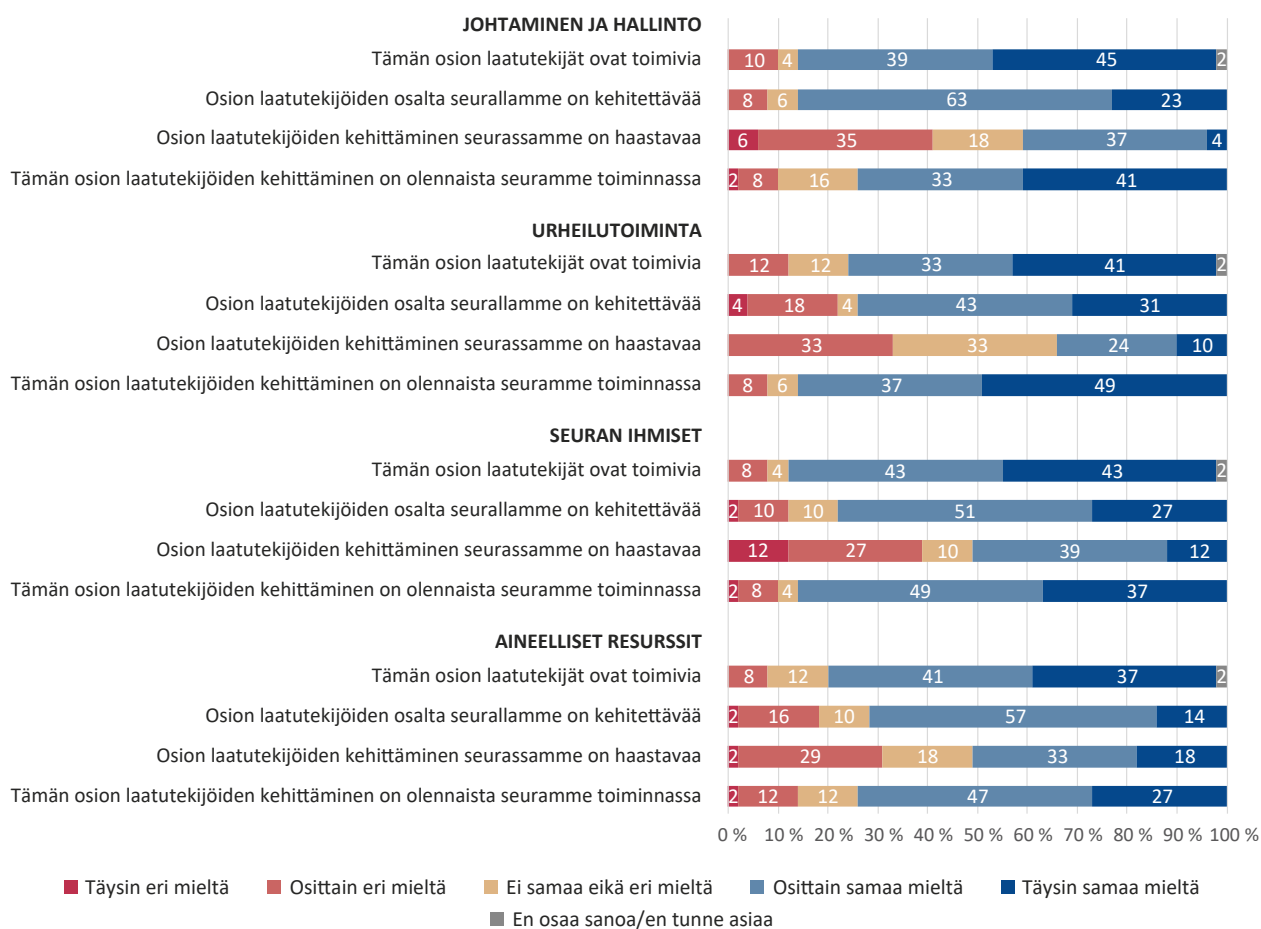
5.3 Laatutekijät

Seuravastaajat arvioivat laatutekijöitä pääosin positiivisesti (kuvio 23). Huomionarvoista on, että seurojen vastaajista 35 prosenttia oli sitä mieltä, että laatutekijöitä on tällä hetkellä liikaa, kun seurakehittäjistä vastaava määrä oli peräti 53 prosenttia. Myös avoimissa vastauksissa seurakehittäjät olivat nostaneet useammin esille sen, että laatutekijöitä on liikaa tai niissä on turhia päällekkäisyyksiä. Lisäksi seuroista 8 prosenttia oli vastannut olevansa eri mieltä siitä, onko laatutekijöiden avulla hyvä kehittää seuraa, kun taas seurakehittäjistä ei yksikään. Muilta osin seurojen ja seurakehittäjien vastaukset olivat melko yhteneväiset. Avoimissa vastauksissa seurat myös kehuivat laatutekijöitä hyväksi ja kattavaksi: *”Laatutekijät ovat kattavat. Jokaisella osa-alueella kehitettävää riittää myös Tähtimerkin saamisen jälkeen.”* Seurat nostivat päällekkäisyyksien ohella kehityskohteeksi sen, kuinka laatutekijöissä voitaisiin huomioida seurojen ja lajiin erilaisuudet: *”Kaikissa seuroissa ei ole järjestelmällistä valmennustoimintaa tai paljon kilpaurheilijoita. Kaikissa seuroissa ei ole palkattua työntekijää, vaan tekeminen perustuu vapaaehtoisuuteen.”*

Kuvio 23. ”Arvioi Tähtiseuran laatutekijöitä kokonaisuudessaan” (n=49).

Kuvio 24. ”Arvioi laatutekijöitä osio kerrallaan” (n=49).

Arvioidessa laatutekijöitä osio kerrallaan (kuvio 24), näkyy seurojen ja seurakehittäjien vastauksissa jonkin verran eroja. Seurakehittäjien vastauksissa kaikki neljä osiota arvioitiin lähes poikkeuksetta toimiviksi, olennaisiksi ja tarpeellisiksi seuroissa kehittää. Lisäksi kysyttäessä, onko osion kehittäminen seuroissa

haastavaa, vain 7–14 prosenttia vastanneista seurakehittäjistä oli sitä mieltä, että ei ole (ks. sivu 33, kuvio 15). Seuroilta kysyttäessä hieman useammin vastaajat arvioivat, että jokin laatutekijöiden osio ei ole aivan toimiva, tai että sen osalta vastaajan seuralla ei ole niin paljoa kehitettävää, tai että osion kehittäminen ei ole olennaista seuran toiminnassa. Eniten seurat arvioivat, että heillä on kehitettävää johtamisessa ja hallinnossa, ja vähiten kehitettävää taas nähtiin urheilutoiminnassa. Urheilutoiminnan osalta myös pienin joukko vastaajista arvioi, että kyseisen osion kehittäminen seurassa on haastavaa. Ylipäätään seurakehittäjät vastasivat seuroja selkeästi useammin, että laatutekijöiden kehittäminen seuroissa on haastavaa.

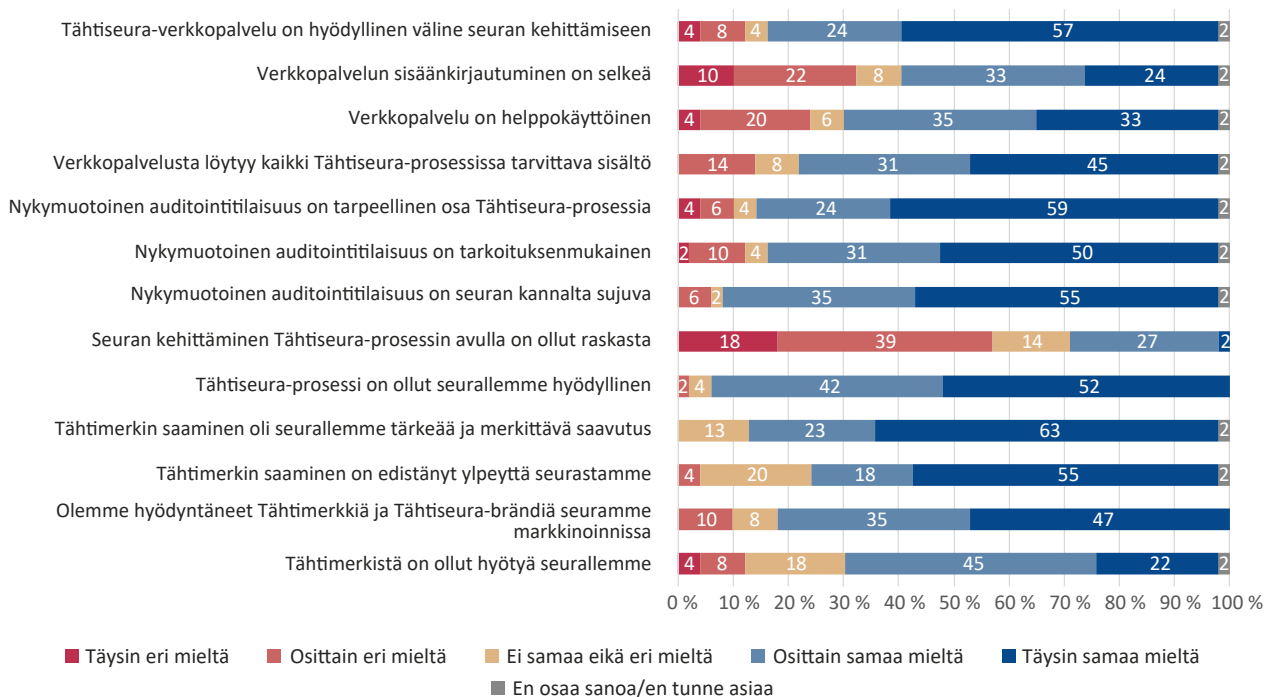
5.4 Työkalut

Seuroista 61 prosenttia kertoi hyödyntäneensä Tähtiseura-verkkopalvelusta löytyviä seuran kehittämisen työkaluja. Eniten seurat olivat hyödyntäneet seuratoiminnan palautekyselyjä. Muista työkaluista yksittäisiä mainintoja saivat mm. Oman seuran analyysi, Kasva urheilijaksi -palvelu, Urheiluseuran viestintäopas sekä mallisäännöt.

5.5 Tähtiseura-prosessi

Koko Tähtiseura-prosessin osalta seurojen vastaukset on esitetty kuviossa 25. Seurojen ja seurakehittäjien kyselyt poikkesivat hieman toisistaan. Seurakehittäjiltä kysyttiin erillisessä kysymyksessä näkemyksiä verkkopalvelun käytöstä heidän oman työnsä näkökulmasta, mutta väittämät olivat osittain samat kuin seuroille. Muilta osin seuroilta kysyttiin useampi kysymys Tähtiseura-prosessin ja Tähtimerkin merkityksistä ja hyödyistä, kun taas seurakehittäjiä pyydettiin arvioimaan vuorovaikusta eri sidosryhmien kanssa prosessin aikana.

Kuvio 25. ”Arvioi Tähtiseura-prosessia” (n=49).

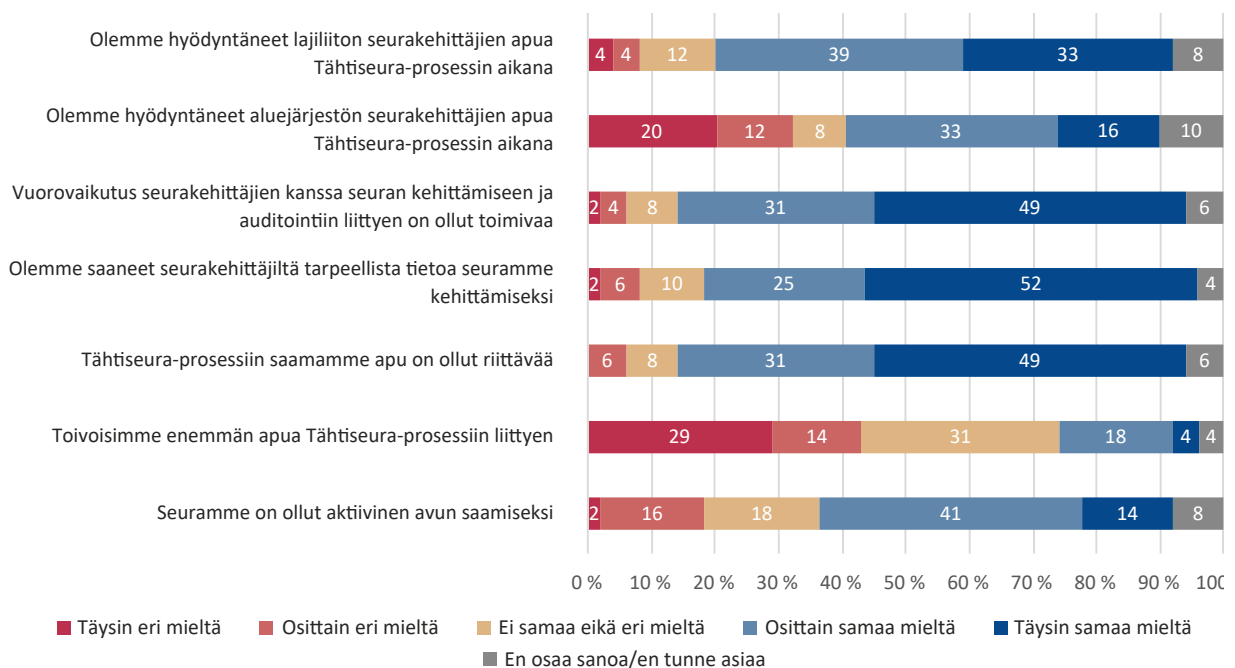
Verkkopalvelun osalta seurat arvioivat sen hieman vähemmän hyödylliseksi ja helppokäyttöiseksi kuin seurakehittäjät. Tämä kävi ilmi myös aiemmin läpi käydyssä, Tähtiseura-ohjelman aloittamista koskevassa kysymyksessä, johon seurat raportoivat teknisistä ongelmista ja haasteista verkkopalvelun kanssa. Seurat suhtautuivat myös hieman kielteisemmin vastauksissaan auditointiin, vastaajista joka kymmenennen mielestä se ei olisi välttämättä tarpeellinen osa Tähtiseura-prosessia. Hieman yllättäen seuroista suurempi osa (57 %) kuin seurakehittäjistä (49 %) vastasi, että seuran kehittäminen Tähtiseura-prosessin avulla ei ole ollut raskasta.

Seuroista valtaosa arvioi, että prosessi on ollut niille hyödyllinen, ja että Tähtimerkin saaminen oli seuralle merkittävä saavutus. 67 prosenttia arvioi, että Tähtimerkistä on ollut seuralle hyötyä. Kysyttäessä tarkemmin, millaista hyötyä seura on kokenut saavansa, Tähtimerkin tuoma status ja osoitus laadukkaasta seuratoiminnasta nostettiin useimmissa vastauksissa esille. Merkki koetaan tärkeänä tunnustuksena seuran toiminnalle: *”Hyöty näkyy tunnelmanluojana, eli kyllä se merkki vaan tuntuu kivalta saada pitää siinä seinässä. Se yhdistää meidät ja me vapaaehtoiset saamme tavallaan tunnustuksen siitä, että se työ mitä me tehdään, on juuri oikea.”* Lisäksi hyötyinä nähtiin, että prosessi on tuonut seuroille monipuolisesti työkaluja seuran kehittämiseen sekä kehittänyt seuroja kokonaisvaltaisesti: *”Hyviä pohdintoja, kehittymistä. Selkeät osiot mitä kehittää. Työtä on tehty, mutta kehittyminen sitä vaatiikin. Muuten helposti jäätäisiin kellumaan siihen missä kellutaan aina.”*

5.6 Tähtiseura-prosessiin liittyvä apu

Seuroista noin 72 prosenttia oli hyödyntänyt lajiliittojen seurakehittäjien apua Tähtiseura-prosessin aikana, aluejärjestöjen seurakehittäjien apua noin puolet seuroista (kuvio 26). Seurat arvioivat prosessiin saamansa avun pääasiassa riittäväksi ja tarpeiden mukaiseksi. Valtaosa ei kokenut tarvitsevansa enempää apua Tähtiseura-prosessiin liittyen.

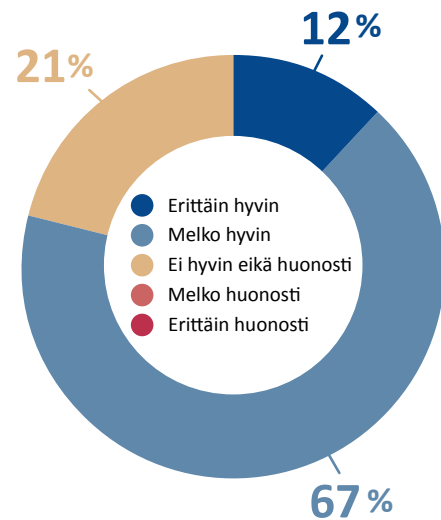
Kuvio 26. ”Arvioi Tähtiseura-ohjelmaan liittyvää apua” (n=49).

5.7 Onnistumiset ja haasteet kehittämisprosessissa

Seurat arvioivat onnistuneensa seuran kehittämisessä Tähtiseura-prosessin aikana pääosin joko melko hyvin tai erittäin hyvin (kuvio 27). Yksikään seura ei arvioinut onnistuneensa huonosti. Kysyttäessä tarkemmin, missä asioissa seura oli onnistunut kehittämisprosessissa, suurin osa vastauksista käsitteli seuran kehityskohteiden tunnistamista ja parantamista, sekä parantunutta dokumentointia. Useat seurat raportoivat saaneensa tärkeitä asioita kirjattua ylös ja jaettua avoimesti kaikkien saataville, jota pidettiin tärkeänä: *”Olemme koonneet monet säännöt ja toimintaohjeet yhtenäiseksi paketiksi, josta seuralaisen on ne helppo tarkistaa. Tähtiseura-prosessin seurauksena uudistimme myös nettisivut.”* Lisäksi seuroissa oli koettu onnistumisia seuraväen sitouttamisessa kehitysprosessiin ja sen myötä vuorovaikutuksen parantamisessa. Myös urheilutoiminnan kehittymisessä oli onnistuttu. Eräs vastaaja kiteytti onnistumiset seuraavasti: *”Prosessia tehtiin koko seuran valmennuksen ja hallituksen kanssa yhteistyössä. Jokaista asiaa mietittiin ja pohdittiin eri kanteilta. Prosessi tosissaan auttoi seuran kehittämistä. Varasimme aikaa tämän tekemiseen.”*

Kuvio 27. ”Miten hyvin koette onnistuneenne seuranne kehittämisessä Tähtiseura-prosessin aikana” (n=49).

Kysyttäessä, missä asioissa seuroilla jäi parantamisen varaa kehittämisprosessissa, suurin osa vastaajista nosti esille haasteet saada tarpeeksi seuraväkeä osallistumaan ja sitoutumaan kehitysprosessiin: *”Olisi pitänyt jo ennakolta miettiä keinoja saada isompi ryhmä sitoutettua kehittämiseen.”* Lisäksi aikataulutus oli aiheuttanut joillain seuroilla ongelmia. Myös jatkuvuus kehittämisessä nostettiin esille: *”Suunnitelma miten varmistetaan kehitettävien asioiden jatkuvuus myös auditoinnin jälkeen”*. Osa vastaajista oli todennäköisesti ymmärtänyt kysymyksen koskevan Tähtiseura-ohjelmaa yleisesti, ja heidän vastauksissaan ehdotettiin muun muassa selkeämpää kirjautumista verkkopalveluun.

5.8 Ohjelman kehittäminen tulevaisuudessa

Kysymykseen siitä, miten Tähtiseura-ohjelmaa tulisi jatkossa kehittää, seuroilla oli monenlaisia vastauksia. Osa toivoi ohjelmasta hieman kevyempää ja käytännönläheisempää: *”Prosessi on liian teoreettinen. Kysymyksiä on vaikea ymmärtää ja tuntuu, että teoria ja termit ovat tärkeitä, ei itse seuran arki. Pienissä seuroissa prosessi kestää kauan ja voi olla, että ei löydy atk-osaamista. Isoissa seuroissa löytyy työntekijöitä vetämään prosessia.”* Osa vastaajista taas nosti esille tarpeen ottaa paremmin huomioon seurojen ja lajien erilaisuuden erityisesti laatutekijöissä: *”Huomioida paremmin seurojen yksilölliset tarpeet. Esimerkiksi me olemme hyvin pieni seura, joten monet asiat tuntuivat meidän näkökulmastamme turhilta ja liian suuritöisiltä. Enemmän käytännön läheisyyttä. Miettiä vielä tarkemmin mikä oikeasti on oleellista laadukkaan seuratoiminnan kannalta. Ei vaan se mikä ulkokultaisesti antaa laadukkaan vaikutelman.”* Lisäksi auditointitilaisuuteen ehdotettiin parannuksia, muun muassa lisää aikaa keskusteluille ja tarkempaa roolien jakoa tilaisuuteen. Myös nykyiseen muotoon tyytyväisiä vastauksia esiintyi. Huomiointavaa on, että seurojen vastauksista vain kaksi käsitteli sitä, että Tähtiseuroille pitäisi saada lisää etuja.

Seurakehittäjien kyselyssä taas korostui paljon enemmän se, että ohjelman kautta pitäisi saada enemmän etuja seuroille, jotta mukaan saataisiin innostettua lisää seuroja.

Muina huomioina vastaajat nostivat esille uudemman kerran toiveet päällekkäisyyksien poistosta sekä pienempien seurojen huomioimisessa siinä, että prosessi ei olisi niille liian raskas. Toisaalta mainittiin myös, että vaatimustasoja voitaisiin nostaa. Useampi vastaaja nosti esille kuitenkin myös kiitollisuuden seurojen laatutyöhön panostamisesta: *”KIITOS! Prosessiin lähteminen tuntuu raskaalta, isolta prosessilta, mutta ajan myötä prosessin edetessä huomaakin, että tämähän on hyödyllistä, kuinka emme ole aikaisemmin tuotakaan huomanneet tehdä. Innostus seuran kehittämiseen löytyi ainakin meillä ja se antaa siivet myös jatkoon, ilman pakkoa.”*

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä arvioinnissa käsiteltiin Tähtiseura-ohjelman starttivaihetta. Ohjelman suunnittelu aloitettiin vuonna 2017 ja sen on ollut käytössä vuoden 2018 alusta. Arviointiaineisto on kerätty vuoden 2019 lopussa, joten ohjelma on ollut varsinaisesti käytössä kaksi vuotta tämän arvioinnin aikaan. Arvioinnin aineistona käytettiin ohjelman dokumentteja, järjestöjen tietoja ohjelman tilanteesta ja jäsenseuroistaan, kyselyä seurakehittäjien ja ohjelmassa mukana olevien seurojen näkemyksistä, sekä ohjelmaa kehittävän Olympiakomitean seuratiimin haastatteluja ja itsearvioita. Lisäksi peilattiin ohjelman kokonaisuutta Olympiakomitean keväällä 2019 tekemän strategiaprosessin sidosryhmäkyselyyn.²⁹

6.1 Huomiot ohjelman toimenpiteistä ja saavutetuista kehitysvaiheista

6.1.1 Ohjelman uudistaminen ja periaatteet

Liikunnan ja urheilun järjestömuutoksen yhteydessä vuonna 2013 lajiliitot toivoivat jatkoa valtakunnalliselle seurojen laatuohjelmalle, joka siihen asti oli toiminut Sinettiseura-ohjelman nimellä. Sinettiseura-ohjelma jatkuikin vielä Valo ry:n toimintana, mutta Valon ja Olympiakomitean yhdistyttyä vuoden 2017 alusta laatuohjelmaa päätettiin uudistaa.

Alussa tehtiin kaksi tärkeää *uudistuksen suuntaa ohjaavaa valintaa*. Ensinnä haluttiin uudistaa ohjelman laatukäsitys. Laatukäsityksessä nojattiin excellence-ajatteluun sekä jatkuvan kehittämisen ideaan. Samalla haluttiin, ettei ohjelma painottuisi niin voimakkaasti auditointiin, vaan seurat voisivat ohjelman avulla kehittää laatuaan monella eri tasolla. Näin syntyi ajatus seuran kehityspolusta, jossa laatumerkin – Tähtimerkin – saavuttaminen on keskimäinen vaihe. Toinen uudistusta ohjaava valinta oli laatuohjelman laajentaminen kattamaan muutakin toimintaa kuin lasten ja nuorten urheilu. Ohjelmassa on nyt mahdollista kehittää lasten ja nuorten urheilua, aikuisliikuntaa ja huippu-urheilua. Kaikille näille on omat Tähtimerkinsä ja seura voi hankkia kaikki kolme merkkiä.

Ohjelman kehittämisen periaatteiksi valtakunnallisella tasolla muotoutuivat 1) tietoperustainen kehittäminen, eli kehittämistyön pohjaaminen erilaisiin tietokokonaisuuksiin kuten tutkimustietoon ja kokemustietoon, 2) yhteiskehittäminen, eli seurakehittäjien vahva osallistaminen ohjelman kehitystyöhön, sekä 3) kokeilemalla kehittäminen, eli sisältöjen kokeileminen seuroissa ja seurakehittäjien työssä. Näitä valintoja pidettiin seuratiimissä ohjelman tähänastisen onnistumisen kulmakivinä, mikä näkyy osaltaan myös siinä, että ohjelmassa kehitettyjä sisältöjä on pidetty eri sidosryhmissä onnistuneina.

Tähtiseurojen tärkeiksi tavoitteiksi määritettiin seuraavat: utelias ja kehittämishaluinen, inhimillinen ja jäsenlähtöinen, ketterä, inspiroiva edelläkävijä, osaava sekä yhdessä tekeminen. Nämä kuvattiin tähden sakarina. Tämän viestin edistäminen on kuitenkin jäänyt ohjelman varsinaisten sisältöjen kehittämisen jalkoihin, ja nämä Tähtiseuran ”tunnusmerkit” eivät ole juuri välittyneet ohjelman toteuttamisessa.

6.1.2 Tähtiseuraohjelman sisällöt

Tähtiseura-ohjelman tärkeitä seuratasolla näkyviä sisältöjä ovat

1. Seuratoiminnan malli, joka kuvaa erityisesti seuran toiminnan kokonaisuutta, arvontuottoa jäsenille ja muille osallisille sekä toiminnan vaikuttavuutta.
2. Tähtiseuran kehityspolku, jossa seuran kehittäminen on jaettu kolmeen vaiheeseen. Seura voi ilmoittautua kehityspolulle (vaihe 1) ja jatkaa siitä kohti Tähtimerkkiä (vaihe 2) tai myöhemmin polun kehitteillä olevaa kolmatta vaihetta.

3. Laatutekijät, jotka kuvaavat seuran laadun keskeisiä tekijöitä ja siten seuran onnistumisia tai tarvittavia kehittämiskohteita. Kaikille Tähtimerkeille yhteiset laatutekijät jakautuvat neljään osioon: johtaminen ja hallinto, urheilutoiminta, seuran ihmiset ja aineelliset resurssit. Kukin osio sisältää 1–3 teemaa, joiden alle varsinaiset laatutekijät sijoittuvat.
4. Työkalut kehittämistyöhön, eli erilaiset pohjat ja mallit laatutekijöiden kehittämiseksi.
5. Verkkopalvelu, jossa seura voi tehdä kehittämistyötä sähköisen alustan avulla ja käydä vuoropuhelua seurakehittäjän kanssa.
6. Mahdollisuus auditointiin ja Tähtimerkkiin, joka on tunnus laadukkaasta seuratoiminnasta.

Arvioinnissa piirtyvä kuva ohjelman sisällöistä on valtaosalta myönteinen. Yksikään edellä mainituista sisältöalueista ei saanut merkittävää kritiikkiä, vaan palaute oli enemmän sisältöjen edelleen kehittämiseen liittyvää. Ohjelman sisällöllisiä ratkaisuja voi siis pitää onnistuneina. Kyselyyn vastanneista seuroista peräti 94 prosenttia piti Tähtiseura-prosessia hyödyllisenä seuralle. Ohjelmaa pidettiin onnistuneena myös Olympiakomitean strategiatyötään varten toteuttamassa sidosryhmäkyselyssä keväällä 2019: vastaajista 44 prosenttia oli täysin samaa mieltä ja 33 prosenttia vastaajista jokseenkin samaa mieltä väitteestä ”Tähtiseura-ohjelma (seuratoiminnan laatuohjelma) edistää seuratoimintaa ja lajien seuratoiminnan kehittämistä”.

6.1.3 Ohjelman kattavuus

Vuoden 2020 alussa ohjelmassa mukana olevien Tähtiseurojen määrä oli 525 seuraa 42 eri lajissa. Jos arviona potentiaalisista Tähtiseuroista jäsenmäärien perusteella pidetään 2300 seuraa, olisi ohjelman kattavuus tällä hetkellä noin 23 prosenttia. Ohjelmassa ovat mukana kaikki suurimmat lajiliitot. Myös niissä lajeissa, joissa liitoilla on edelleen omat seurojen laatuohjelmansa, Tähtiseura-ohjelma on kuitenkin otettu huomioon ja osittain integroitu lajin omaan ohjelmaan.

Ohjelman laatutunnuksista on ylivoimaisesti yleisin edelleen lasten ja nuorten toiminnan Tähtimerkki. Näitä on yhteensä 510 kappaletta. Aikuisten Tähtimerkin tavoittelu on lähtenyt hyvin käyntiin ja vuoden 2020 alussa 74 seuralla oli aikuisten Tähtimerkki. Monet sellaiset seurukset, joilla on jo lasten ja nuorten Tähtimerkki, voivat hyvinkin tulevaisuudessa tavoitella myös aikuisten Tähtimerkkiä. Näillä merkeillä suuri osa laatutekijöistä on yhteisiä. Huippu-urheilun osa-alueita on rakennettu muutamien pilottilajien kanssa, ja vuoden 2020 alussa näitä Tähtimerkkejä oli 18. Vuoden 2020 aikana huippu-urheilun osa-alueita työstetään useassa lajissa eteenpäin, ja se tuodaan myös osaksi Tähtiseura-verkkopalvelua.

6.2 Huomiot ohjelman haasteista ja kehitystarpeista

Vahvasta alusta huolimatta ohjelmassa on paljon arvioinnissa esiin tulleita seikkoja, joiden kehittämiseen on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomioita. Osa näistä asioista on sellaisia, jotka on tietoisesti siirretty käsiteltäväksi vasta ohjelman käynnistysvaiheen jälkeen, osa taas vaatii mahdollista ohjelman uudelleenpohdintaa.

6.2.1 Ohjelman laajentumisen ja vaatimustason nousun haasteet

Verrattuna aiempaan Sinettiseura-ohjelmaan Tähtiseuraohjelma on tehtyjen valintojen mukaan laatuohjelmalla laajempi ja vaativampi. Ohjelman laajat sisällöt ovat edellyttäneet paljon uutta asiaa ja käsitteitä omaksuttavaksi. Arvioinnin yhteydessä havaittiin, ettei kaikkien sisältöjen hahmottaminen ole aivan yksinkertaista edes ohjelmassa tiiviisti mukana oleville. Vaikka sisällöt ovat sinänsä hyviä, vaikuttavat ne paikoin vielä liian teoreettisilta tai monimutkaisilta, eivätkä kaikilta osin vastaa seurojen arkitodellisuutta. Ohjelman keskeinen työ seuraavassa vaiheessa on siis sisältöjen edelleen kehittäminen ja vakiinnuttaminen.

Lajiliittojen tasolla ohjelma on yhtäältä innostava, koska liitot ovat saaneet osallistua yhteiskehittämiin, toisaalta työläs, koska käynnissä on ollut koko ohjelman rakentaminen. Kun samaan aikaan voidaan todeta, että kaikissa liitoissa ei ole henkilöä, jotka kokoaikaisesti toimisivat seurakehittäjinä, on jatkosakin tasapainoiltava ohjelman yhteisen tekemisen määrän ja toisaalta liittojen oman työn tukemisen välillä. Tässä suhteessa lajiliittojen seurakehittäjien vastaukset hajaantuivatkin molempiin suuntiin: osa toivoi enemmän tukea työhönsä seurakehittäjänä, ja osan mielestä tuki oli ollut aivan riittävää. Ohjelman jatkon kannalta onkin olennaista tunnistaa lajiliittojen resurssit ohjelman toteuttamisessa, koska Olympiakomitean strategiaan on kirjattu tavoite 800 uudesta Tähtiseurasta vuoteen 2024 mennessä.²⁷ Käytännössä tämä tarkoittaisi siis noin 200 uutta vuosittaista seuran kehitysprosessia. Tavoitteen onnistuminen edellyttäne ohjelman lisäresursointia myös lajiliittotasolla, koska kehittämistyössä tarvitaan myös asiantuntijatukea.²⁸ Arvioinnissa 41 prosenttia seurakehittäjistä oli sitä mieltä, että seuran Tähtiseura-prosessi on työmäärältään liian raskas seurakehittäjille ja pienempi osuus, 29 prosenttia, oli tästä eri mieltä eli piti prosessia sopivana tai kevyenä. Arvioinnissa esitettiin myös huolta ohjelman erilaisesta toteuttamisesta eri lajiliitoissa ja siitä, pystytäänkö auditointeja toteuttamaan tasalaatuisesti eri lajiin seuroissa.

Seuroille Tähtiseura-ohjelman laatuvaatimukset ovat näyttäneet siten, että itse urheilutoiminnan lisäksi seurojen laatutekijöihin ovat nousseet erityisesti johtamiseen ja hallintoon sekä resursseihin liittyvät tekijät. Sinänsä nämä sisällöt ja vaatimustaso koettiin pääpiirteissään sopivana. Merkittävin käytännön kehitystyöhön liittyvä huomio seuroilta oli haaste organisoida ja löytää aikaa kehitystyöhön seuran sisällä. Kehitysprosessi kesti keskimäärin yhdeksän kuukautta, ja kaksi kolmesta seurasta oli luonut tiimin prosessia varten. Suurin osa koki saaneensa tarvittavaa apua. 29 prosenttia seurakyselyyn vastanneista koki Tähtiseura-prosessin olevan liian raskas seuroille, seurakehittäjistä näin ajatteli peräti puolet. Voidaan tulkita, että jos laatuvaatimuksista halutaan pitää kiinni, on itse kehittämistyötä ja sen tekemistä sujuvoitettava seurojen kokemuksen parantamiseksi.

Tähtiseura-ohjelman laatuvaatimukset herättivät huolta pienten, täysin vapaaehtois pohjalta toimivien seurojen mahdollisuudesta osallistua ohjelmaan. Tähän liittyviä kommentteja tuli sekä seurakyselyssä, seurakehittäjäkyselyssä että Olympiakomitean strategiaproessin sidosryhmäkyselyssä. Tämä huoli ja toisaalta arvioinnissa esiin tulleet kommentit osoittavat, että nykyistäkin laatuohjelmaa ajatellaan edelleen paljon auditoinnin ja laatumerkin, eli Tähtimerkin, kautta. Toisin sanoen ajatus seuran kehityspolusta ja mahdollisuudesta kehittämistyöhön ilman Tähtimerkin tavoitteluakin ei ole sellaisenaan läpäissyt koko kenttää. Toisaalta huoli nostaa esiin tärkeän kysymyksen siitä, olisiko tarpeen hahmottaa nykyistä paremmin sitä, mikä on ”riittävä laatutaso” erikokoisille seuroille. Tällöin pienetkin seurukset voisivat tunnistaa oman työnsä laadun, vaikka eivät olisikaan innostuneita kasvamaan tai kehittämään toimintaansa.

6.2.2 Ohjelman arvon edistäminen

Olympiakomitean seuratiimi on käynnistysvaiheessa keskittynyt lähinnä ohjelman sisältöjen valmiiksi saamiseen ja uuden ohjelman jalkauttamiseen niiden lajiin ja seurojen keskuudessa, jotka ovat jo ohjelmassa mukana. Tämä on ollut tietoinen valinta, joka on kuitenkin näkynyt ulospäin ajoittain ohjelman markkinoinnin puutteena. Erityisesti seurakehittäjät ilmaisivat tarpeen vahvemmalle ulkoiselle viestinnälle ohjelmasta ja brändin kehittämiseksi. Tämä tarve nostettiin esille myös Olympiakomitean strategiaproessin sidosryhmäkyselyssä.²⁹

Tähtiseura-brändin kehittämisessä tärkeät kohderyhmät ovat urheilujärjestöt, seurukset ja seurojen paikalliset sidosryhmät. Ohjelman eteneminen ylipäätään vaatii järjestöjen sitoutumista ohjelmatyöhön. Ohjelmaa on markkinoitava niille ja niiden avulla. Ohjelman houkuttelevuus seuratasolla taas on olennaista ohjelman strategisen tavoitteen, 800 uuden Tähtiseuran, saavuttamiseksi. Jos seurukset innostuvat itsenäi-

sesti kehittämistyöstä, helpottaa se myös lajiliittojen työtä ohjelman toteuttamisessa omassa lajissaan. Ohjelman houkuttelevuuteen kannattaa siis panostaa, ja tämän kehittäminen vaatisi myös asian selvittämistä seurojen parista. Tähtiseura-ohjelman markkinoiminen seurojen sidosryhmille voisi vauhdittaa ohjelman edistämistä myös esimerkiksi avustuskäytäntöjen kautta. Ensimmäisiä keskusteluja onkin jo avattu siihen suuntaan, että kunnat voisivat ottaa Tähtimerkin yhdeksi kriteeriksi seura-avustustensa ja-ossa. Tällainen kehitys asettaa korkeat laatuvaatimukset myös itse ohjelmalle.

Ohjelman arvon edistämisessä lopulta tärkeä tekijä on ohjelman sopivuus siihen laatuvaatimukseen, jonka seurojen toimintaympäristö ja erilaiset sidosryhmät ohjelmalle ja seurojen työlle asettavat. Tämän vuoksi on tärkeää, että Tähtiseura-ohjelma itse toimii jatkuvan kehittämisen periaatteella ja huolehtii ohjelman ajanmukaisuudesta.

LÄHTEET

- ¹ Suomen Olympiakomitea. 2020. Tähtiseura-ohjelman nettisivut. <https://www.olympiakomitea.fi/seuratoiminta/tahtiseurat-seurojen-laatuohjelma/>.
- ² Lehtonen, K. 2005. Sinettiseuratoiminnan arviointi. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 175. Jyväskylä: LIKES-tutkimuskeskus. <https://www.likes.fi/filebank/618-linet175lehtonen.pdf>.
- ³ Haastattelu. Eija Alaja, Suomen Olympiakomitean seuratiimi. 7.1.2020.
- ⁴ Suomen Olympiakomitea. 2019. Tähtiseura-ohjelma: Huippu-urheilun osa-alue. Power point -esitys. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/08/66118fcd-huippu-urheiluseurat-ja-laatury-9.8.2019.pdf>.
- ⁵ Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. 2019. Korkeakoulujen auditointikäsikirja 2019—2024. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisut 19:2019. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.
- ⁶ Aalto-Kallio, M., Saikkonen, P. & Koskinen-Ollonqvist, P. 2009. Arvioinnin kartalla: Matka teoriasta käytäntöön. Terveiden edistämisen keskuksen julkaisuja 7/2009. Helsinki: Terveiden edistämisen keskus.
- ⁷ Suomen Olympiakomitea. 2017. Suomalaisen liikunnan ja urheilun menestyssuunnitelma. <https://storage.googleapis.com/valo-production/2017/01/menestyssuunnitelma.pdf>.
- ⁸ Haastattelu. Suomen Olympiakomitean seuratiimi. 7.1.2020
- ⁹ Haastattelu. Suomen Olympiakomitean seuratiimi. 4.2.2020
- ¹⁰ Suomen Olympiakomitean seuratiimin tiedoksiannot maaliskuu 2020.
- ¹¹ Briner, R., Denyer D., Rousseau D. 2009. Evidence- Based Management: Concept Cleanup Time? *Academy of Management Perspectives* 2009 23:4, 19-32.
- ¹² Wright, A.L, Zammuto, R.F., Liesch, P.W., Middleton, S., Hibbert, P., Burke, J., Brazil, V., 2016. Evidence-based Management in Practice: Opening up the Decision Process, Decision-maker and Context. *British Journal of Management*, Vol. 27, 161–178.
- ¹³ Suomen Olympiakomitea. 2019. Tähtiseura-ohjelman auditointikäsikirja.
- ¹⁴ Suomen Olympiakomitea. 2020. Seuratoiminnan malli – esittelyteksti. https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/03/eca40189-seuratoiminnan-mallin_esittely_pitka-versio.pdf.
- ¹⁵ Finni, J., Aarresola, O., Jaakkola, T., Kalaja, S., Konttinen, N., Kokko, S. & Sipari, T. 2012. Asiantuntijatyö urheilijan polun lapsuusvaiheen määrittelemiseksi tutkimustiedon pohjalta. Kihun julkaisusarja 45. Jyväskylä: Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus. https://kihuenergia.kihu.fi/urapolku/media/ITF%20Taekwondo_923_Lapsuusvaihe.pdf
- ¹⁶ Kauravaara, K. 2018. Liikunta ja urheilu aikuisen hyvinvoinnin tukena. Asiantuntijatyö liikkujan polun aikuisuusvaiheesta. Suomen Olympiakomitean julkaisuja. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/09/ok-liikunta-ja-urheilu-aikuisen-hyvinvoinnin-tukena-2018-08-28.pdf>.

- ¹⁷ Sports Club for Health. 2020. Sports Club for Health -ohjelman nettisivut. <https://www.scforh.info/>.
- ¹⁸ Suomen Olympiakomitea. 2018. Seurakehittäjien tilaisuus 6.2.2018. Power point -esitys. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/02/180206-seurakehittajien-tilaisuus.pdf>.
- ¹⁹ Beckford, J.1998. Quality, A critical introduction, Lontoo: Routledge.
- ²⁰ Suomen Olympiakomitea. 2017. Urheiluseuroille uusi laatuohjelma. <https://www.olympiakomitea.fi/2017/04/21/seurojen-laaturajestelma/>.
- ²¹ Suomen Olympiakomitea. 2018. Olympiakomitean vuosikertomus 2017. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/07/ptk-liite-2-hyvaksytty-19.6.2018-olympiakomitean-vuosikertomus-2017.pdf>.
- ²² Suomen Olympiakomitea. 2018. Tähtiseurat rakentavat yhdessä laadukasta seuratoimintaa. <https://www.olympiakomitea.fi/2018/10/06/tahtiseurat-rakentavat-yhdessa-laadukasta-seuratoimintaa/>. Viitattu 21.2.2020.
- ²³ Suomen Olympiakomitea. 2019. Olympiakomitean vuosikertomus 2018. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/04/fb86989e-liite-1-suomen-olympiakomitean-vuosikertomus-2018.pdf>.
- ²⁴ Suomen Olympiakomitea. 2020. Tiedoksianto Tähtiseurojen määristä verkkopalvelusta.
- ²⁵ Haastattelu. Anna Kirjavainen, Suomen Olympiakomitean seuratiimi. 10.2.2020.
- ²⁶ Suomen Suunnistusliitto. 2020. Tähtiseura-ohjelman huippu-urheilun nettisivut. <https://www.suunnistusliitto.fi/seurat/tahtiseura-ohjelma/huippu-urheilu/>.
- ²⁷ Suomen Olympiakomitea. 2019. Strategia 2024. https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/11/80983ca3-olympiakomitea-strategia-2024_hyvaksytty-vuosikokouksessa-23.11.2019.pdf.
- ²⁸ Brightpurpose Ltd. 2017. Evaluation of Club Matters phase 2. Final Report for Sport England. <https://sportengland-production-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/club-matters-phase-2-final-report.pdf>
- ²⁹ Suomen Olympiakomitea. 2019. Aineistoluovutus strategiaproessin sidosryhmäkyselystä.

LIITE 1. KYSELY LAJILIITTOJEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN TILANTEESTA TÄHTISEURA-OHJELMAN SUHTEEN

Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevien järjestöjen tietojen raportointi

Tähän kyselyyn yksi vastaus/järjestö. Kyselyn tulokset raportoidaan Tähtiseura-ohjelman arviointijulkaisussa.

Sivun lopussa on "Tallenna & jatka myöhemmin" -painike. Muistathan käyttää painiketta, jos et vastaa kaikkiin kysymyksiin yhdellä kertaa. Toimintoa käytettäessä ohjelma luo uuden linkin, jonka voit myös lähettää sähköpostiisi. Jatka vastaamista uuden linkin kautta, jotta vastauksesi pysyvät tallessa. Vastauksiin ei pääse palaamaan mistään muualta, kuin linkin kautta.

1. Järjestönne nimi

2. Mikä järjestönne tilanne on Tähtiseura-ohjelman suhteen?

- Emme ole ohjelmassa vielä mitenkään mukana
- Olemme järjestönä mukana ohjelmassa, mutta yhtään jäsenseuraamme ei ole vielä mukana ohjelmassa
- Jäsenseurojamme on kehityspolulla, mutta auditointeja ei ole vielä tehty
- Olemme auditoinneet seuroja Tähtiseuroiksi
- Jokin muu, mikä?

3. Minkä alueen Tähtimerkkejä järjestönne seuroissa on kehityspolulla tai jo auditoitu?

- Lapset ja nuoret
- Aikuiset
- Huippu-urheilu

4. Miten Tähtiseura-ohjelmaan liittyvä työ on organisoitu järjestössänne?

5. Onko Tähtiseura-ohjelma huomioitu järjestönne toiminnan suunnittelussa? Voi valita useita vaihtoehtoja.

- Kyllä, strategiassamme
- Kyllä, toimintasuunnitelmassamme
- Kyllä, työntekijöiden työsuunnitelmissa
- Kyllä muilla tavoin, miten?
- Ei ole

6. Mitkä ovat järjestönne tavoitteet Tähtiseura-ohjelman suhteen?

7. Onko järjestöllänne käytössä jonkinlainen oma seurojen laatuohjelma?

- Kyllä, meillä on oma auditointiin perustuva laatuohjelma
- Kyllä, meillä tehdään muutakin laatutyötä, mutta auditointi perustuu Tähtiseura-ohjelmaan
- Ei, seurojen kanssa tehtävä laatutyömme perustuu vain Tähtiseura-ohjelmaan
- Jokin muu, mikä?

LIITE 2. KYSELY SEURAKEHITTÄJIEN NÄKEMYKSISTÄ TÄHTISEURA-OHJELMASTA

Seurakehittäjien näkemykset Tähtiseura-ohjelmasta

Tähän kyselyyn toivomme vastauksia kaikilta Tähtiseura-ohjelman kanssa työskenteleviltä seurakehittäjiltä lajiliitoista ja liikunnan aluejärjestöistä.

Vastauksesi käsitellään ja raportoidaan anonyymisti. Huomioithan vastatessasi kuitenkin, että avovastaukset toimitetaan kysymykohtaisesti sellaisenaan Olympiakomitean seuratiimin kehitystyön käyttöön.

Vapaa sana -kysymyksiin toivomme Sinun kertovan näkemyksiäsi, kehitysideoitasi ja hyviä käytäntöjä jaettavaksi myös muille.

Jokaisen sivun lopussa on "Tallenna & jatka myöhemmin" -painike. Muistathan käyttää painiketta, jos et vastaa

kaikkiin kysymyksiin yhdellä kertaa. Toimintoa käytettäessä ohjelma luo uuden linkin, jonka voit myös lähettää sähköpostiisi. Jatka vastaamista uuden linkin kautta, jotta vastauksesi pysyvät tallussa. Vastauksiin ei pääse palaamaan mistään muualta, kuin linkin kautta.

TAUSTATIEDOT

1. Missä organisaatiossa olet töissä?

- Lajiliitto
 Liikunnan aluejärjestö
 Muu

2. Kuinka monta seuraa olet auditoinut uudella Tähtiseura-mallilla?

TÄHTISEURA-OHJELMAN SISÄLLÖT

Seuratoiminnan malli

Linkki: Seuratoiminnan mallin kuvaan ja Seuratoiminnan mallin esittelyvideoon

3. Tunnetko Tähtiseura-ohjelman seuratoiminnan mallin?

- Kyllä
 En

4. Oletko hyödyntänyt seuratoiminnan mallia työssäsi (esim. seurojen kanssa keskustellessasi)?

- Kyllä
 En

5. Arvioi seuratoiminnan mallia

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Seuratoiminnan malli kuvaa hyvin suomalaista seuratoimintaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seuratoiminnan malli soveltuu hyvin lajimme/alueemme seurojen toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seuratoiminnan malli on helposti ymmärrettävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seuratoiminnan malli on hyödyllinen apuväline seurojen kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Vapaa sana seuratoiminnan mallista (Puuttuuko jotain, miten kehittäisit, miten voitaisiin hyödyntää paremmin?)

Tähtiseuran kolmivaiheinen kehityspolku

Linkki: Tähtiseuran kehityspolku kuvattuna (dia 10) sekä auki kirjoitettuna Olympiakomitean sivulla.

7. Tunnetko Tähtiseuran kehityspolkumallin?

7. Tunnetko Tähtiseuran kehityspolkumallin?

- Kyllä
 En

8. Arvioi Tähtiseuran kehityspolkumallia

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Malli kuvaa hyvin seuran kehittymisen vaiheita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mallin vaiheet ovat selkeät	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Malli on hyödyllinen järjestömmen seurojen kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Oletko ollut yhteydessä jäsenseuroihinne ja kannustanut seuroja Tähtiseuran kehityspolulle?

- Kyllä, olen ollut henkilökohtaisesti yhteydessä seuroihin asiaan liittyen
 Kyllä, olen tiedottanut yleisesti seuroja Tähtiseura-ohjelmasta
 En ole vielä aktivoitunut asian suhteen

10. Vapaa sana Tähtiseuran kehityspolusta

Tähtiseuran laatutekijät

Linkki: Tähtiseura-ohjelman laatutekijät esiteltynä

11. Tunnetko Tähtiseura-ohjelman kaikille Tähtimerkeille yhteiset laatutekijät? (ks. Tähtiseura-ohjelman laatutekijät)

- Kyllä
 En

12. Arvioi laatutekijöitä kokonaisuudessaan

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Laatutekijät ovat tarpeeksi kattavat kuvaamaan seuratoiminnan tärkeitä osa-alueita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöitä on tällä hetkellä liikaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijät ovat tarpeeksi käytännönläheiset	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijät ottavat huomioon seurojen erilaisuuden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijät ottavat huomioon lajien erilaisuuden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöiden avulla on hyvä kehittää seuroja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöiden vaatavuustaso on sopiva Tähtimerkkiä ajatellen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöiden arviointiasteikko on toimiva	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Arvioi seuraavaksi laatutekijöiden osioita yksi kerrallaan oman kokemuksesi mukaan

13. Johtaminen ja hallinto

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seuroilla on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seuroissa on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Urheilutoiminta

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seuroilla on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seuroissa on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Seuran ihmiset

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seuroilla on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seuroissa on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Aineelliset resurssit

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seuroilla on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seuroissa on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Vapaa sana laatutekijöistä

Seuran kehittämisen työkalut

Linkki: Työkalut esiteltynä Olympiakomitean sivuilla

18. Oletko suositellut seuroille Tähtiseura-verkkopalvelusta löytyviä seuran kehittämisen työkaluja?

- Kyllä, mitä erityisesti:
- En

19. Vapaa sana seuran kehittämisen työkaluista

Tähtiseura-ohjelman verkkopalvelu

20. Arvioi Tähtiseura-verkkopalvelun käyttöä OMAN TYÖSI näkökulmasta

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Verkkopalvelu on hyödyllinen väline seuran kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopalvelu on helppokäyttöinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopalvelusta löytyy kaikki Tähtiseura-prosessissa tarvittava sisältö	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopalvelu on tarjonnut järjestöllemme olennaista lisätietoa seuroistamme	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. Vapaa sana Tähtiseura-verkkopalvelusta

Tähtiseura-prosessi

22. Arvioi seuran kehityspolkua Tähtiseura-ohjelmassa alkaen siitä, kun seura lähtee mukaan ohjelmaan siihen saakka, kun seura saa Tähtimerkin

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tähtiseura-prosessi on hyvä tapa kehittää laatua seurassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessi on hyvä työväline seuratoiminnan laadun tunnistamiseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-ohjelma sopii hyvin myös sellaisten seurojen kehittämiseen, jotka eivät tähtää auditointiin ja Tähtimerkkiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessi on työmäärältään liian raskas seurakehittäjille	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessi on työmäärältään liian raskas seuroille	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessi on kokonaisuudessaan sujuva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on tarpeellinen osa Tähtiseura-prosessia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on tarkoituksenmukainen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kanssakäyminen seurojen kanssa Tähtiseura-prosessin aikana on toimivaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö toisten seuran Tähtiseura-prosessiin osallistuvien seurakehittäjien kanssa on toimivaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Vapaa sana seuran Tähtiseura-prosessista

OLYMPIAKOMITEAN TÄHTISEURA-TOIMINTA YLEISESTI

Olympiakomitean tuki Tähtiseura-ohjelmaan liittyen

24. Arvioi Olympiakomitealta saamaasi tukea/apua Tähtiseura-ohjelmaan liittyen

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tuki on vastannut tarpeitani	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tuki on ollut riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö Olympiakomitean seuratiimin kanssa sujuu hyvin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toivoisin enemmän tukea työhöni seurakehittäjänä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olen itse ollut aktiivinen tuen saamiseksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25. Mitä tukimuotoja olet käyttänyt? Voit valita useita.

- Henkilökohtainen tuki/neuvonta
 Ohjemateriaalit
 Koulutukset
 Verkostotoiminta
 Muu, mitä?

26. Minkälaista muuta mahdollista tukea kaipaisit Tähtiseura-ohjelmaan liittyen?

Tähtiseura-ohjelman viestintä ja markkinointi

27. Arvioi Tähtiseura-ohjelman viestintää ja markkinointia

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa/en tunne asiaa
Tähtiseura-ohjelmasta viestitään ulospäin tarkoituksenmukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-ohjelmasta viestitään ulospäin riittävästi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-ohjelmaa ja Tähtiseura-brändiä markkinoidaan tarkoituksenmukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-ohjelmaa ja Tähtiseura-brändiä markkinoidaan riittävästi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-brändi on hyvin tunnettu urheilun parissa Suomessa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-brändistä on hyötyä seuroille	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. Vapaa sana Tähtiseura-ohjelman viestinnästä ja markkinoinnista

Tähtiseura-ohjelman tulevaisuus

29. Miten Tähtiseura-ohjelmassa mukana olevien seurojen määrää voitaisiin mielestäsi lisätä?

30. Miten muuten Tähtiseura-ohjelmaa tulisi mielestäsi kehittää?

LIITE 3. KYSELY SEUROJEN KOKEMUKSISTA TÄHTISEURA-OHJELMASTA

Kysely Tähtiseuroille

Hyvä Tähtiseurane edustaja,

kutsomme seuranne vastaamaan Tähtiseura-ohjelmaa koskevaan kyselyyn. Kysely on osa Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU:n ja Olympiakomitean tekemää arviointia Tähtiseura-ohjelmasta. Arviointi valmistuu kevään 2020 aikana. Tähtiseuroissa toimivien ihmisten näkemykset ja kokemukset ovat erittäin tärkeä osa ohjelman kokonaisarviointia.

Tämä kysely on lähetetty kaikille uuden Tähtiseura-ohjelman mukaisen kehityspolun ja auditoinnin läpi käyneille seuroille. **Mikäli seurallanne on useita Tähtimerkkejä, tai eri jaostoilla omia Tähtimerkkejään, voi samasta seurasta vastata tarvittaessa useampi henkilö kyselyyn. Pyydämme siis, että välitätte tämän kyselyn seuranne sisällä tarvittaessa muille Tähtimerkeistä vastuussa oleville henkilöille.**

Kysely on auki 15.1.2020 asti. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10-20 minuuttia. Kyselyssä on 26 kysymystä. Kyselyyn vastataan anonyymisti ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyssä on sekä monivalintakysymyksiä että monia teemakohtaisia avokysymyksiä, joten vastaaja voi valita itse, millä laajuudella haluaa kyselyyn vastata. Huomioithan vastatessasi kuitenkin, että avovastaukset toimitetaan kysymyskohtaisesti sellaisenaan Olympiakomitean seuratiimin kehitystyön käyttöön. Tuloksia ei raportoida seura- tai lajiittokohtaisesti.

Kyselyyn vastaamisen voi jättää kesken ja jatkaa myöhemmin. Kyselyssä jokaisen sivun lopussa on "Tallenna ja jatka myöhemmin" -painike. Toimintoa käytettäessä ohjelma luo uuden linkin, joka kannattaa lähettää omaan sähköpostiisi. Jatka vastaamista uuden linkin kautta, jotta vastauksesi pysyvät tallessa. Vastauksiin ei pääse palaamaan mistään muualta kuin ko. linkin kautta.

Kysymyksiä Tähtiseuraohjelman arvioinnista ja kyselyistä voi osoittaa projektitutkija Sanna Pusalle (yhteystiedot alla) tai erikoistutkija Outi Aarresolalle (outi.aarresola@kihu.fi, 0405097078).

Kiitos paljon jo etukäteen avustanne!

Ystävällisin terveisin,

Sanna Pusa
Projektitutkija, LitM
Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU
Rautpohjankatu 6
40700 Jyväskylä
p. 041 730 1450
sanna.pusa@kihu.fi

TAUSTATIEDOT

Tähdellä * merkatut kysymykset ovat pakollisia

1. Vastaaajan rooli seurassa *

- Työntekijä
- Luottamushenkilö
- Muu toimihenkilö

2. Lajiliitto, johon seuranne kuuluu *

- AKK-Motorsport /AKK-Motorsport
- Sukeltajaliitto /Finnish Divers' Federation
- Suomen Agilityliitto
- Suomen Aikidoliitto /Finland Aikikai
- Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto /American Football Association of Finland
- Suomen Ampumahiihtoliitto /Finnish Biathlon Association
- Suomen Ampumaurheiluliitto /Finnish Shooting Sport Association
- Suomen Cheerleadingliitto /Finnish Cheerleading Federation
- Suomen Frisbeegolfliitto /Finnish Disc Golf Association
- Suomen Golfliitto /Finnish Golf Union
- Suomen Hiihtoliitto /Finnish Ski Association
- Suomen ITF Taekwon-Do
- Suomen Judoliitto /Finnish Judo Association
- Suomen Jääkiekkoliitto /Finnish Ice Hockey Association

- Suomen Karateliitto /Finnish Karate Federation
- Suomen Kaukalopallo- ja Ringeteliitto /Rinkball and Ringette Finland
- Suomen Keilailuliitto /Finnish Bowling Federation
- Suomen Koripalloliitto /Finnish Basketball Association
- Suomen Krikettiliitto /Finnish Cricket Association
- Suomen Käsipalloliitto /Finnish Handball Association
- Suomen Lentopalloliitto /Finnish Volleyball Association
- Suomen Liitokiekkoliitto /Finnish Flying Disc Association
- Suomen Luisteluliitto /Finnish Speed Skating Association
- Suomen Melonta- ja Soutuliitto /Finnish Canoeing and Rowing Federation
- Suomen Miekka- ja 5-otteluliitto /Finnish Fencing and Pentathlon Association
- Suomen Moottoriliitto /Finnish Motorcycling Federation
- Suomen Nyrkkeilyliitto /Finnish Boxing Association
- Suomen Painiliitto /Finnish Wrestling Federation
- Suomen Painonnostoliitto SPNL /Finnish Weightlifting Union
- Suomen Palloliitto /Football Association of Finland
- Suomen Pesäpalloliitto
- Suomen Potkunyrkkeilyliitto /Finnish Kickboxing Federation
- Suomen Purjehdus ja Veneily /Finnish Boating and Sailing Federation
- Suomen Pöytätennisiitto /Finnish Table Tennis Association
- Suomen Ratsastajainliitto /Equestrian Federation of Finland
- Suomen Salibandyliitto /Finnish Floorball Federation
- Suomen Squashliitto /Finnish Squash Association
- Suomen Sulkapalloliitto /Finnish Badminton Association
- Suomen Suunnistusliitto /Finnish Orienteering Federation
- Suomen Taekwondoliitto /Finnish Taekwondo Federation
- Suomen Taitoluisteluliitto /Finnish Figure Skating Association
- Suomen Tanssiurheiluliitto /Finnish Dance Sport Association
- Suomen Tennisliitto /Finnish Tennis Association
- Suomen Triathlonliitto /Finnish Triathlon Association
- Suomen Uimaliitto /Finnish Swimming Association
- Suomen Urheiluliitto /Finnish Athletics
- Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU /Finnish Sports Association of Persons with Disabilities (VAU)
- Suomen Voimisteluliitto /Finnish Gymnastics Federation
- Joku muu

3. Seuran virallinen nimi (ei lyhenne). (huom! Tuloksia ei tarkastella tai raportoida seurakohtaisesti vaan tietoa käytetään vain sen laskemiseen, monestako seurasta vastauksia on yhteensä tullut) *

4. Seuran jäsenmäärä (koko seuran) *

Jäsenmäärä
numeroina

5. Mitä Tähtimerkkejä seurallanne on auditoitu/auditointiprosessissa? Voit valita useita vaihtoehtoja. *

- Lapset ja nuoret
- Aikuiset
- Huippu-urheilu

6. Kuinka kauan seuranne Tähtiseura-prosessi on kestänyt kokonaisuudessaan aloittamisesta Tähtimerkin saamiseen? *

Vastaus kuu-
kausina

TÄHTISEURA-PROSESSIN ALOITTAMINEN

7. Mistä saitte tiedon Tähtiseura-ohjelmasta?

- Aluejärjestöltä
- Lajiliitolta
- Olympiakomitealta
- Toiselta seuralta
- Löysin tiedon itse

Muuta kautta, mistä?

En osaa sanoa

8. Mikä innosti seuranne lähtemään mukaan Tähtiseura-prosessiin?

9. Oletteko luoneet tiimin seuran kehittämistä varten?

Kyllä, montako henkilöä siihen kuuluu?

Emme

10. Millaiseksi koitte Tähtiseura-prosessiin mukaan lähtemisen?

- Erittäin vaikeaksi
- Vaikeaksi
- Ei vaikeaksi eikä helpoksi
- Helpoksi
- Erittäin helpoksi

11. Vapaa sana Tähtiseuraprosessin aloittamisesta (Esim. Miksi aloittaminen oli vaikeaa/helppoa, mitä voitaisiin parantaa, jotta kynnys lähteä Tähtiseuran kehittämispolulle madaltuisi?)

SEURATOIMINNAN LAATUTEKIJÄT

[Linkki: Laatutekijät esiteltynä](#)

12. Arvioi Tähtiseuran laatutekijöitä kokonaisuudessaan

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanoa
Laatutekijät ovat tarpeeksi kattavat kuvaamaan seuratoiminnan tärkeitä osa-alueita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöitä on tällä hetkellä liikaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijät ovat tarpeeksi käytännönläheiset	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijät ottavat huomioon seurojen erilaisuuden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijät ottavat huomioon lajien erilaisuuden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöiden avulla on hyvä kehittää seuraa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöiden vaatavuustaso on sopiva Tähtimerkkiä ajatellen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöiden arviointiasteikko on toimiva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatutekijöissä on huomioitu oman seuramme kannalta oikeat asiat	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Arvioi laatutekijöiden osioita yksi kerrallaan oman seuranne näkökulmasta

13. Johtaminen ja hallinto

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanoa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seurallamme on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seurassamme on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista seuramme toiminnassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Urheilutoiminta

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanoa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seurallamme on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seurassamme on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista seuramme toiminnassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Seuran ihmiset

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanoa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seurallamme on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seurassamme on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista seuramme toiminnassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Aineelliset resurssit

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanoa
Tämän osion laatutekijät ovat toimivia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden osalta seurallamme on kehitettävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osion laatutekijöiden kehittäminen seurassamme on haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tämän osion laatutekijöiden kehittäminen on olennaista seuramme toiminnassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Vapaa sana Tähtiseuran laatutekijöistä

TÄHTISEURA-PROSESSI

18. Arvioi Tähtiseura-prosessia

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanoa
Tähtiseura-verkkopalvelu on hyödyllinen väline seuran kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopalvelun sisäankirjautuminen on selkeä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopalvelu on helppokäyttöinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopalvelusta löytyy kaikki Tähtiseura-prosessissa tarvittava sisältö	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on tarpeellinen osa Tähtiseura-prosessia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on tarkoituksenmukainen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on seuran kannalta sujuva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seuran kehittäminen Tähtiseura-prosessin avulla on ollut raskasta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessi on ollut seurallamme hyödyllinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtimerkin saaminen oli seurallamme tärkeää ja merkittävä saavutus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtimerkin saaminen on edistänyt ylpeyttä seurastamme	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme hyödyntäneet Tähtimerkkiä ja Tähtiseura-brändiä seuramme markkinoinnissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtimerkistä on ollut hyötyä seurallamme	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Nykymuotoinen auditointitilaisuus on tarpeellinen osa Tähtiseura-prosessia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on tarkoituksenmukainen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nykymuotoinen auditointitilaisuus on seuran kannalta sujuva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seuran kehittäminen Tähtiseura-prosessin avulla on ollut raskasta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessi on ollut seurallemme hyödyllinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtimerkin saaminen oli seurallemme tärkeää ja merkittävä saavutus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtimerkin saaminen on edistänyt ylpeyttä seurastamme	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme hyödyntäneet Tähtimerkkiä ja Tähtiseura-brändiä seuramme markkinoinnissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtimerkistä on ollut hyötyä seurallemme	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Jos koette seuranne hyötynneen Tähtiseuraprosessista, mitä hyötyä se on tuonut seuralenne?

20. Arvioi Tähtiseura-prosessiin liittyvää apua

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En tunne asiaa/en osaa sanaa
Olemme hyödyntäneet lajiilton seurakehittäjien apua Tähtiseura-prosessin aikana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme hyödyntäneet aluejärjestön seurakehittäjien apua Tähtiseura-prosessin aikana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus seurakehittäjien kanssa seuran kehittämiseen ja auditointiin liittyen on ollut toimivaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme saaneet seurakehittäjiltä tarpeellista tietoa seuramme kehittämiseksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtiseura-prosessiin saamamme apu on ollut riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toivoisimme enemmän apua Tähtiseura-prosessiin liittyen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seuramme on ollut aktiivinen avun saamiseksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. Oletteko hyödyntäneet Tähtiseura-verkkopalvelusta löytyviä seuran kehittämisen työkaluja?

- Kyllä, mitä erityisesti?
- Emme

22. Miten hyvin koette onnistuneenne seuranne kehittämisessä Tähtiseura-prosessin aikana?

- Erittäin huonosti
- Melko huonosti
- Ei hyvin eikä huonosti
- Melko hyvin
- Erittäin hyvin

23. Missä asioissa onnistuitte kehittämisprosessissa?

24. Missä asioissa jäi parantamisen varaa kehittämisprosessissa? Mitä tekisitte toisin?

VAPAA SANA

25. Miten Tähtiseura-ohjelmaa tulisi jatkossa mielestäsi kehittää?

26. Haluatko sanoa vielä jotain seuratoiminnan laadusta ja sen kehittämisestä? Onko kysymyksissä huomioitu kaikki oleellinen?

LIITE 4. TÄHTISEURAN LAATUTEKIJÄT

Tähtiseura-ohjelman laatutekijät

Yhteiset laatutekijät	Lapset & nuoret	Aikuiset
<ul style="list-style-type: none"> • Johtaminen ja hallinto <ul style="list-style-type: none"> • Johtaminen • Hallinto • Viestintä ja markkinointi 		<ul style="list-style-type: none"> • Aikuisliikunnan periaatteita
<ul style="list-style-type: none"> • Urheilutoiminta <ul style="list-style-type: none"> • Seuran urheilutoiminnan yhteiset linjaukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Innostuksesta intohimoon • Monipuolisista liikuntataidoista systemaattiseen harjoitteluun • Urheilulliset elämäntavat • Kilpaileminen ja harrastaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikkuja keskiössä • Aikuisliikunnan monipuolinen sisältö
<ul style="list-style-type: none"> • Seuran ihmiset <ul style="list-style-type: none"> • Voimavarat • Yhteisöllisyys 		
<ul style="list-style-type: none"> • Aineelliset resurssit <ul style="list-style-type: none"> • Talous • Olosuhteet 		

3

Johtaminen ja hallinto – Johtaminen

- **Seuran toiminnan arvot on määritelty.** Arvot on määritelty ja ne ohjaavat toimintaa ja ne ovat kaikkien luettavissa seuran nettisivuilta.
- **Seuralla on toiminnan visio ja toimintasuunnitelma.** Seura on voimassa oleva toiminnan visio, joka ohjaa seuran toimintaa ja se on luettavissa seuran nettisivuilta. Vision toteutumiseksi voi määrittää myös tavoiteajan. Seuran toiminnan tarkoitus on selkeä. Seuralla on kirjallinen toimintasuunnitelma.
- **Seura edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua varallisuudesta, etnisestä alkuperästä, sukupuolesta, vammasta tai muusta yksilöön liittyvästä syystä riippumatta ja toimii syrjinnän ehkäisemiseksi.** Miten seura toimii, jos seuran toimintaan tulee/tai oli kiinnostunut tulemaan mukaan esim. vammaisen harrastaja/ maahanmuuttaja/ vähävarainen harrastaja... miten asiaan on valmistauduttu ja mitä kiinnostuneelle harrastajalle vastataan.
- **Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan yhdenvertaisesti aikuisten kanssa.** Miten nuorten ajatuksia otetaan huomioon seuran toiminnassa ja millaisia mahdollisuuksia nuorilla on vaikuttaa seuran toimintaan?

jatkuu....

6.9.2018

Johtaminen jatkuu...

- **Seuran toimintaa kehitetään kokoamalla säännöllistä palautetta seuran toiminnasta toimintaan osallistuvilta.** Tässä voidaan hyödyntää mm. oman seuran analyysia sekä palautetta seuratoimijoilta yms. Sekä tutustumalla muihin palautekyselyyn tuloksiin esim. vanhemmat, aikuiset harrastajat, valmentajat, lapset, nuoret....
- **Seuran johto (hallitus) arvioi omaa toimintaa säännöllisesti.** Hallitus arvioi omaa toimintaansa säännöllisesti
- **Seura tunnistaa paikallisen toimintaympäristön, oman roolinsa kunnassa ja mahdollisuudet toiminnan tarjoajana eri kohderyhmille.** Seura on tarkastellut omia mahdollisuuksiaan oman alueensa liikuttajana sekä toimijana ja tehnyt päätöksen, mille kohderyhmille seura haluaa tarjota toimintaa.
- **Seura tekee yhteistyötä muiden toimintaympäristössä olevien tahojen kanssa.** Seura on pohtinut oman verkostonsa laajuutta, laatua ja omaa aktiivisuutta eri tahojen kanssa esim. koulut, urheiluakatemia, kunta, yritykset, muut seurat ja järjestöt
- **Seura tunnistaa toimintaympäristön muutoksia ja mahdollisuuksia sekä uudistaa toimintaansa vastaamaan niihin.** Katsokaa oheinen Seuratoiminnan tulevaisuus -videon ja hyödyntäkää siihen liittyvää työkirjaa pohtiessanne seuran tulevaisuutta. Videon kesto n. 3 min

6.9.2018 5

Hallinto

- **Seuralla on ajantasaiset ja tarkoituksen mukaiset säännöt.** Seuran säännöt on tarkistettu mm. oikeat nimenkirjoittajien tiedot ovat PRH:n rekisterissä.
- **Seura noudattaa urheilun Reilun pelin periaatteita.** 1. Jokaisen tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun, 2. Vastuu kasvatuksesta 3. Terveysturvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen 4. Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus 5. Luonnon kunnioittaminen ja kestävään kehitykseen pyrkiminen
- **Seuralla on 'toimintakäsikirja'.** Toimintakäsikirjaan on kirjattu seuran toimintaperiaatteet, toimintatavat- ja tarvittavat ohjeet sekä eri vastuukäsitteiden roolit. Toimintakäsikirjan ei tarvitse olla painettu käsikirja, vaan asiat voivat olla kirjattuna seuran nettisivuilla.
- **Seuran toiminnasta on olemassa vuosikello.** Seuran toiminnan aikatauluista kerrotaan vuosikellossa, joka löytyy nettisivuilta.
- **Seuralla on talousohjesääntö.** Talousohjesäännössä määritellään eri hallintoelinten ja toimihenkilöiden tehtävät ja vastuut yhdistyksen taloushoidossa.

jatkuu...

6.9.2018

Hallinto jatkuu...

- **Seuran talous on hyvin hoidettu.** Seuralla on käytössä nykyaikaiset taloushallinnon välineet, seuran rahaliikenne on ajan tasalla (laskut, verot, budjetointi, tilinpäätös...) ja seuran tulot ja menot ovat tasapainossa. Seuran varallisuus ja velat ovat tasapainossa ja seura on varautunut riskeihin.
- **Seurassa on kirjallisesti määritelty eri vastuuhenkilöiden ja toimielinten toimenkuvat ja vastuut.** Eri henkilöiden vastuut on hyvä kirjata seuran nettisivuille.
- **Seura on hyvä työnantaja.** Työsopimus on allekirjoitettu, työntekijälle on määritelty työnkuva, työajanseuranta on kunnossa, palkan maksu toimii ajallaan ja työterveydenhoito on järjestetty.
- **Seuran viimeisin toimintakertomus ja tilinpäätös on hyväksytty yhdistyksen kokouksessa.** Voidaan todeta viimeisin yhdistyksen kokouksen päivämäärä, jossa nämä on hyväksytty.

Tämä koskee vain lasten ja nuorten osa-aluetta

- **Seura noudattaa rikosrekisteritaustan tarkistamisen vaativaa lakia lasten kanssa työskentelevien työsuhteisten ja vapaaehtoisten (ei pakollinen) osalta.** Laki velvoittaa rikosrekisteritaustan tarkistamisen lasten kanssa työskenteleviltä, jos heille maksetaan työstä palkkaa ja työsuhde kestää yli kolme kuukautta.

6.9.2018 7

Viestintä ja markkinointi

- **Seuran viestinnässä käytetään kohderyhmälle sopivia viestintäkanavia.** Viestinnässä käytettävät viestintäkanavat on valittu kohderyhmien mukaan ja ne voivat vaihdella esim. ikäryhmittäin ja harrasteryhmittäin.
- **Viestintä on läpinäkyvää, ajantasaista, innostavaa ja vuorovaikutteista.** Viestintä kannustaa kahdensuuntaiseen vuorovaikutukseen, tietoa on avointa ja se on päivitetty.
- **Viestinnän roolit ovat selvät.** Seurassa on selvää, kuka vastaa ulkoisesta viestinnästä (esim. media), kuka sisäisestä viestinnästä, kuka joukkueiden/ryhmien viestinnästä, kuka päivittää nettisivuja. Jos tarvitaan kriisiviestintää, niin kuka silloin viestii asioista.
- **Seuralla on toimivat nettisivut.** Löytyykö nettisivuilta seuran yhteystiedot, miten mukaan toimintaan, toimintaperiaatteet, maksut yms... Onko seuran nettisivujen toimivuutta arvioitu, ollaanko niihin tyytyväisiä.
- **Tähtiseuramerkki ja -kuvaus löytyvät seuran nettisivuilta ja sitä hyödynnetään viestinnässä.** Olympiakomitean nettisivuilta löytyy teksti, mitä Tähtiseuralaatuimerkki tarkoittaa, sen voi linkittää seuran nettisivuille olympiakomitean sivuilta.
- **Seura markkinoi aktiivisesti toimintaansa haluamilleen kohderyhmille.** Millaisia markkinointikeinoja seura käyttää tavoittaakseen halutut kohderyhmät? Kenelle, mitä, miten?

6.9.2018

Seuran ihmiset - Voimavarat

- **Seurassa tunnustetaan erilaisten toimijoiden tarve, roolit ja vastuunjako.** Seurassa on arvioitu, millaisiin tehtäviin tarvitaan henkilöitä nyt ja lähitulevaisuudessa. Miten tehtävien jakaminen heidän kesken toimii ja onko tehtävien kuormittavuus sopiva?
- **Seurassa on toimintatapa, miten uusia toimijoita löydetään riittävästi eri rooleihin.** Seurassa kysytään jäsenistön kiinnostusta toimia eri tehtävissä sekä halukkuutta antaa omaa osaamistaan seuran käyttöön. Seura pyrkii rekrytoimaan uusia toimijoita myös seuran ulkopuolelta.
- **Seurassa on toimintatapa, miten uudet toimijat perehdytetään toimintaan.** Miten seurassa perehdytetään toimijat uuteen tehtävään ja kenen vastuulla perehdytys on? Seura varmistaa vastuuhenkilöiden tietämyksen seuran toiminnasta.
- **Seurassa on toimintatapoja, joilla mahdollistetaan liikkujien ja toimijoiden osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet seuran toimintaan.** Miten seurassa pyritään innostamaan liikkujia ja toimijoita luomalla osallistumisen ja vaikuttamisen paikkoja?
- **Seurassa kiitetään ja palkitaan toimijoita.** Millainen kiittämiskulttuuri seurassa on ja miten toimijoita palkitaan?
- **Seuran ohjaajat ja valmentajat sekä muut seuratoimijat ovat koulutettuja ja heidän osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja sitä tuetaan.** Onko seuralla olemassa rekisteri seuran ohjaajista ja valmentajista ja heidän koulutustasostaan? Miten seurassa varmistetaan ohjaajien, valmentajien ja muiden toimijoiden osaamisen kehittyminen?

6.9.2018

Seuran ihmiset - Yhteisöllisyys

- **Seura panostaa yhteisöllisyyteen ja tekee seuraa tutuksi jäsenilleen.** Miten seurassa mahdollistetaan yhteisöön kuulumisen kokemus jokaiselle mukana olevalle esim. kohtaamisten ja tapahtumien kautta?
- **Seurassa on hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri.** Millainen ilmapiiri seurassa on osallistujien mielestä? Mitä positiivisen ilmapiirin kehittämiseksi tehdään seurassa?
- **Seura tarjoaa harrastajille mahdollisuutta osallistua monipuolisesti seuran toimintaan.** Miten seura mahdollistaa osallistumisen seuran toimintaan toimijana, kannustajana, vaikuttajana sekä antaa mahdollisuuden jakaa ja kehittää osaamistaan?
- **Seuralla on tunnistettava seuraidenteetti, josta seura on ylpeä.** Miten seura on rakentanut omaa seuraidenteettiään?

6.9.2018

Aineelliset resurssit - Talous

- **Seuran talous on tasapainossa suhteessa toiminnan tavoitteisiin.** Mistä kuluja syntyy? Mistä tuotot tulevat? Ja miten näitä tulee muuttaa tavoitteiden suunnassa? Talous on ennustettavaa.
- **Seura on määrittänyt toimintaansa sopivat varainhankinnan muodot.** Esim. jäsenmaksut, sponsorointituotot, rahankeräys, kaupallinen toiminta, julkinen/kunnallinen rahoitus. Varainhankinnan vastuut ja roolit on sovittu.
- **Seura noudattaa maltillisuutta osallistujien kustannuksissa.** Seura pyrkii hillitsemään kustannuksia. Seuralla on toimintatapa vähävaraisten tukemiseen.
- **Seura toimii resurssien kannalta järkevästi talouden ja ympäristön näkökulmasta.** Seura järjestää kimppekyytejä, välineiden kierrätystä ja muita toimia resurssien fiksiun hyödyntämiseen.

6.9.2018

Aineelliset resurssit - Olosuhteet

- **Seuralla on tarkoituksenmukaiset olosuhteet omiin mahdollisuuksiin ja tavoitteisiin nähden.**
- **Seuralla on tarkoituksenmukaiset välineet tavoitteisiin nähden.**
- **Seura varmistaa omalta osaltaan sekä yhteistyössä toimintaympäristön kanssa, että olemassa olevia tiloja ja välineitä käytetään parhaalla mahdollisella tavalla.** Mm. tilojen ja välineiden käytön optimointi ja joustavuus niiden käytössä. Proaktiivisuus esim. kuntaan tilojen hankkimiseen ja käyttöön liittyen.
- **Seura on aloitteellinen olosuhteiden kehittämistyössä ja toimii tarvittaessa yhteistyössä muiden olosuhteista vastaavien tahojen kanssa.** Seura tuntee kunnan liikuntapaikkasuunnitelman ja on tarvittaessa mukana suunnittelussa ja pyrkii vaikuttamaan päätöksentekoon.
- **Seuran tilat ja välineet ovat turvalliset.** Seurassa on käyty läpi tiloihin ja välineisiin liittyvät turvallisuusasiat.

6.9.2018

Urheilutoiminta – Seuran urheilutoiminnan yhteiset linjaukset

- **Urheilijan/liikkujan polku on kuvattu seurassa.** Kirjatussa dokumentissa näkyy mm. mitä tarjontaa seurassa on eri ikäisille ja miten siirtyä ryhmästä toiseen tavoitteen ja iän mukaan. Seuralla on ymmärrystä, mistä liikkujat/urheilijat seuraan tulevat, miten he siellä pysyvät ja mihin liikkujia tarvittaessa voi ohjata eteenpäin jos omassa seurassa ei sopivaa tarjontaa.
- **Valmennus-/ohjauslinjaus on kuvattu.** Valmennus-/ohjauslinjaus on kuvattu kirjallisessa dokumentissa. Mikä on ohjauksen/valmennuksen punainen lanka? Miten valmennus ja ohjaustoiminta etenee eri ikäluokissa? Aikuisryhmillä on määritelty vuosikohtaiset tavoitteet.

6.9.2018

Lasten ja nuorten urheilun laatutekijät

Laatutekijät täyttävät myös eurooppalaisen Sports Club for Health –ohjelman periaatteet

Innostuksesta intohimoon

- **Seura on tehnyt tyytyväisyyskyselyt ja käsitellyt kyselyn tulokset seurassa. Kyselyyn ovat vastanneet** Seura on kysynyt ko. ryhmältä palautetta käyttäen sitä varten tehtyä Olympiakomitean työkalua tai muuta vastaavaa työkalua
 - + lapset
 - + nuoret
 - + valmentajat
 - + Vanhemmat
- **Seurassa on hyvä ja kannustava ilmapiiri. Mitä keinoja seura käyttää tämän asian edistämiseksi?** Millainen ilmapiiri seurassa on osallistujien mielestä ja miten siihen pyritään vaikuttamaan?
- **Lasten urheilemisessa näkyy innostus ja ilo. Miten tätä seurataan? Miten iloon ja innostukseen pyritään vaikuttamaan?** Mitä palautekyselyn tulokset kertovat lasten innostuksesta?
- **Lapset ja nuoret pääsevät osallistumaan omaan harjoitteluun, valmennukseen ja kilpailuihin vaikuttaviin päätöksiin.** Miten iloon ja innostukseen pyritään vaikuttamaan? Mitä palautekyselyn tulokset kertovat lasten innostuksesta?
- **Urheilun Pelisääntökeskustelut on käyty lasten ja nuorten sekä heidän vanhempien kanssa.** Pelisääntökeskustelut tulee käydä ennen kauden alkua sekä lasten/nuorten että heidän vanhempiensa kanssa.

6.9.2018 15

Monipuolisista liikuntataidoista lajitaitoihin ja fyysisestä harjoitettavuudesta systemaattiseen harjoitteluun

- **Lasten/ nuorten kokonaisliikuntamäärää seurataan.** Miten kokonaisliikuntamäärää seurataan?
- **Omaehtoiseen liikkumiseen kannustetaan.** Miten lapsia kannustetaan omaehtoiseen liikkumiseen?
- **Monipuolisuus: Lapsilla on ohjelmassa muiden lajien harjoittelua varsinkin sellaisilla lapsilla, jotka harjoittelevat seurassa useita kertoja viikossa – miten monipuolisuus näkyy harjoituskerran sisällä. Seura ei estä muiden lajien harrastamista.** Lapsilla on ohjelmassa muiden lajien harjoittelua varsinkin sellaisilla lapsilla, jotka harjoittelevat monta kertaa viikossa. Miten monipuolisuus näkyy harjoitusten sisällä. Seura ei estä muiden lajien harjoittelua.
- **Harjoitukset on hyvin organisoitu ja ne varmistavat jokaiselle osallistujalle mahdollisimman paljon suorituksia.** Harjoituksissa varmistetaan, että kaikilla osallistujille tulee paljon suorituksia.
- **Seura tarjoaa eri tavalla kehittyneille / motivoituneille tai erityistarpeita omaaville lapsille ja nuorille vaihtoehtoja harrastamiseen. Seura voi olla profiloitunut pelkästään kilpa- tai harrasteurheiluseuraksi ja on kertonut siitä selvästi omassa viestinnässä.** Seura voi olla profiloitunut pelkästään kilpa- tai harrasteurheiluseuraksi, mutta siitä pitää viestiä selkeästi
- **Lapsella ja nuorella on mahdollisuus seurata omaa kehittymistään taidoissa ja fyysisissä ominaisuuksissa.** Lapsen fyysisten ominaisuuksien ja taitojen kehittymistä oma mahdollisuus seurataan joko lajin omia testejä hyödyntäen tai kasva urheilijaksi -palvelua hyödyntäen.

8.9.2018

Urheilulliset elämäntavat

- **Urheilullisten elämäntapojen edistäminen.** Miten edistetään urheilullisia elämäntapoja (lepo, ravinto, päihteettömyys, henkinen hyvinvointi, riittävä liikunta) ja miten niiden toteutumista seurataan?
- **Urheilullisista elämäntavoista viestiminen.** Miten lapsille, valmentajille ja vanhemmille viestitään urheilullisista elämäntavoista?
- **Monipuolisen harjoittelun merkityksestä sekä lasten kehityseroista viestiminen vanhemmille.** Miten vanhemmille on viestitty näistä asioista?
- **Toiminnassa mukana olevien aikuisten esimerkillisyys.** Käyttäytyvätkö toiminnassa mukana olevat aikuiset esimerkillisesti ollessaan mukana seuran tilaisuuksissa ja kilpailumatkoilla? Pelisääntömateriaaleista löytyy paljon tähän liittyvää materiaalia
- **Antidopingasiat tutuiksi.** Onko nuorten kilpaurheilijoiden kanssa keskustelu antidopingasioista?

8.9.2018

Kilpaileminen ja harrastaminen kehittävät

- **Kilpaileminen ja harrastaminen on innostavaa.** Miten kilpaileminen ja harrastaminen pidetään lapsille innostavana?
- **Kilpailuihin osallistuminen** Onko seurassa toimintatapa, miten päätetään mihin kisoihin ja turnauksiin osallistutaan. Kuunnellaanko näissä asioissa vanhempia ja lapsia?
- **Kaikilla halukkailla on mahdollisuus osallistua.** Onko kaikilla halukkailla mahdollisuus osallistua kilpailuihin?
- **Tasojoukkueiden/-ryhmien muodostaminen.** Mikäli seurassa on tasojoukkueita/-ryhmiä, niin miten ne muodostetaan, onko käytännöistä sovittu etukäteen, onko niistä tiedotettu perheitä ja miten ryhmistä toiseen siirtyminen on mahdollista?
- **Kilpailufiilikset.** Kuullaanko seurassa lasten palautteita kilpailuihin osallistumisesta? Miltä kilpaileminen lapsista tuntui ja miten tyytyväinen lapsi on omaan suoritukseen?
- **Kilpailusuoritusten arviointi.** Miten varmistetaan, että painopiste kilpailujen onnistumisen arvioinnissa on suoritusten arvioinnissa eikä tuloluettelossa?
- **Harrastaminen on arvokasta.** Miten osoitetaan, että on myös arvokasta harrastaa ilman kilpailamista

8.9.2018

Aikuisten liikunnan laatutekijät

Aikuisliikunta sisältää aikuisliikunnan ja urheilun, mukaan lukien kilpailien harrastamisen.

Laatutekijät täyttävät myös eurooppalaisen Sports Club for Health -ohjelman periaatteet

6.9.2018

Johtaminen ja hallinto: Aikuisliikunnan periaatteita

- **Seura järjestää säännöllistä aikuisten liikuntatoimintaa. Vähintään osa toiminnasta on ohjattua.** Kuinka säännöllistä toimintaa on?
- **Seura on sitoutunut aikuisliikunnan kehittämiseen.** Aikuisliikunta sisältyy seuran toimintakäsikirjaan, toimintasuunnitelmaan ja budjettiin. Toiminta vastaa ihmisten muuttuviin tarpeisiin.
- **Seuralla on aikuisliikunnan vastuuhenkilö(t) ja hänellä tukea/resursseja toimintaan.** Seuralla on aikuisliikuntaan nimetty henkilö. Toimenkuva on selkeästi määritetty. Millaiset ovat vastuuhenkilön mahdollisuudet vaikuttaa seuran päätöksentekoon aikuisliikunnan asioissa?

6.9.2018

Liikkuja keskiössä (1)

- **Osallistetaan liikkuja ryhmässä ja seurassa tuomaan tarpeitaan ja toiveitaan esiin.** Miten ryhmässä kerätään liikkujilta kehitysehdotuksia ja ideoita? Miten ryhmässä sovitaan esim. turnauksiin/näytöksiin osallistumisesta?
- **Seura tarjoaa joustavia ja kevyen sitoutumisen osallistumisvaihtoehtoja mahdollisuuksien mukaan.** Millaisia mahdollisuuksia seura tarjoaa esim. kokeilumahdollisuuksien, maksu- ja osallistumistapojen, harrastusaikojen tai lainavälineistöjen suhteen? Seura voi järjestää joustavia osallistumismahdollisuuksia yhteistyössä muiden seurojen/toimijoiden kanssa.
- **Seura tarjoaa aloitteleville harrastajille ryhmiä tai muuta tukea harrastuksen aloittamiseen ja huolehtii harrastusmahdollisuuksista eri tasoilla.** Seurassa huomioidaan jo toiminnassa mukana olevien aikuisten liikkujien tarpeet, jotta liikkujat haluavat edelleen liikkua seurassa. Liikkujilla on matala kynnyksellä tulla mukaan ilman, että on aikaisempaa kokemusta lajista tai liikuntamuodosta. Seura tarjoaa eritasoisia ryhmiä taitotasoltaan ja kuormituseltaan ja markkinoi niitä.

6.9.2018

Liikkuja keskiössä (2)

- **Seura mahdollistaa osallistumisen liikuntatapahtumiin ja/tai kilpailutoimintaan.** Toiminnan ei tarvitse olla seuran sisällä tapahtuvaa. Seura voi esimerkiksi järjestää tai koordinoida matkoja, sarjatoimintaa tai informoida muiden järjestämistä tapahtumista ja kannustaa osallistumaan niihin.
- **Seuran toiminta on liikkujiensa saavutettavissa.** Viestintä on selkeää ja tavoittaa halutut kohderyhmät, esim. käytetään sopivia viestintäkanavia. Liikuntapaikalle on mahdollisimman helppo tulla: hyvät kulkuvälineet, mahdollisten kimppekyytien järjestäminen, opasteet paikan päällä.
- **Seuralla on toimintatapa siihen, kuinka uudet harrastajat toivotetaan tervetulleeksi seuraan.** Millä tavalla uusi harrastaja otetaan vastaan ja kerrotaan ryhmän ja seuran toiminnasta?

6.9.2018

Aikuisliikunnan monipuolinen sisältö (1)

- **Seuran ohjaus- ja valmennustoiminta on suunnitelmallista kaikissa ryhmissä.** Toiminta on tavoitteellista ja sisältö on suunniteltu ja toteutettu sen mukaisesti. Tavoitteet voivat olla hyvin moninaisia: fyysiset, sosiaaliset, psyykkiset ja henkiset tavoitteet, tiedolliset ja taidolliset tavoitteet, harrastukselliset ja kilpailulliset tavoitteet, terveystavoitteet jne.
- **Ohjatut harjoitukset ovat monipuolisia sisällöltään ja toteutukseltaan.** Miten monipuolisuus näkyy seuran aikuisliikunnan kokonaisuudessa sekä harjoitusten sisällössä?
- **Ohjatut harjoitukset ovat hyvinvointia ja terveyttä edistäviä ja tukevat liikkujan kehittymistä kokonaisvaltaisesti.** Toiminta vastaa kuormitukseltaan ja taitotasoltaan osallistujien edellytyksiä, ominaisuuksia, tarpeita, osaamista ja kuntoa. Toiminta edistää fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia hyvinvointia ja kehittää tietoja ja taitoja. Seurassa ei sallita kuntodopingin käyttöä.

6.9.2018

Aikuisliikunnan monipuolinen sisältö (2)

- **Ohjatut harjoitukset ovat fyysisesti ja henkisesti turvallisia.** Ohjaajat ovat ensiaputaitoisia ja tuntevat tilan turvallisuussuunnitelman. Ohjaaja huolehtii siitä, että liikuntapaikka on asianmukainen. Ryhmän ilmapiiri on luottamuksellinen, avoin ja kannustava. Kiusaamista eikä syrjintää sallita. Ikävät tilanteet selvitetään mahdollisimman nopeasti ja avoimesti.
- **Ohjatuissa harjoituksissa toimintaa sovelletaan mahdollisuuksien mukaan eri tarpeisiin.** Tunnistetaan liikkujiensa erilaisia lähtökohtia (liikkumishistoria, tieto-, taito-, toimintakyky- sekä kuntotaso), tarpeita ja motiiveja ja ohjaaja huomioi niitä harjoitusten suunnittelussa ja toteutuksessa ja osaa soveltaa toimintaa osallistujille sopivaksi. Millaisia luovia ratkaisuja seuran toiminnassa on esim. tilojen, harjoitusvuorojen tai olosuhteiden suhteen?
- **Seurassa kannustetaan myös omaehtoiseen liikkumiseen yksin ja/tai ryhmässä.** Miten aikuisia kannustetaan omaehtoiseen liikkumiseen?

Yhteisöllisyys aikuisliikunnassa

- **Tämä teema käsitellään osana kaikkien yhteisten laatutekijöitä.**

6.9.2018

KIHUn julkaisusarja, nro 73
ISBN 978-952-7290-15-6 (verkkojulkaisu)
ISSN 2489-8317 (verkkojulkaisu)